Poštnina plačana v gotovini.

Leto XIV., štev. 203 **Ljubljana, četrtek 31. avgusta 1933** **Cena 2.— Din**

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga čislo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Avstrija in Italija

Današnji položaj Dollfussove vlade sili avstrijskega kancelarja vedno bolj v italijansko naročje. Komplicirane razmere v Avstriji, deljeno in kolebajoče razpoloženje domačega prebivalstva, nesigurnost v državnem upravnem aparatu in nezanesljivost vojske ne obetajo možnosti, da bi Dollfuss vzdržal iz lastne moči. Poleg »avstrijske fronte« — če že ne rečemo: proti nji — stoji Winklerjeva velikonemško pobarvana »stanovska« fronta; levičarsko delavstvo, skoro polovica volilcev, pa se drži nezaupno ob strani in je trenutno zaposleno z obrambo pred davčno preobremenitvijo, ki jo hoče vlada enostransko naložiti socialističnemu Dunaju.

Ta situacija narekuje avstrijski vladi, da se opira na inozemsko pomoč in pred vsem na podporo Italije, ki si želi ustvariti v Avstriji dominantno pozicijo, kakor je to storila že prej v Madžarski. Tudi s Pešto je imel Mussolini lahko delo, ker je znal izkoristiti madžarsko stremljenje po reviziji trianonskih mej. Ob priliki Gömbösovega obiska se je splošno zatrjevalo, da si je Duce za svojo malo precizno in zelo zaklavzulirano obljubo podpiranja revizionistične politike zavezal Madžarsko, da bo v vseh drugih vprašanjih podunavske politike brez pridržkov podpirala italijansko tezo.

Tako je postalo mogoče, da je prevzela pri reševanju podunavskega problema Italija vso iniciativo, zlasti ker se zdi, da sta ji to vlogo prepustili tudi Francija in Anglija. Da bi se bilo s tem vprašanje Podunavja približalo zadovoljivi rešitvi, se menda ne more trditi. Dokler bosta Dunaj in Pešta le ekspozituri fašističnega Rima, težave za sporazum z ostalimi podunavskimi državami ne bodo pojenjale.

Splošno je do zdaj veljalo mišljenje, da bi bil »Anschluss« resna ovira za konsolidacijo Srednje Evrope, ker bi tako razširjenje Nemčije bistveno spremenilo evropsko lice. Ohranitev avstrijske samostojnosti se je torej smatrala za politično nujnost in Dollfussova odločna obramba proti hitlerjevskemu navalu je bila deležna vsestranskih simpatij. Toda danes skoro izgleda, da stremi avstrijska vladna politika v prvi vrsti za ohranitev režima in da je avstrijska samostojnost postala vprašanje drugega reda. Avstrija je na najboljši poti, da se sicer s pomočjo inozemstva obvaruje aneksije po Nemčiji, zato pa bo v njej zavladal italijanski vpliv v taki meri, da bo avstrijska državna samostojnost ostala le zunanja forma. To bi bil nekak »Anschluss« na jug, ki ne bi bil za podunavske države nič lažje znosljiv od onega na sever.

Kako si misli Mussolini urediti zadeve z Nemčijo, je seveda še odprto vprašanje. Če je bila velesila Avstrija kot neposredna soseda za Italijo največja ovira in opasnost, velja to za Nemčijo še v mnogo izdatnejši meri. Nemčija ima svoje glavne interese na vzhodu in na jugu, če noče radikalno prekiniti svojih političnih tradicij. Adrija, Balkan in Orient so točke, kjer utegnejo priti nemški in italijanski interesi v kočljivo navzkrižje. Tu najti kompromis in modus vivendi je velika državniška naloga in vprašanje je, če bo našla mojstra. Značilno je, da se je v zadnjih dneh pojavila misel nemško-italijanskega »kondominija« v Podunavju. Toda Podunavje nista samo Avstrija in Madžarska, tu je še močna skupina Male antante, ki se bo znala ubraniti ne le takega kondominija, temveč sploh vsakega dominija. Menda se tega zaveda tudi že Rim, ker se očividno misli na razpravljanje z državniki Male antante. Ni še menda s sigurnostjo določeno, ali in kdaj obiščeta Rim Beneš in Titulescu, toda gotovo je že danes, da se brez odločilne besede treh glavnih podunavskih držav problem Srednje Evrope ne bo reševal. Rim bo moral priti do spoznanja, da je bila politična linija grofa Sforze vendarle bolj varna kakor poskusi z avstro-madžarsko kombinacijo.

Za zdaj pa o takem spoznanju še ni mnogo opaziti. Imenovanje dr. Rintelena za avstrijskega poslanika v Rimu je znamenje, da se bo skušala italijansko-avstrijska podunavska politika orientirati v nemški smeri, kajti gotovo ni slučaj, da je mesto poklicnega diplomata zasedel vplivni politik, katerega velikonemške simpatije niso za nikogar tajnost. Tudi revizionistične niti med Rimom in Pešto se pletejo naprej in madžarsko-nemške zveze, ki jih je utrdil Gömbös ob priliki svojega berlinskega potovanja, se niso pretrgale.

Mnenja francoske politične javnosti o italijanski iniciativi v podunavskem vprašanju so zelo deljena in ne dopuščajo prave jasnosti. Nevarnost nemške ekspanzije pa se v Parizu preveč občuti, da bi se Podunavje moglo prepustiti izključno ali pretežno nemško-italijanski interesni sferi. Na tem tudi francosko-italijansko zbližanje, v kolikor ga je v resnici, ne bo moglo mnogo spremeniti. Lastni interesi in interesi ohranitve miru odkazujejo Franciji njeno mesto.

NEMČIJA PONUJA AVSTRIJI MIR

V inspiriranem članku dokazuje „Frankfurter Zeitung“, da je bil razdor med Avstrijo in Nemčijo zaneten iz Pariza in Londona — Izhod vidijo Nemci v Mussolinijevi akciji

Berlin, 30. avgusta r. Veliko pozornost je zbudil povsod uvodnik »Frankfurter Zeitung«, ki očividno predstavlja stališče nemških merodajnih krogov v pogledu avstrijsko-nemškega spora. To je prav za prav prvič, da je nemški list zavzel jasno stališče; doslej so se nemški listi omejevali zgolj na kratke komunikeje in ponatis inozemskih glasov. Članek z nemškega stališča prikazuje razvoj dogodkov, največjo pozornost pa izziva zaradi tega, ker vsebuje med vrstami nekako prikrito ponudbo za sporazum in pogoje za likvidacijo spora.

Članek pravi, da je avstrijsko vprašanje brez potrebe postalo barometer evropske atmosfere, ker se je nasilno pretvorilo iz čisto notranjepolitične zadeve dveh nemških držav v zunanjepolitični spor. Vprašanje avstrijske bodočnosti ni nastalo še le sedaj, marveč obstoja že od sklepa mirovnih pogodb, toda kadarkoli je hotel nemški narod v Avstriji in Nemčiji po načelu samoodločbe odločati o svoji bodočnosti, je dobil klofute iz Londona in Pariza. Zato ni res, da je bil samo notranji prevrat v Nemčiji povod, da je postala Avstrija kamen spotike v evropski politiki.

Nadalje pravi članek: »Avstrijska politika je bila že od nekdaj mahadrava in po večini nenemška. Za Avstrijo je bil konec svetovne vojne največji padec v nizu habsburških katastrof. Padec je imel svoj najglobji vzrok v nacionalnem stremljenju po zedinjenju vseh Nemcev. Toda zgodovina se rada pozablja in tako se bo pozabilo tudi vse, kar se je v dobi stoletij umetno ustvarjalo za to, da bi ločilo avstrijske Nemce od rajhovskih. Navsezadnje pa so baš zmagovalci v svetovni vojni v zadnjih letih storili vse, da to še pospešijo, misleč, da Hitler res misli na to, da malo sosedno nemško državico proti volji Avstrijcev pobaše v svojo torbo. Saj jih je mnogo, ki komaj čakajo na to, da bi se kaj takega zgodilo, ker bi na ta način dobili povod, da napravijo Hitlerjevi vladi mednaroden proces. Do gotove meje je tudi avstrijska vlada pospešila tak razvoj dogodkov. Dr. Dollfuss je izzval v Londonu akcijo, ki pa je za njene povzročitelje potekla dokaj malo častno.

Dollfussova vlada nima več parlamentarne večine, a se boji razpisati nove volitve, da bi narodni socialisti ne dobili prilike, kakorkoli sodelovati pri vodstvu državne politike. Nihče ni trdil, da bi narodni socialisti pri volitvah dobili večino. Demokratsko vladane države, kakor sta Anglija in Francija, bi morale prve po načelu demokracije priznati potrebo novih volitev, zlasti če se vlada tako zelo oddalji od redne politične in upravne poti, kakor se je Dollfussova vlada. Toda inozemstvo z Angleži na čelu je prevzelo vodstvo v borbi proti narodnemu socializmu. Slovita demarša je minila brez uspeha in mi se bojimo, da v Londonu in Parizu s tem večjo nestrpnostjo čakajo nove prilike, da zadajo udarec hitlerjevemu režimu.

Mnenje, ki je o avstrijsko - nemškem sporu razširjeno v inozemstvu, je docela napačno. Ne gre za nacionalno neodvisnost Avstrije, marveč zgolj za narodno - socialistične zahteve, da se ta pokret prizna za legitimnega in se mu po njegovi moči dopusti soodločevati o bodočnosti Avstrije. Inozemstvo tega noče verjeti. Ono govori o »anšlusu«, misli pa na narodni socializem, katerega bi najraje utopili v žlici vode.

Najbolj zamerijo narodni socialisti avstrijski vladi, da se v svoji strankarski borbi poslužuje nenemških sredstev in da v obrambi svoje notranje politike prehaja na zunanjepolitično polje in koketira z rešitvami, ki so vsem Nemcem v sramoto. Postopanje Dollfussove vlade zelo spominja na akcijo za separatni mir Habsburžanov v svetovni vojni. Avstriji dajejo razne ponudbe, toda zavedati se morajo, da je vsaka akcija, ki bi bila tudi le najmanje naperjena proti Nemčiji, trajno nemogoča in brezuspešna, pa naj si bo to restavracija Habsburžanov ali podunavska federacija, ali kakršnakoli druga iz inozemstva inspirirana spekulacija. Nemčija je v tem pogledu lahko mirna.

Nasprotujoči si interesi velikih in malih držav so najboljša garancija za to, da se ne bo sploh ničesar zgodilo. Prodrla bo ona skupina, ki vpošteva dejanske prilike in v tem pogledu je pokazal Mussolini največ dalekovidnosti. Gospodarsko sodelovanje med Avstrijo, Madžarsko in Italijo ob sodelovanju Nemčije je edino realni načrt, ki more prodreti. Vse to je g. Mussolini na sestanku v Riccionu tudi povedal g. Dollfussu z izrecno pripombo, da je povratek v normalne odnošaje med Avstrijo in Nemčijo predpogoj vsakega razvoja v korist Avstrije. Sporazum pa je tako dolgo nemogoč dokler smatra g. Dollfuss, da more narodni socializem premagati z nasiljem.

Starhemberg pri Mussoliniju

Rim, 30. avgusta AA. Vodja avstrijskega Heimwehra knez Starhemberg in propagandni ravnatelj za avstrijske železnice Reichl sta se z letalom pripeljala v Rim. Italijanski listi poudarjajo pri tej priliki, da je bodočnost neodvisne Avstrije v veliki meri odvisna od sil, ki jih vodi knez Starhemberg. Problem je torej v tem, da se zagotovi njihova podpora Dollfussovi vladi, predvsem pa politiki za neodvisno Avstrijo, na drugi strani pa mora Heimwehr ostati izven okvira redne vojske. Zato se je Mussolini v Riccionu tudi upri preureditvi Heimwehra v nekakšno rezervo, ker bi to imelo za posledico bodisi povečanje avstrijskih vojaških efektiv onkraj meja, ki jih dovoljuje mirovna pogodba, bodisi odpravo znatnega dela Heimwehra.

Potovanje Reichla je v zvezi z nameravano intenzifikacijo italijansko-avstrijske trgovinske izmenjave.

Hitlerjevski kongres

Otvorjen je bil sinoči v Nürnbergu — Število udeležencev cenijo več stotisočev — Hitler je bil sprejet s cesarskimi častmi

Nürnberg, 30. avgusta r. S slavnostnim večerom v zgodovinski dvorani mestnega magistrata je bil nocoj otvorjen kongres Hitlerjeve stranke, ki bo trajal do nedelje zvečer. Za kongres so se vršile že mesece ogromne priprave. Računajo, da se ga bo iz vse Nemčije udeležilo okrog 300.000 ljudi. Ves ta teden so vsak dan prihajali številni posebni vlaki z vseh strani. Vseh posebnih vlakov bo okrog 400. Mesto je prenapolnjeno in vse pompozno okrašeno.

Popoldne je prispel v Nürnberg državni kancelar Adolf Hitler s svojimi najintimnejšimi sodelavci. Prirejen jim je bil sprejem, kakor še nikdar tudi nobenemu nemškemu vladarju ne. Enako so Hitlerja sprejeli s številnimi ovacijami, ko je nocoj prispel na slavnostni večer v rotovžu. Navzoči so bili vsi člani državne vlade, skoraj vsi člani deželnih vlad in vsi državni namestniki po deželah, in, kar je vzbujalo posebno pozornost, skoraj vsi inozemski poslaniki ali njihovi namestniki iz Berlina. Trg in ulice v okolici rotovža so bili polni Hitlerjevih čet, ki so neprestano prepevale.

Hitlerja je pozdravil nürnberški župan, ki je v svojem govoru rekel, da je današnji dan, ko je prispel v mestno obzidje rešitelj Nemčije Adolf Hitler, največji dogodek v zgodovini Nürnberga. V spomin je župan poklonil Hitlerju originalno Dürrerjevo sliko iz leta 1513. Za pozdrav se je s kratkim govorom zahvalil Hitler, ki je označil Nürnberg za najbolj nemško mesto na svetu. Izjavil je, da se bodo vsi bodoči kongresi narodno-socialistične stranke vršili v Nürnbergu in da bo to mesto postalo središče političnega življenja v Nemčiji, kakor je Berlin središče državnega življenja.

Hitlerjevstvo in krščanstvo nista združljiva

Pariz, 30. avgusta. AA. »Temps« priobčuje članek o »Hitlerjevstvu in cerkvi«. Pisec pravi med drugim:

»Za krščanstvo je najglavnejše duša, ta kapelica osebnosti. Naloga vladajočih pa je, da postopno ostvarjajo ideale te duše in dajo svetu mir. Po hitlerjevskem mnenju pa je poslanstvo Nemčije nekaj tako važnega za dramo, ki se odigrava na našem planetu, da ne izključuje vojne kot sredstva za višje človeške cilje. Krščanska morala sloni na ponižnosti, hitlerjevstvo pa na ošabnosti. **Zato nastaja sedaj vprašanje, kdo more še biti hkratu kristjan in hihtlerjevec. Milijoni kristjanov po vsem svetu bi radi sedaj zvedeli za čisto misel cerkve, ko vstaja novo verstvo, ki kategorično zanika moralne vrednosti preteklih 20 stoletij, hkratu pa tudi upe mladih pokoljenj, ki po strahotni vojni sanjajo o končnem miru med narodi.**

Borba v Avstriji divja dalje

V Inomostu so hitlerjevci ob belem dnevu navalili na zapore in odpeljali aretiranega atentatorja

Dunaj, 30. avgusta. r. Včeraj so izvršili hitlerjevci skrajno drzen napad na sodne zapore v Inomostu, iz katerih so odvedli zaprtega narodnega socialista Franca Hoferja, ki je bil obtožen zaradi soudeležbe pri atentatu na voditelja tirolske Heimwehr dr. Steidla. Pri ječarju so se zglasili trije neznanci. Dva sta bila v uniformi pomožne policije, tretji pa v civilu. Izjavili so, da imajo nalog prepeljati Hoferja na policijo k ponovnemu zasliševanju. Ječar se je nekaj upiral, nakar so ga pobili na tla. Ko je na hrup prihitel upravitelj jetnišnice s svojo ženo, so tudi ta dva premagali, in nato vse tri zaprli v celico, iz katere so izpustili Hoferja. Pred jetnišnico je čakal avtomobil, v katerem so se nato naglo odpeljali proti italijanski meji.

Oblasti so bile o napadu takoj obveščene ter odrejena stroga zapora meje. Avtomobil z begunci so opazili uro daleč od italijanske meje. Ko so začeli orožniki za begunci streljati, so ustavili avtomobil in ga pustili na cesti, sami pa pobegnili v bližnji gozd, kjer so izginili brez sledu. V avtomobilu so našli dve nemški ročni granati, 24 revolverskih nabojev, Mauserjevo pištolo, zavoj žebljev in aktovko s triptikom za Nemčijo, Švico in Italijo na ime Heinricha Schieka iz Kufsteina ter Hoferjevo narodno socialistično člansko izkaznico. V veži ječe so pa našli okrvavljen bajonet in stekleničico s kloroformom. Upravitelj ječe je spoznal v narodnem socialistu, ki je bil civilno oblečen, hitlerjevca Kusstatscherja, ki so ga nedavno izpustili iz iste ječe ter se je zato dobro spoznal v prostorih jetnišnice in vodil svoje tovariše. Navzlic takojšnjemu zasledovanju, ki ga je organizirala policija, štirih narodnih socialistov še niso mogli prijeti. Policija je izvršila veliko racijo v Inomostu, Mühlauu, Höttingu in mnogo narodnih socialistov aretirala.

Skupna intervencija sosednih držav Nemčije

Pariz, 30. avgusta. č. Stalni incidenti, ki jih izzivajo hitlerjevci na vseh mejah, so izzvali v francoski javnosti veliko razburjenje. Posebno ogorčenje je povzročilo postopanje hitlerjevcev ob priliki demonstracijskega zborovanja v Niederwaldu, ko so zaprli za časa zborovanja vse francoske novinarje. Današnji listi naglašajo, da Hitler očividno ni več gospodar položaja in da mu prevneti podrejeni voditelji rastejo preko glave. Z vedno večjo odločnostjo zahteva francoski tisk, naj zainteresirane države, to so Francija, Belgija, Švica, Češkoslovaška in Avstrija napravijo skupno demaršo v Berlinu in zahtevajo, da nemška vlada enkrat za vselej prepreči obmejne incidente.

Poizkušen atentat na ministra Feya v Celovcu

Celovec, 30. avgusta p. Šele sedaj se je izvedelo, da je bil v noči od nedelje na ponedeljek poizkušen v Celovcu atentat na ministra javne varnosti majorja Feya. Major Fey je bil nastanjen v hotelu »Moser«. Okrog 1. ponoči je nastala huda eksplozija, ki pa k sreči ni zahtevala človeških žrtev. Neznatno je poškodovan zid v vezi hotela, pač pa so popokale šipe na hotelskem in sosednih poslopjih. Sprva so mislili, da je bila to navadna petarda, pozneje pa so ugotovili, da gre za eksplozijo ekrazitne bombe, ki pa je bila slučajno nameščena nad kanalom, tako da ni povzročila večje škode.

Telefonska špijonaža hitlerjevcev v Avstriji

Dunaj, 30. avgusta. č. »Reichspost« objavlja senzacionalna razkritja o telefonski špijonaži avstrijskih narodnih socialistov. Hitlerjevci so na ta način lahko poslušali vse, tudi najbolj zaupne telefonske razgovore vlade z oblastmi kakor tudi vse inozemske razgovore. Hitlerjevci so zaradi tega presenetljivo lahko parirali vsem ukrepom vlade. ker so bili o vsem pravočasno obveščeni. Glavni sedež te hitlerjevske telefonske špijonaže je bil na telefonski centrali v Solnogradu, kjer so danes nemudoma suspendirali vse uradnike. »Reichspost« zahteva, naj vlada temeljito prečisti vse uslužbence poštne, telefonske in brzojavne službe.

Etape avstrijske zunanje politike

Dunaj, 30. avgusta. č. Poluradna »Politična korespondenca« objavlja daljši članek o razvoju avstrijske zunanje politike od konca svetovne vojne pa do danes. Člankar naglaša, da je avstrijska zunanja politika šla skozi tri periode. Prva perioda se je začela s podpisom saintgermainske mirovne pogodbe in je morala dati odgovor na vprašanje, ali more avstrijska republika obstojati kot samostojna država. V to periodo spada potovanje pokojnega kancelarja Seipla v Prago in Berlin.

Ko je vprašanje državne samostojnosti dobilo pozitiven odgovor, se je pričela druga perioda, ki je morala dati odgovor na vprašanji, kako ohraniti samostojnost in neodvisnost Avstrije. Ta perioda avstrijske zunanje politike je dovedla do ostre borbe med velesilami, ki so zainteresirane v Srednji Evropi, to so predvsem Nemčija, Italija in Francija. Avstrija je bila takrat pripravljena združiti se z Nemčijo. Toda važni gospodarski interesi so zahtevali trajno prijateljstvo z Italijo. Dobre odnošaje s Francijo so narekovali ne samo finančni, marveč tudi važni politični oziri, kajti Avstrija ima dva soseda, ki sta člana Male antante.

Vprašanje glede ukrepov, ki naj zasigurajo avstrijsko samostojnost, je dobilo pozitiven odgovor in tako sedaj pričenja tretja perioda avstrijske zunanje politike, ki naj popelje avstrijsko zunanjo politiko iz dosedanje pasivnosti v aktivnost. Dosedanje delo kancelarja Dollfussa že v glavnem označuje pravce te avstrijske zunanjepolitične aktivnosti. V neposredni zvezi s tem je tudi imenovanje avstrijskega deželnega glavarja Rintelena za poslanika v Rimu. Rintelenu pada v dolžnost izvajati v Rimu aktivno zunanjo politiko, ki naj utrdi odnošaje Avstrije do vseh njenih sosedov.

Rumunski gospodarski sporazumi

Bukarešta, 30. avgusta. g. Opoldne je bil v trgovskem ministrstvu podpisan poljsko-rumunski gospodarski sporazum Prav tako je bila zaključena pogodba z družbo I. G. Farben, ki bo omogočala prodajo rumunskih agrarnih proizvodov v Nemčiji in uvoz nemških industrijskih proizvodov v Rumunijo ter uredila vprašanje deviz, ki so deponirane pri rumunski Narodni banki in so last nemške industrije. Pogajanja s Češkoslovaško napredujejo tudi ugodno.

V Ameriki se hitro naveličajo predsednikov

Quito (Ekvador), 30. avgusta. s. Delavstvo v Ekvadorju se pripravlja na splošno stavko, ker predsednik Mera noče odstopiti, kakor je že dvakrat od njega zahteval kongres. Položaj v mestu je precej resen. Po ulicah patrulirajo čete, ki so snoči razkropile več skupin manifestantov. Na cestno železnico in trgovine je padalo kamenje. Številne trgovine so prej zaprli.

LJUBLJANSKI VELESEJEM

„LJUBLJANA V JESENI“

2. do 11. septembra 1933

Kulturna in gospodarska razstava.

Razstavišče obsega 40.000 m².

Jugoslov. veterinarska razstava. — Razstave »Slovenska cerkev«, Misijonska etnološka in Umetnostne slov. Madon. — Razstave vina, sira in mleka, medu, zelenjave, sadja in semen. — Vrtnarska razstava dalij. — Razstav goveda montafonske pasme 2. in 3. septembra in koz ter ovac od 5. do 11. septembra — Gospodinjska razstava — Etnološka razstava Primorske pokrajine — Industrija obrt (špec. pohištvo). — Konkurenca jugoslov. harmonikarjev 8. septembra — Zabavišče — Variété

Polovična voznina na železnicah.

Popust na parobrodih.

Legitimacije se dobe pri biletarnah Putnika, vseh večjih denarnih zavodih, župnih in občinskih uradih 8771

Drugi kongres slovanskih železničarjev

Beograd, 30. avgusta. AA. Drugi kongres zveze slovanskih železničarjev in brodarjev bo v Varšavi od 8. do 10. septembra t. l. Udeležili se ga bodo zastopniki železničarskih organizacij iz Češkoslovaške, Jugoslavije in Poljske, ki so članice te zveze. Zveza je tudi že stopila v stike s predstavniki bolgarskih železničarjev, da bi tudi ti postali njeni člani. Zveza bolgarskih železničarjev bo zato poslala na kongres svoje zastopnike, ki pa bodo sodelovali samo kot opazovalci. Če bo kongres sprejel njihove zahteve in pravila, nameravajo bolgarski železničarji še letos stopiti v zvezo.

Na kongresu bodo razpravljali o strokovnih vprašanjih, prav tako pa tudi o možnosti čim tesnejšega stika med železničarji bratskih slovanskih držav. Semkaj spadajo zlasti olajšave za potovanja po slovanskih deželah. Razen tega bodo na kongresu razpravljali o zavarovalnih štatutih reguliranega osebja in delavstva, tako da bi se gospodarski položaj železničarjev v posameznih slovanskih državah čimbolj izravnal.

Vodja naše delegacije bo Nikola Djurić, predsednik osrednje uprave Udruženja jugoslovenskih železničarjev in brodarjev in predsednik zveze. V delegaciji bodo tajnik osrednje uprave Jovo Bakič, ki je drugi tajnik zveze, Rada Jankovič iz Beograda, Božidar Ribič iz Zagreba, Ivan Deržič iz Ljubljane, Ljubomir Gospodnetič iz Sarajeva, Vladimir Sušič iz Subotice, Petar Selem iz Splita in drugi. Naša delegacija šteje 28 članov in odpotuje v soboto 2. septembra zvečer z beograjske železniške postaje. Delegacija potuje preko Subotice, Temešvara, Bukarešte in Lvova v Varšavo. Po kongresu bodo delegati napravili izlete po Poljski po načrtu, ki ga sestavi zveza poljskih železničarjev. Povratek bo čez Krakov in Prago, kjer bodo delegati sprejeti od češkoslovaških železničarjev, in čez Dunaj in Maribor.

Sestanek Narodne skupščine

Beograd, 30. avgusta p. Kakor se doznava, bo Narodna skupščina sklicana 15. septembra.

Argentina je pristala na žitni sporazum

London, 30. avgusta AA. Dr. Lebreton, argentinski poslanik v Parizu in vodja argentinske delegacije na svetovni gospodarski konferenci, je danes podpisal sporazum nedavne pšenične konference.

Borba proti žitni spekulaciji na Češkem

Da zrušijo žitne cene so spekulanti uvozili iz Amerike velike množine pšenice — Komaj tretjina prebivalstva se na Češkoslovaškem bavi s kmetijstvom

H.-Praga, 29. avgusta.

Nova žetev na Češkoslovaškem bo dala več pšenice, kakor je država potrebuje; z zalogami, nakupljenimi v tujini tik pred žetvijo, bo imela država več tisoč vagonov preko svoje potrebe. Češkoslovaški kmet, zlasti mali in srednji, je zato po žetvi mnogo na slabšem, nego je bil pred žetvijo. O tem predmetu se vrši sedaj v češkoslovaškem tisku vseh strank ostra in strastna debata, v kateri kar dežuje medsebojnih obdolžitev, kar pa seveda bede poljedelca prav nič ne olajša.

Ukrepi v zaščito poljedelcev

Nekoliko mesecev pred žetvijo je agrarna stranka, ki ima v vladi in parlamentu odločilno besedo, izsilila niz zakonov in naredb o zavarovanju letine in o zboljšanju grozečega stanja poljedelcev. Pooblastitveni zakon o izrednih ukrepih, ki jih vlada do 15. novembra lahko podvzame z odobritvijo predsednika republike, je po velikem delu v korist poljedelskega stanu. Za zavarovanje letine in ustaljenje žitnih cen je parlament določil pri Narodni banki poseben fond 300 milijonov Kč. Iz tega fonda bi dobili kmetje pri poljedelskih zadrugah predujme na žito. Zato bi jim ne bilo treba siliti s prodajo in žitni trg bi ne bil napolnjen s ponudbo takoj po žetvi, cene pa bi lahko regulirale kmetijske zadruge. Parlament je tudi poskrbel za varnost onih, ki obdelujejo najeto polje, da so tudi ti prišli pod zaščito zakona proti oderuštvu. Do novega leta uživajo nekak moratorij.

Protiukrepi spekulacije

Ti in slični ukrepi za regulacijo ter ustaljenje cen so bili odrejeni zaradi krize, izkazali pa so se spričo ojačene spekulacije za popolnoma nedostatne. Zaščitni zakon je prišel v splošnem prepozno in bo treba dalje časa, preden se bo udomačil. Doslej je bilo od Narodne banke dovoljeno le 3 milijone Kč na žitne prodajne liste (varante); kmetje niso navajeni na to novost in ji najbrž ne zaupajo. Ugodnosti velikih popustov izrabljajo doslej samo zadruge. Spekulacija je posegla po žitu tako predrzno in tako učinkovito, da so cene pšenici in rži padle zelo naglo. Kljub vsem ukrepom vlade in parlamenta preti kmetu opasnost, da bo ne samo ob svoj celoletni pridelek, marveč, da ne more biti niti govora o rentabilnosti. V mnogih primerih je ogrožena celo najpreprostejša eksistenca, ker so cene žitu tako nizke, da ne krijejo niti davkov in režije. Pri tem potrošnik nima nikakega dobička iz te kmečke bede, kruh in moka se nista pocenila, marveč ponekod celo podražila.

Ves tisk, agrarni in meščanski, je udaril plat zvona. Prvaki agrarne stranke vidijo nevarnost, zato svarijo vlado in javnost. Predvsem napadajo spekulacijo, ki je znižala cene žitu na borzah predvsem s tem, da je manevrirala s poročili o uvozu žita iz Jugoslavije in iz Rumunije. Enak namen so imele vesti, da se med Češkoslovaško in tema dvema državama že vrše pogajanja. Razen tega pa so spekulanti utajili žito, ki je bilo pred žetvijo uvoženo, in so ga šele sedaj vrgli na trg. Politično vodstvo agrarne stranke zagotavlja kmete, da jih bo z vsemi silami ščitilo in da ne bo dovolilo toliko časa uvoza žita iz tujine, dokler bo doma dovolj lastnega pridelka. Zagotavljajo, da bo stranka prisilila vlado k nastopu proti spekulaciji in zahtevajo kontrolo nad zalogami, nad uvozom in nad borzami po vladnih organih. Vodstvo stranke zahteva tudi spremembo pravil blagovne borze. Terminska trgovina z žitom je pri nas sicer prepovedana, kljub temu pa posamezniki silno spekulirajo. Zato mora vlada ugotoviti škodljivce in jih poklicati na odgovornost.

Vloga zadrug

Socialisti trdijo, da agrarna stranka ne more z uspehom braniti koristi kmeta, da nima moči in sposobnosti obraniti malega in srednjega kmeta niti pred krizo, kaj šele pred spekulacijo. Tisk meščanskih strank tudi dokazuje na temelju uradnih podatkov, da je žitni sindikat, v katerem odločujejo predstavniki agrarnih zadrug, dovolil tik pred žetvijo uvoz 7000 ton pšenice, pa še velike množine rži in pšenične moke. Pretežna večina tega žita je došla iz Argentine, Kanade in Zedinjenih držav, iz držav Male antante pa prav nič. V zvezi s tem naglašajo nekateri listi, da so zadruge agrarne in socialno-demokratske stranke zaslužile pri tem uvozu tujega žita v treh mesecih 3 milijone Kč. Ravnatelj zveze agrarnih zadrug da je obenem tudi predsednik blagovne borze v Pragi. Ravnatelj socialno-demokratične nakupovalnice dokazuje, da odpade od uvoženega žita na zadruge samo 25 odst. medtem ko odpada ostalih 75 odst. na zasebno trgovino. Vse stranke se složno pritožujejo, da je to žito spekulacija zadržala, zatajila in ga sedaj vrgla na trg. Socialisti očitajo agrarni stranki, da ne more obvladati svojega zadružništva in da njene zadruge prav nič ne gledajo na korist kmeta, marveč imajo pred očmi samo dobiček. Zato je agrarna stranka odgovorna, da kmet ni zadostno zaščiten pred krizo in spekulacijo.

Intenzivna posvetovanja v vladi

To katastrofalno stanje je prisililo vlado, da je končala svoje kratke počitnice. Predsednik vlade Malypetr in finančni minister že uradujeta, toda ne bavita se z incidentom v Nitri in s čudnimi nastopi prelata Hlinke, marveč iščeta potrebnih ukrepov, da bi takoj zaščitila kmeta in konzumenta. V tem položaju je postala izprememba pravil blagovnih borz neobhodno potrebna, pa tudi kontrola žitne trgovine na borzah in potreba ugotovitve in kazni spekulantov se ne bo dala odlašati. Vlada se posvetuje, kako bi našla sredstva, da bi bilo žito po žetvi vskladiščeno in da bi intervenirala z žitnimi nakupi ter bi s tem onemogočila spekulacijo. Za vse to vlada ne potrebuje parlamenta, ker vse ukrepe lahko izvrši na temelju zasilne naredbe. Zbornica se zaradi tega ne bo sešla pred koncem oktobra.

Beg z grude

Zadnje dni je urad za državno statistiko objavil podatke, ugotovljene pri ljudskem štetju 1. decembra 1930. Delitev prebivalstva po poklicih je dokazala da poljedelstvo na Češkoslovaškem nima več privlačnosti in se v vseh delih države opaža silen beg z dežele in iz kmečkih domov. Vsa država šteje po teh podatkih 14,792.536 prebivalcev. Od teh jih je le še 34.60 odst. zaposlenih v poljedelstvu in gozdarstvu (5,101.000), 34.9 odst. v industriji (5.146.000), v trgovini in denarstvu 7.4 odst. (1,094.000), v prometu 5.5 odst. (814.000), v javnih in drugih službah 1.3 odst. (183.000), v drugih panogah ali brez poklica pa je 10.1 odst. (1,497.000) ljudi. V primeru z zadnjim ljudskim štetjem leta 1921 se je zmanjšalo število poljedelcev za 5.3 odst., v vseh ostalih panogah pa se je število zvišalo; v prometu za 13 odst., v trgovini pa celo za 39 odst.

Pretežno poljedelski značaj so ohranili še nadalje vzhodni deli države, Slovaška in Podkarpatska Rusija. Češka, Moravska in Šleska postajajo pretežno industrijske dežele. Značilno je, da imajo največji prirastek ravno popolnoma neproduktivne panoge: Uradi, promet in trgovina; industrija daleč zaostaja za njimi. To je zelo nezdrav pojav in treba bo čim preje zajeziti beg z grude, zlasti pa onemogočiti priliv prebivalstva v neproduktivne poklice.

Poset poljskih parlamentarcev

Beograd, 30. avgusta. p. Dne 10. septembra prispe v Beograd večja skupina poljskih parlamentarcev, da vrnejo poset jugoslovenskim parlamentarcem, ki so letos meseca julija obiskali Poljsko. Poljski parlamentarci bodo za časa svojega bivanja v Jugoslaviji gostje Narodne skupščine in senata. V Beogradu jim pripravljajo prisrčen sprejem in poset odličnih poljskih gostov naj bo nova manifestacija jugoslovensko poljske vzajemnosti. Po svečanostih, ki bodo gostom na čast prirejene v Beogradu, si bodo gostje v dveh skupinah ogledali našo državo. Ena skupina krene v Južno Srbijo, druga pa preko Sarajeva v Dubrovnik, kjer se obe skupini zopet združita in kreneta nato dalje v Zagreb in Ljubljano ter na Bled. Na vsej poti jih bodo spremljali naši parlamentarci.

Akademski dom kralja Aleksandra v Pragi

Beograd, 30. avgusta. AA. Češkoslovaško-jugoslovenska liga v Pragi odpre 1. oktobra t. l. v češkoslovaški prestolnici v Hradčanih nov dom za jugoslovenske in češkoslovaške visokošolske dijake, ki se bo imenoval »Dom kralja Aleksandra I.« in bo imel vse ugodnosti zdravih in modernih stanovanj. V njem bo prostora za 185 dijakov in 20 dijakinj, od katerih bosta dve tretjini Jugoslovenov, ena tretjina pa Čehoslovakov. Za 160 do 200 češkoslovaških kron na mesec, kakršno bo pač premoženjsko stanje dijakov, bodo dobili dijaki stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, čiščenje in pranje posteljnine, ter jim bodo na razpolago čitalnica, knjižnica, risalnica itd. Dijaki bodo stanovali vsak zase ali pa po dva v eni sobi. Dijaktinje bodo imele čisto ločene sobe z vhodom iz druge ulice. O tem, ali bodo dijaki dobivali tudi hrano v domu in po kakšni ceni, se bo pozneje odločilo.

Prošnje brez takse je treba poslati čim prej, najkasneje pa do 15. septembra češkoslovaško - jugoslovenski ligi v Pragi, Mikulandska 7/III. Prošnjam je treba priložiti:

a) Pri dijakih, ki že študirajo na visokih šolah, izkazilo o državljanstvu, pri osebni izročitvi prošnje pa lahko tudi namestu tega potni list, ki ga prosilec takoj dobi nazaj, izpričevalo o uspehu študij, zdravniško izpričevalo, izkazilo o socialnem in premoženjskem stanju prosilca, ki mu je treba priložiti še ubožno izpričevalo z izjavo očeta ali katere druge osebe, da bo za dijaka redno plačeval. (Tu se lahko posebej navede, koliko bi kdo mogel po svojem finančnem stanju plačati na mesec.)

b) Pri refletantih, ki so šele absolvirali srednjo šolo, pa namestu izpričevala o uspehu študij maturitetno izpričevalo.

Prošnji je treba po možnosti priložiti priporočilo kakšne ustanove, ki se bavi s propagiranjem češkoslovaško - jugoslovenskih zvez (Jč-lige in slično).

Spominska svečanost na Banjici

Beograd, 30. avgusta p. Dne 6. septembra se bo vršila na Banjici velika vojaška svečanost v spomin na izročitev novih jugoslovenskih zastav jugoslovenskim polkom. Pri svečanostih bo sodelovala vsa beograjska garnizija ter odposlanstvo vseh polkov v državi.

Državna razredna loterija

Dne 30. avgusta so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

100.000 Din srečka št.: 31.439.
10.000 Din srečke št.: 18.370, 19.036, 30.692, 59.780, 67.645, 89.620, 99.149.

Srečke za tekoče kolo so vse razprodane!

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Volitve v Delavsko zbornico

Priprave za volitve v Delavsko zbornico so v najživahnejšem razmahu. Glavni volilni odbor ima čez glavo dela s konkretnimi, tehničnimi odredbami, vse tri strokovne organizacije, narodno - socialna, marksistična in krščansko socialna pa so že sredi volilne kampanje. Narodna strok. zveza je na vseh volilnih edinicah ustanovila krajevne volilne odbore. Volitve se bodo na rednih voliščih vršile v nedeljo 8. oktobra od 9. do 17. ure, na obratnih voliščih, kolikor jih bo postavljenih, pa 7. oktobra po delu. Volilni imeniki bodo razgrnjeni v svrho eventualnih reklamacij od 5. do 14. septembra na občinskih uradih vseh onih občin, v katerih imajo svoje sedeže zdravniki zdravstvenih okrožij zakonitega bolniškega zavarovanja.

Seznam krajev, ki bodo imeli redna volišča, je »Jutro« že objavilo. Naknadno moramo ta seznam v toliko izpopolniti, da bo izjemoma sedež volišča za zdravstveno okrožje Št. Vid na Dolenjskem v Višnji gori, za Gorenjo vas v Žireh, za Preddvor v Kokri, za Vuzenico na Muti, za Lož pa v Starem trgu. — Volilci, ki prebivajo po zdravstvenih okrožjih, po katerih ne bo rednih volišč, in pa oni volilci, ki prebivajo 5 km daleč od rednega volišča, bodo lahko volili pismeno, če bodo do 2. oktobra zahtevali od glavnega volilnega odbora v Ljubljani, odnosno od svojega krajevnega volilnega odbora glasovnico.

Rok za vlaganje kandidatnih list je od 15. do 24. septembra. Kakor je »Jutro« že poročalo, morajo biti po določilih volilnega reda na vsaki kandidatni listi zastopane predvsem najvažnejše delavske odnosno nameščenske stroke. V delavski skupine so za »najvažnejše« proglašene naslednje kategorije: rudarji, kovinarji, stavbinski delavci, tekstilna industrija, lesna obrt in industrija, hišna služinčad, živilska, oblačilna industrija in grafično delavstvo. Med nameščenci pa veljajo za najvažnejše kategorije nameščenci industrijskih obratov, trgovskih podjetij, denarnih zavodov, rudarskih obratov in drugi svobodni poklici.

Obratna volišča bodo poslovala povsod tam, kjer bodo delavci po starešini svojih zaupnikov ali pa po strokovni organizaciji, ki je registrirana pri Delavski zbornici, stavili do 26. septembra tozadevno zahtevo glavnemu volilnemu odboru.

Te dni bo glavni volilni odbor izdal uradni volilni razglas, ki bo izobešen po vseh občinskih uradih v dravski banovini, strokovne organizacije pa ga bodo razobesile tudi po vseh važnejših obratih.

Posledice nove ruske politike

Pariz, 30. avgusta. d. V članku, v katerem se bavi z odnošaji med današnjo Nemčijo in Rusijo, prihaja »Temps« do naslednjega zaključka.

Boljševiki so se v Brest - Litovsku pogajali s cesarsko Nemčijo in zato gotovo tudi ne vidijo nobene zapreke, da se ne bi sporazumeli z današnjo Nemčijo, če ne bi obstojalo močno nasprotstvo med nemškimi in ruskimi interesi zaradi vpliva na vzhodu. Isti vzrok, bojazen pred nemškimi težnjami proti vzhodu, zaradi katerih se je nekdaj carska Rusija odločila za zvezo s Francijo, dovaja Sovjetsko Rusijo zopet nazaj k zapadnim evropskim državam. Mala antanta je že dobila po zaključitvi varnostnih pogodb z Rusijo večjo svobodo gibanja in odnošaji med Poljsko in Rusijo so postali že tako zaupni, da napovedujejo mnogi skorajšnjo zaključitev politične zveze med Varšavo in Moskvo.

Koncentracija ruske vojske v Sibiriji

Tokio, 30. avgusta. AA. Kakor poročajo listi, baje iz zanesljivega vira, znašajo sovjetske vojaške sile v vzhodni Sibiriji že nad polovico vse japonske vojske. Čete razpolagajo tudi s tristo letali, med njimi z velikimi bombnimi aparati. V tukajšnjih političnih krogih mislijo, da so Sovjeti zbrali tako velikansko vojsko le iz varnostnih razlogov, vzlic temu pa vlada zaradi teh vojaških priprav precejšnje vznemirjenje.

Razkol med francoskimi socialisti napreduje

Pariz, 30. avgusta. AA. »Le Matin« objavlja izjavo socialista Compere Morela, ki se je priključil skupini za sodelovanje z vlado. Kakor znano, je večina stranke proti temu in se zbira okrog Leona Bluma. Iz te izjave izhaja, da se bodo nasprotja še poglobila. Morel napoveduje, da bo njegova skupina pričela izdajati večerni list in da bo v tem glasilu zagovarjala socialistične nauke o sodelovanju v vladi in o finančni obnovi Francije.

Fašizem v Angliji

London, 30. avgusta. g. Sir Oswald Mosley, vodja angleških fašistov, se je po smrti svoje žene, Curzonove hčere, z vso energijo posvetil organizaciji svojih črnosrajčnikov. Mosley meni, da bo samo njegov pokret lahko rešil angleški imperij pred gospodarsko in politično katastrofo. Mosley pravi, da bo fašizem v Angliji zrastel hitreje kakor slična gibanja v Italiji in Nemčiji.

Prepovedana nemška propagandna ilustracija

Beograd, 30. avgusta AA. Z odlokom notranjega ministra je prepovedano uvažati in širiti v naši državi mesečnih »Sport im Bild«, ki izhaja v Berlinu.

Velik mlin pogorel

Bačka Topola, 30. avgusta p. V pretekli noči je pogorel velik mlin, last Desiderja Forgača. Ogenj se je širil s tako naglico, da so bili gasilci brez moči ter je mlin pogorel do tal. Uničeni so vsi stroji ter velika zaloga pšenice in moke. Škoda znaša poldrugi milijon, pa je krita z zavarovalnino. O vzroku požara je policija uvedla preiskavo.

Smrt zagrebškega bohema

Zagreb, 30. avgusta n. Davi je preminul Zlatho Eicher, talentiran član zagrebškega gledališča ter popularni zagrebški bohem in pesnik. Mnogo je sodeloval tudi v »Koprivah« in »Kulisi«. Star je bil šele 32 let.

Kriza naše srednje šole

Preizkušen srednješolski profesor nas je naprosil za gostoljubje, da zaradi pomanjkanja primernih revialnih časopisov objavimo v »Jutru« njegovo študijo o vzrokih nezadovoljivega stanja naših srednjih šol. Rade volje to storimo, saj je problem dvojno aktualen ravno sedaj, ko srednje šole zopet odpirajo svoja vrata, po svoji naravi pa mora zanimati vso javnost. Razpravo bomo prinesli v dveh ali treh delih.

Napačni nazori javnosti

Nekaj časa sem se čedalje več in čedalje bolj pogosto piše in razpravlja o naši srednji šoli in o njeni krizi. Dejstvo, da se glasovi o tem vprašanju množijo, je že samo na sebi dokaz, da je naša srednja šola v resnici v krizi, da je bolna in potrebna zdravilnih operacij.

Če primerjamo razprave o naši srednji šoli po listih, tudi naših, z razpravami o kakih socialno - gospodarskih problemih, opazimo značilno razliko v samih načelih, na katerih so zgrajena dokazovanja. V razpravah socialno-gospodarske narave se navadno argumentira v imenu produkcije in njenih interesov. Interesi prizadetih oseb, ljudi, so podrejene vrednosti v primeri z interesi metafizičnega pojma »produkcije, proizvodnje«. Ravno nasprotno opažamo pri razpravah o šolskih stvareh: interesi duševnega napredka in višine duševne proizvodnje so za teoretike in kritike v tem področju postranska stvar: glavno je, da učenec, da čim več učencev pride na svoj račun.

Tam — na socialno-gospodarskem polju — je posameznik podrejen produkciji, tu — na šolsko-umskem polju — pa narobe, produkcija naj bo podrejena posamezniku in njegovim zahtevam! In vendar je neizpodbitno dejstvo, da so razlike od človeka do človeka ravno v duševno-umskem oziru zelo velike in večinoma neodpravljive. Če je jasno samo po sebi, da bi bila najboljša in najidealnejša ona socialno-gospodarska ureditev, v kateri bi bila ekonomska enakost vseh prizadetih čim večja, tako da bi bilo mogoče pošteno živeti na določenem ozemlju čim večjemu številu oseb, se ne more resno trditi, da velja isti zakon tudi o ureditvi šol, predvsem srednje šole. Ali je ona šola najboljša, v kateri izdela razrede, čim večje število učencev? Prav gotovo ne, temveč bo ona šola najboljša, v kateri bo umska produkcija največja in najbogatejša, t. j. višina doseženega znanja in dosežene umske izvežbanosti posameznih učencev. In to brez ozira na procent onih, ki dosežejo ono višino, katera se še smatra za zadostno za prehod v višji razred. Zakaj umski napredek, oziroma solidna izobrazba sploh, ki naj bi dičila vsakega absolventa srednje šole, je nekake umsko-aristokratske narave. Proti temu ni nobene pomoči, nobene revolucije.

Kljub vsemu temu pa se držijo skoro vsi kritiki naše srednje šole onega prvega načela, ki bi bilo dobro, kot smo rekli, glede socialno-ekonomskega življenja, v kolikor je tudi tam v praksi sploh izvedljivo. Samo po sebi se razume, da tako stališče javnosti, oziroma njenih poklicanih ali nepoklicanih govornikov, zelo kvarno vpliva na vse učno poslovanje naše srednje šole. Taki narobe-nazori butajo ob njo in vanjo v obliki nekakega pritiska od zunaj v smeri, da mora izdelati srednjo šolo sploh vse, kar se je v njo vpisalo.

Mnogi profesorji podležejo temu pritisku, kar ni nobeno čudo, če pomislimo, da sila javnega mnenja ni nikaka šala. K temu pride še to, da se profesor s tem ne samo ne zameri javnemu mnenju, temveč postane pri tem — posebno pri klasifikaciji — njegov posel mnogo komodnejši. Sem spada tudi predpis, ki določa, da mora profesor pri eni tretjini slabih ocen iz svojega predmeta ta neuspeh utemeljiti. Mnogi namreč smatrajo ta sicer pametni predpis za migljaj, da sploh ne sme biti nad tretjino slabih ocen. To napačno tolmačenje ima za posledico, da se profesorji navadno držijo te meje tudi tedaj, ko bi bila večja »strogost« popolnoma na mestu.

Tudi temu se ni čuditi, če se pomisli, da vsi javni kritiki naše srednje šole omenjeni predpis tako tolmačijo. Naj bo sestava razreda še tako klavrna, naj bo v njem še tako visok procent nepopravljivih lenuhov, za te »glasnike javnega mnenja« bo neuspeha vedno kriv profesor, pa naj si je še tako prizadel, da bi dosegel čim boljši uspeh!

Poleg vsega tega pa se je posebno v zadnjih letih razpasla med večino staršev in seveda tudi med učečo se mladino nekaka čudna psihoza, nekako »načelo«, da se mora dijak svoj penzum sploh v šoli naučiti. Z drugimi besedami: ona domača pridnost, oni individulni in samostojni umski napor, ki je bil in bo vedno edina prava podlaga resničnega individualnega uspeha v srednji šoli, naj bi ne bil več potreben, saj je stvar mnogo bolj udobna, kakor bi si kdo mislil.

Tako je približno ozračje, v katerem posluje naša današnja srednja šola. Posledica tega dejstva je, da je nivo naše srednje šole v zadnjih letih zelo, zelo padel, tako da ni več tako slabega dijaka ki bi si ne domišljal, da mora biti srednješolskemu študiju kos. V splošnem pogledu pa pomeni to, da izdelujejo dandanes srednje šole tudi vsi oni slabiči, ki v te šole absolutno ne spadajo.

S tem pa smo se dotaknili one točke, na kateri je naša srednja šola ne samo bolna, temveč prav bolna in kjer jo je treba najprej začeti zdraviti.

Napačna praksa pri klasifikaciji učencev

Po vsem, kar smo ugotovili dosedaj, je jasno razvidno dvoje: prvič, da je višina pouka na srednji šoli v najtesnejši vzročni zvezi z načeli in metodami, ki se uporabljajo za klasifikacijo njihovega uspeha; drugič, da je klasifikacija učencev ne samo najdelikatnejše in najtežje profesorjevo opravilo, temveč sploh ona centralna točka, ono glavno centralno kolo in gibalo, ki žene vso šolsko mašino tako ali tako dalje, navzgor ali navzdol.

Iz tega sledi, da mora posvečati vsak profesor tej strani svojih dolžnosti posebno vneto pozornost. Mislimo, da se v splošnem ne more reči, da bi naši profesorji in direktorji ne kazali v tem pogledu dovolj prizadevnosti in objektivnosti. Kljub temu pa se more trditi, da slonijo uspehi naših srednjih šol v splošnem na neenotni in tudi na povsem napačni podlagi tako da niso nikaka prava slika resničnega duševnega nivoja naše šolske mladine.

Neenotna in napačna je klasifikacijska podlaga zato, ker profesorj noben zakon, noben predpis ne opozarja na temeljna, nespremenljiva in nezrušljiva načela vsake klasifikacije šolskih uspehov v pravem, to je objektivnem pomenu te besede. Zakon o srednjih šolah pravi samo: »Smatra se, da je izdelal razred oni učenec, ki dobi iz vseh premetov vsaj oceno »dobro«. Da bi bil uporaben kot klasifikacijska norma, bi moral imeti ta paragraf še naslednji dodatek: »Dobro« sme dobiti le oni učenec, ki nedvomno obvladuje vse dele predpisane snovi.«

Taka določba bi predpisovala, da naj se glede kvantitete znanja stavijo do vseh dijakov brez razlike iste zahteve. Z drugimi besedami: oni dijak, ki ima še zadnji pozitivni red, mora pokazati isto količino znanja kakor najodličnejši dijaki. Kakor zveni to paradoksno, je to vendar temeljni in edino pravilni princip vsake objektivne klasifikacije, ker izhaja iz logike stvari samih. Predpisana učna snov je namreč za vsak razred ena in ista za vse in nikomur bi ne prišlo nikdar na um, da bi jo hotel za posamezne dijake zmanjšati ali povečevati. Tako imamo torej objektivno podano merilo za zahteve, ki naj se stavijo do dijakov. Te zahteve morajo potemtakem biti v kvantitativnem pogledu za vse učence brez razlike striktno enake in obsegati vso predpisano snov.

Temeljna operacija pri klasifikaciji obstoji v skladu z vsem gornjim v tem, da se vsi učenci sortirajo na podlagi natančnega in vestnega izpraševanja najprej v dve skupini, na eni strani v skupino onih, ki ne obvladujejo vse predpisane snovi, na drugi strani pa v skupino onih, ki jo obvladujejo. Le druga skupina sme v višji razred, medtem ko objektivna in pravična klasifikacija prvi skupini te pravice ne more in ne sme priznati.

Poleg te klasifikacije na podlagi kvantitete znanja je druga kvalifikacija, ki spremlja prvo, namreč kvalitetna klasifikacija učencev. Jasno je, da prihajajo pri tej klasifikaciji v poštev le oni učenci, ki so zadostili v vsem glede kvantitete znanja, ki torej izdelajo razred. Razlike v kvaliteti znanja so odvisne od tega, kako dijak obvladuje predpisano snov, n. pr. z večjo ali manjšo pomočjo učitelja, z večjo ali manjšo samostojnostjo, samozavestjo, sigurnostjo, z več ali manj okusa za obliko podajanja itd. Na podlagi teh kvalitet znanja se potem določijo različne stopnje pozitivne ocene: dobro, prav dobro, odlično.

Taka je torej kvalitetna klasifikacija učencev. Naj se ji pripisuje še takšna važnost, ona je, kot sledi že iz njene definicije same, že bolj drugotnega, bolj dekorativnega pomena. Le pri tej klasifikaciji so merila različna, medtem ko je pri klasifikaciji kvantitete znanja eno samo enotno merilo za vse učence brez razlike.

In ravno proti temu temeljnemu načelu vsake objektivne klasifikacije uspeha učencev se na naših srednjih šolah doslovno greši. Učenci se delijo v kategorije slabih, dobrih, prav dobrih in odličnih na podlagi različne kvantitete njihovega znanja, kar je, kot smo videli, popolnoma zgrešeno in absolutno nedopustno, kajti glede kvantitete znanja sta možni le dve kategoriji: zadostna (-celotna) in nezadostna kvantiteta.

Vsa klasifikacija je tako postavljena na glavo z vsemi posledicami, ki jih tak položaj mora roditi. Najusodnejša je vsekakor v tem, da se ravno tam, kjer je absolutno objektivno in konstantno merilo že vnaprej podano, namreč glede kvantitete zahtev, postopa na podlagi različnih čisto subjektivnih vtisov: nekaj že zna, popoln ignorant ni itd. Ker pa ni nobenega dijaka, ki bi vsaj »nekaj ne znal«, si je na podlagi vsega tega lahko predstavljati, kako neznatna postane kvantiteta tistega »nekaj«, kjer po takem postopanju dobi dijak lahko še »dobro«. Maksimalne zahteve, ki bi morale biti v tem pogledu edino merilo, se seveda ne morejo uveljavljati niti več kot tendenca, nikar šele kot efektivna praksa, kakor bi to moralo biti.

Še k sporu v JUU

Prejeli smo:

Na pojasnilo g. Šestana v petkovem »Jutru« pod naslovom »Spor v učiteljski organizaciji« moram pojasniti, da nisem jaz na seji glavnega odbora stavil nikakega predloga o članku g. Rašiča in se tudi ne spominjam, da bi bil kak tak predlog sprejet. Čudim se, kakšen hasek naj ima lansiranje netočnih vesti v javnost, ki niso niti istinite. Enako netočno je bilo poročilo v drugih listih, da bi jaz hotel opoziciji preprečiti zborovanje z ugašenjem luči, ko sem opozicijskim delegatom sam svetoval, kaj morajo storiti, da bodo lahko zborovali in kje dobe na razpolago dvorano. Tudi vest, da bi jaz predsedniku Rašiću ob sklepu čestital k uspelemu zborovanju, je deplasirana in neresnična. Da podam javnosti jasno sliko o poteku in zakulisju zadev, sem se obrnil v Beograd za avtentične dokumente, na podlagi katerih bom podal svojo sodbo o poteku dogodkov in o izhodu iz situacije, da bi udruženje prišlo do rednega dela na glavnih skupščinah.

Ivan Dimnik
predsednik sekcije JUU za drav. banovino

Iz poštne službe

Beograd, 30. avgusta p. Z odlokom prometnega ministra so premeščeni med drugimi naslednji poštni uradniki in uradnice: Marija Berlič iz Slatine Radenci v Maribor I., Anton Lah iz Moškanjcev v Ptuj, Marija Radič iz Dobrne v Celje, Ferdinand Nadrah iz Ljubljane I. v Ljubljano II., Bernard Urbančič iz Ljubljane II. v Ljubljano I., Fran Šuman od Sv. Lenarta v Maribor II., Štef. Šifrer iz Maribora v Slatino Radenci. — Iz Novega mesta v Celje je premeščen prometnik Emerik Kupljen.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Vetrovno in oblačno, topleje.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Nobene bistvene spremembe.

Naši kraji in ljudje

Nad 1.500 novih učiteljev v enem letu

Kratek pregled položaja naših učiteljišč — Z meščanskih šol so prihajali na učitejilšča najboljši dijaki

Ljubljana, 30. avgusta.

Zaradi vedno večjega števila učiteljskih abiturijentov, ki ne najdejo zaposlitve, se prosvetno ministrstvo v zadnjem času trudi, da bi omejilo učiteljski naraščaj. V to svrho so bili uvedeni sprejemni izpiti za 1. letnik učiteljišč, pa tudi učenci meščanskih šol se ne sprejemajo več na učiteljišča. Onemogočeno pa je tudi prehajanje dijakov višjih razredov srednjih šol v višje razrede učiteljišč. Nova omejitev učiteljskega naraščaja pa je odklonitev in omejitev sprejeminja dijakov v prve razrede vseh učiteljišč v šolskem letu 1933-34. *V vsej državi bodo sprejeli v učiteljišča največ 710 dijakov*, dočim se dijakinje v prihodnjem šolskem letu sploh ne bodo sprejemale.

V razumevanje nadprodukcije učiteljskega naraščaja in teh odredb najvišje prosvetne oblasti je gotovo potreben kratek pregled položaja naših učiteljišč z zaključkom preteklega šolskega leta in nekaj statističnih podatkov iz izobraževališč učiteljskega naraščaja. Imamo 31 državnih in 5 zasebnih učiteljskih šol. Slednje so po ena v Mariboru, Ljubljani in Zagrebu, potem mešana nemška učiteljska šola v Velikem Bečkereku in žensko učiteljišče v zavodu sv. Josipa v Sarajevu. Državna učiteljišča so razdeljena takole: V Beogradu sta 2, posebno moško in žensko, v dunavski banovini 4, v dravski banovini 2, v drinski banovini 4, v moravski banovini 4, v primorski banovini 2, po 1 v vardarski in vrbaski banovini, 3 v zetski banovini, 8 pa jih je v savski banovini. Nekatere od teh šol niso imele vseh pet razredov. Ob zaključku preteklega šolskega leta je bilo na vseh teh šolah 7086 gojencev in sicer 2671 moškega, 4415 pa ženskega spola. Privatne učiteljske šole same pa so imele 487 gojencev in sicer 65 dijakov in 442 dijakinj. V dravski banovini je bilo 1005 učiteljiščnikov in sicer 315 moškega, 690 pa ženskega spola.

Iz pregleda dijakov vseh državnih in privatnih učiteljskih šol je razvidno, da so po večjih krajih zlasti pa v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in Ljubljani dijakinje v precejšnji večini, dočim so dijaki v večini samo na štirih učiteljiščih v moravski in na edinem učiteljišču v vrbaski banovini.

V dravski banovini je uspešno zaključilo preteklo šolsko leto 854 mladih učiteljskih moči in sicer 289 moških in 565 ženskih. Diplomske izpite ali maturo pa je na vseh učiteljiščih polagalo 1733 kandidatov (694 moških, 1039 ženskih). Maturiralo jih je takoj 1178 in če prištejemo k tem še one, ki so potem dovršili šolsko leto ter dosegli zrelostno diplomo s popravnimi izpiti, dobimo lepo število novih učiteljev 1508, ki čakajo na službe poleg onih, ki še iz prejšnjih šolskih let niso zaposleni.

Pregled državnih in privatnih učiteljišč daje naslednje zaključke: Na učiteljiščih je več ženskih kakor pa moških učiteljskih kandidatov. *Ženska večina znaša 24 in pol odstotka.* Število dijakov učiteljišč se je v preteklem šolskem letu zmanjšalo, ker se ne sprejemajo več učenci meščanskih šol na učiteljišča. Pri večini naših učiteljišč pa se je tekom prejšnjih šolskih let ugotovilo, da tvorijo učenci meščanskih šol boljši učiteljski naraščaj kakor pa dijaki, ki prihajajo na učiteljišča iz gimnazij. Na mnogih učiteljiščih je bil v preteklem šolskem letu pri gojenkah boljši uspeh, kakor pa pri gojencih.

Ker je dalo eno samo šolsko leto nad 1500 novih učiteljev in reflektantov na službe v naših osnovnih šolah, ni pri sedanjih proračunskih razmerah mogoče niti misliti, da bi se tekom nekaj let mogli zaposliti vsi brezposelni učiteljski abiturienti, ki jih je, kakor že znano, z onimi od zadnjega šolskega leta vred najmanj 3000.

Velik pevski praznik na Jesenicah

Slovesno bo proslavljen srebrni jubilej društva »Save«

Jesenice, 30. avgusta.

V soboto in v nedeljo bo praznovalo pevsko društvo »Sava« 25letnico obstoja in bo slovesno razvilo svoj društveni prapor. Kronika »Save« je zelo pestra in zanimiva. Društvo se je ustanovilo v težkih razmerah, a članstvo je vedno stremelo navzgor ter propagiralo lepo narodno pesem po naši Gorenjski. Za prvega predsednika je bil izvoljen Smrekar France, za tajnika Trajar France, za blagajnika Ravhekar Urban, pouk petja je prevzel pevovodja in skladatelj Stanislav Volarič, društvu pa je dajal vso moralno in gmotno oporo pokojni uradnik KID Anton Pongrac.

Društvo je vidno napredovalo in je že prvo leto priredilo koncert, ki je lepo uspel in vzbudil članstvo k še bolj intenzivnemu delu. Jeseni 1909 je društvo priredilo svoj prvi večji izlet na Goriško, v Kobarid, rojstno mesto skladatelja Hrabroslava Volariča ob priliki slovesnega odkritja spominske plošče. Močni zbor »Save« je tedaj zapel pod taktirko mladega Volariča krasno pesem v spomin očeta-skladatelja. Po odhodu Stanislava Volariča v Ameriko so vežbali pevski zbor »Save« pevovodje Novak, Bervar, Ambrožič Vinko, Davorin Tancar in sedaj Srečko Gostič. V vseh 25 letih pa so društvo vodili naslednji predsedniki: Smrekar Franc, Ambrožič Vinko, Boštele Anton, Ulčar Lojze, Jereb Janko, Bernard Nikolaj, Kunčič Rudolf in Kleč Jakob. Društvo je priredilo nebroj koncertov doma in po ostali Gorenjski, v Ljubljani ter v raznih večjih krajih dravske banovine. Koncerte »Save« je tudi že večkrat prenašal radio v svet. Sprejemali so opetovano na kolodvoru westfalske Slovence ter rojake iz Amerike, radi so se odzvali klicu drugih društev in sodelovali pri neštetih prireditvah in slavnostih.

Poleg petja pa je društvo intenzivno gojilo tudi dramatiko. Osobito v predvojnih letih je priredilo nebroj gledaliških predstav, predvsem narodnih iger. Kmalu po vojni se je društvo Sava pridružilo delavskemu izobraževalnemu društvu »Svoboda« in mu prepustilo odersko delovanje, samo pa je začelo zopet z vso vnemo gojiti petje.

Leta 1929. je društvo lepo praznovalo 20letnico svojega obstoja, kar je dalo pevcem mnogo pobud za nadaljnje delo. Danes šteje zbor lepo število novih mladih moči, ki tvorijo močno ubrano in lepo izvežbano enoto. Proslava srebrnega jubileja je zamišljena na zelo široki podlagi in obeta biti pevska prireditev v takem obsegu, kakršne Jesenice še niso doživele. V soboto zvečer bo baklada z godbo po mestu, nato podoknici pokrovitelju slavnosti županu Žabkarju in kumici prapora gospe Mariji Oražmovi. V nedeljo bo sprejem gostov na postaji pri izletniškem vlaku ob 7. in od 9. do 10. Nato bo slavnostno zborovanje v Sokolskem domu, ob 11. razvitje prapora na Trgu kralja Aleksandra, nato sprevod po mestu. Ob 15. bodo velike pevske svečanosti, koncert združenih pevskih zborov Hubadove župe ter nastop posameznih zborov, oktetov in kvartetov. Jubilant nastopi z izbranim sporedom. Vse pevske prireditve se vrše na igrišču SK Bratstva, v primeru slabega vremena pa v vseh prostorih Sokolskega doma.

Ob osemdesetletnici Drganove stare mame

Hrastnik, 30. avgusta.

So med nami čvrste kmečke korenine, ki kljub vednemu trpljenju in težkim preizkušnjam dočakajo visoko starost. Takšna je stara mamica Neža *Drganova* v Marnem blizu Dola pri Hrastniku, rojena Zgrbec, ki je v 80. letu svoje starosti še čvrsta in zdrava skoraj kakor 20letno dekle. Rodila se je na Malem Kumu pri »Baronu« l. 1854. Že v otroški dobi, ko ji je bilo komaj 8 let, jo je zadel hud udarec — izgubila je starše. Zato je morala takoj nato po svetu za kruhom. Služila je pri raznih kmetih v Hrastniku, pa ne v dana-

šnjem Hrastniku, v katerem se sedaj dvigajo tovarne in ki je znan po svojih rudnikih. Tiste čase je bil Hrastnik vas na hribu nad sedanjim. In ta vas je zdaj že brez sledu izginila s sveta, ker so se vsa poslopja porušila zaradi rovov, ki so jih zvrtali pod njimi.

Kdor zna ubogati, zna tudi ukazovati. Tako so rekli stari in si je gotovo tako mislil tudi Drganov Jože, posestnik na Marnem, ki je Nežo, takrat še ubogo služkinjo v sosednji vasi, zasnubil in poročil leta 1876. In res mu je bila celih 25 let skrbna gospodinja in dobra žena. Rodilo se jima je 10 otrok, od katerih živijo še štirje: Tone, Reza in Neža kmetujejo na lepih posestvih, Martin si je poiskal drugo domovino v Washingtonu. Najbolj pa žaluje mati za sinom Ignacijem, ki je padel na Doberdobski planoti. Kljub vsem nesrečam in težavam, ki jih je prestala v dolgih letih, je naša mamica še trdna in vedno vesela gospodinja, ki se še ne ustraši nobenega gospodinjskega dela. Celo na polju jo še večkrat najde prvo jutranje solnce. Tudi letos je hodila še za plugom, kar je njeno posebno veselje. Kadar pa jo prisilijo, da si malo odpočije, pa kramlja s svojo najmlajšo vnukinjo Julčko, ki jo vidimo v njenem naročju.

Skromna, potrpežljiva in delavna slovenska kmečka mati je Neža Drganova. Sama ne bo čitala tega, ker ni prav nikoli v šolo hodila. Ko praznuje 80letnico, ji z otroki in vnuki, ki jih ima mnogo, želimo še dosti srečnih dni.

Nadvojvoda iz Banata v ljubljanskem zaporu

Ljubljana, 30. avgusta.

Danes je policijska eskorta pripeljala iz Sarajeva v zapore ljubljanskega okrožnega sodišča znanega mednarodnega pustolovca Milana Bugarskega, po rodu iz Banata. Bugarski ima za seboj dokaj burno preteklost. Pred vojno je študiral na dunajski univerzi, pa je študij obesil na kol in se vrgel v razne pustolovščine. Izdajal se je celo za habsburškega nadvojvodo Salvatorja ter je kot tak izvršil več premetenih goljufij. Po vojni se je pojavil seveda tudi v Sloveniji in se izdajal za ministerijalnega načelnika. Pred ljubljanskim deželnim sodiščem je bil obsojen na 2 leti težke ječe, ker je ogoljufal več oseb, zlasti v Zasavju. Po prestani kazni je izginil iz Slovenije, pojavil pa se je v Bosni, kjer je nadaljeval svoje sleparske posle. V Sarajevu je bil prav tako obsojen na več mesecev robije. Zdaj pa ga je zahtevalo okrožno sodišče v Ljubljani, da presedi še neko manjšo kazen. Bugarski je prav eleganten mož, a posiveli lasje pričajo, da se bo počasi ugnala tudi njegova vihravost.

Z Bleda so orožniki pripeljali tudi nekega gospoda, glede katerega je uvedena preiskava, ali je poneveril večjo vsoto denarja. Zadeva je na Bledu med letoviščarji vzbudila precejšnjo pozornost. Pri gospodu so zaplenili okoli 5000 Din in večjo vsoto v tujih valutah.

Žalostna smrt otroka

Ptuj, 30. avgusta.

Posestnika Bezjak Martin in Amalija iz Oblačeka, občina Sakušak, sta bila zaposlena na domačem skednju pri mlačvi. Pred hišo sta pustila svojo 4letno rejenko Frančiško Budja, hčerko viničarja iz Oblačka. Dekletce se je igralo z domačo mačko. Oba zakonca sta imela s skednja pregled na dvorišče in sta lahko otroka neprestano nadzorovala. Čez čas sta pa vendarle opazila, da je rejenka izginila. Takoj sta jo hitela iskat. Vendar pred hišo rejenke nikakor nista mogla priklicati. Martin Bezjak se je zatorej podal okoli hiše, misleč da je rejenka odšla kam na travnik. Za hišo pa je opazil, da plava v bližnji, poldrugi meter globoki cementni jami kapica, ki jo je nosila rejenka. Takoj je zaslutil nesrečo, skočil je po grablje, s katerimi je preiskal jamo in je res privlekel na površje truplo nesrečne rejenke. Zaman je bilo vse prizadevanje z umetnim dihanjem.

Smrt mladega kolesarja

Maribor, 30. avgusta.

Dopoldne je padel v Koroščevi ulici 16letni ključavničarski vajenec Franc *Maher* iz Bresternice s kolesa. Pri padcu se je smrtno poškodoval na glavi. Reševalci so ga prepeljali v bolnico, kjer je pa popoldne podlegel poškodbam.

Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigura **»Franz Josefova« grenčica** lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cevi so izkazala, da služi **»Franz Josefova« voda** posebno dobro starejšim ljudem. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Šolsko vprašanje v Dolnji Lendavi

Pred tremi leti je že »Jutro« prinašalo poročila, ki so zelo točno naslikala, da je eno prvih del občine Dolnje Lendave: rešitev šolskega vprašanja. Takrat se je občina, ki je bila še v madžarskih rokah, gladko uprla takojšnji zidavi nove šole. Mi smo jo dobro razumeli in se temu nismo mnogo čudili. Konec debate o šolskem vprašanju pa je bil ta, da je občina prišla v slovenske roke. Nova uprava je pa bila v reševanju tako počasna, da jo je prehitela gospodarska kriza, ki je onemogočila milijonsko posojilo. Tako je ostalo do nadaljnjega šolsko vprašanje na mrtvi točki. Nekdanjo r. k. šolo, ki je bila zidana ravno pred sto leti, uporablja danes deloma r. k. verska občina za stanovanje svojega kantorja, deloma pa politična občina, ki daje tu šolski občini 4 šolske sobe na razpolago. Te 4 staroverske šolske sobe brez vsakih pritiklin so edini prostor, v katerem se naj vzgaja 300 lendavskih otrok in vrši vse ogromno prosvetno delo, ki je danes takorekoč uradna dolžnost vsake šole in brez katerega si ne moremo misliti času primernega napredka v kraju.

Brezplodni bi bili razni očitki, ki so dovedli do današnjega naravnost neznosnega stanja, v kakršnem je lendavska šola. Danes je na dnevnem redu izgovor o težkih časih. Vendar tudi doba gospodarske krize ne more opravičiti odgovornih faktorjev, da tako prostodušno gledate, kako hira in propada šolsko življenje, ki bi moralo biti zlasti na meji na višku. Nepobitno je, da je vir vsega napredka dobro urejena šola, narodna šola. Lendava pa takorekoč nima svoje šole. Malo dobre volje je treba in tudi danes se da marsikaj storiti za napredek kraja. In Lendava ne spada med zadolžene kmetske občine!

Ko bo občinska uprava zopet razpravljala o šolskem vprašanju, naj vsekakor po treh letih vsaj enkrat napravi pozitiven zaključek, ki bo izpremenil (četudi še tako malo) šolsko stanje.

Občina priznava, da je dolžna dati kantorju stanovanje. Majhno stanovanje stane v Lendavi 300 Din. Občina prejema od orožniške stanice mesečno 300 Din najemnine za svojo hišo. Brez vsakih denarnih žrtev lahko torej odstopi r. k. občini to hišo za kantorjevo stanovanje. Hiša je blizu cerkve in cerkvena oblast se strinja z zamenjavo. Vsekakor naj občinska uprava upošteva gornji predlog in pohiti z rešitvijo, da bo z začetkom šolskega leta 1933-1934. za katero je bila določena otvoritev nove šolske zgradbe, izročeno vsaj staro šolsko poslopje čisto šolskim namenom.

Kadar je vroče - *sveže* perilo

Poleti mora imeti telo, ki diha skozi perilo, dvakrat toliko zraka. Seveda mora perilo tudi dobro propuščati zrak, oprano mora biti z dobrim milom, ki se da do čistega izplakniti iz tkanine in ne zadela vlaken. Šele tedaj je perilo zares čisto in zadosti luknjičasto za vroče dni.

GTJ 6-33

Samo GAZELA

TERPENTINOVO MILO

PERE PERILO ČISTO IN ZRAČNO

Danes otvoritev sezone

s premiero razkošne operete

CARIČINA PODVEZA

v glavnih vlogah

LILIAN HARWEY
CONRAD VEIDT

Predstave ob 4., ¼8. in ¼10. zvečer
Danes nov Paramountov zvočni tednik.

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124

KULTURNI PREGLED

Dvogovor o drami in gledališču

Ivo: Tvoja ljubezen do gledališča je beg od življenja.

Pavle: Motiš se. Baš gledališče pomeni ustvarjanje višjega, zavestnejšega življenja. Če hoče Bog izraziti samega sebe, ima ves svet, a človek, ki se hoče vsaj malo približati Bogu, se zateka v umetnost. Svet je velik oder, gledališče pa je oder na odru. Majhno je, omejeno, prilagojeno smrtnikovim potrebam. Če ne bi njega bilo, kje bi ljudje potrošili previšek svoje energije? Mislim, da bi brez napisanih žaloiger naraslo število pravih zločincev. Gledalci ubijajo v mislih, da se tako sproste svoje skrite strasti. Zvezani so, a hoče se jim življenja, zato ga doživljajo, namesto da bi ga izvrševali.

Ivo: Potemtakem je gledališče neka vrsta opija, vina, alkohola?

Pavle: Seveda, zakaj v zabavi je naša rešitev. Čudno bitje je človek: izmišlja si drugo življenje zategadel, da pozabi svoje vsakdanje, klavrno, nezanimivo življenje. Zdravi se z večjo dozo opija. Ves nesrečen je, če mu pogine pes, a mirno gleda, kako na odru umirajo razne osebe. Pri Hamletu ostane na odru množica trupel, vendar to gledalca ne moti, da ne bi bil dobro razpoložen. Dogaja se celo, da se občinstvo smeje v najbolj tragičnih trenutkih. Zakaj? Ker presoja umetnost pod zornim kotom večnosti, a življenje z vidika minljivosti. Tako so Bogu najbrž smešne vse naše muke in naše trpljenje.

Ivo: Čemu zahajaš v gledališče, če imaš o njem do skrajnosti objektivno mnenje?

Pavle: Prav v tem je skrivnost: Ko poslušamo dobre igralce, pozabimo na objektivnost. V tem primeru postanemo še sami neznaten del velike celote. Vdajamo se tuji volji: igralcem in gledalcem. Vračamo se v nezavestno, splošno; naša osebnost izginja. Smo kakor v kopelji. Vstanemo osveženi in spočiti, ker smo se za nekaj ur iznebili samega sebe, svoje individualnosti. Ko je človek sam, misli, da je vse samemu sebi, v resnici pa je spojen z milijoni drugih bitij. Samo njim dolguje hvalo za to, da živi. Z ene strani imaš osebnost, z druge pa moč množestvenosti — glej, to je križ, ki je na njem človek razpet. A misel je tisti okrutni jastreb, ki mu trga srce...

Ivo: Ti torej zahajaš zato v gledališče, da prenehaš biti človek?

Pavle: Zbadljiv si. V gledališču je prisoten Bog. Prisostvujemo pretvorbi kakor v cerkvi: Duh večnosti diha in postaja meso...

Ivo: Ali si ga videl?

Pavle: Občutil! Pretvorba je v tem, da se človek iznebi svoje slabosti in osamljenosti. Gleda s sto očmi, diha na sto ust, a srce mu skladno utripa z neštetimi drugimi srci, kar ga krepi in osvobojuje slabosti. V tem trenutku veruje vase, ker veruje v svoje delo. Taka pretvorba nastaja ob vseh prilikah, ko je posameznik prisoten v množici. In ne samo to: množica s svojo samozavestjo sili tudi igralca, da zrase v svojih lastnih očeh. Nastane popolna spojitev. Uživamo, ker je odmev tem večji, čim bolj ga izzivamo s svojimi slabimi glasovi.

Ivo: S tem hočeš reči, da je vsak gledalec hkrati tudi igralec.

Pavle: Kajpak, brez tega pač ne bi bilo gledališča. Če bi bili samo objektivni gledalci, bi nam tudi najpopolnejša igra kaj kmalu postala priskutna. Prav zaradi tega uživamo v nji, ker tudi mi v dejanju aktivno sodelujemo. Zopet smo otroci: igramo se. Lahko se spremenimo v katerokoli osebo: v razbojnika ali junaka, v lopova in pravičnika, vseeno v koga. Poglavitna zadeva je dejanje, akcija, gibanje, zakaj dejanje nas notranje sprošča. Tudi najbolj krvavo dejanje nas sprošča. Dinamika je rešitev, statika smrt. Tragedija pa pomeni višek dinamike. To je razlog, da je žaloigra vsikdar mikala množico in ljudstvo. Masa je vedno prisotna, kadar se kaj dogaja. Ne gre za golo radovednost. V tej vedečnosti je skrit neki globlji pomen. Masa hoče doživeti kaj velikega. V nji živi staro hrepenenje po čudežu, po oboževanju heroja. Še korak naprej in množica bo pokleknila, da se pokloni svojemu Bogu.

Ivo: Potemtakem je žaloigra zate neka vrsta religije?

Pavle: Tragedija je to, kar je vera, ali narobe, kakor hočeš. Kaj bi bilo krščanstvo, če ne bi bilo Golgote? Ali bi se brez Prometeja rodil grški genij? In Dioniz — Zagreus, ki je bil razkosan zaradi celote? Ali niso simboli vseh religij žrtve in kri? Človek je zaradi tega tako velik, ker je žrtvoval svoje telo, da bi doživel vstajenje. Tudi smisel te nadčloveške žrtve je ovekovečen v tragediji in veri. Brez žrtve ne bi bilo življenja. Pa porečeš, da so to protislovja. Motiš se. Zrno izgine zato, da se rodi klas. Umiramo zaradi novega življenja. To idejo, ki je v prirodi poglavitna in bistvena, so obdelali tragedi Sofokles, Eshil, Shakespeare, Calderon, Racine, Wyspianski, Alfieri — vsi gredo za istim smotrom: s trpljenjem hočejo najti jedro življenja. Kakšna požrtvovalnost, kakšno samozatajevanje, kaj ne?! Ali torej umetnik nima ničesar, s čimer bi se ponašal? Glej, namesto da bi preklinjal svojo slabost in usodo, jo poveličuje in ji daje večen, neminljiv pomen. Namesto da se pred njo skriva, se ji postavlja iz obličja v obličje in pravi: Udari me, ubij in uniči, da me zopet ustvariš! Smrt je v umetnosti samo višje življenje...

Božo Lovrić (Prag).

Iz uredništva. Dopisov, ki se tičejo Kulturnega pregleda, naj sotrudniki ne naslavljajo na urednika B. Borka, ker je odpotoval za dalje časa v inozemstvo.

Nova sezona v beograjskem gledališču. Iz pravkar objavljenega repertoarnega osnutka beograjskega gledališča posnemamo, da bo drama uprizorila izmed domačih pisateljev Adele Milčinović »Uspeh direktorja Craunen Childea«, anonimnega avtorja »Sreča, d. d.«, Nušićevo novo komedijo »Ušao djavo u selo«, Miroslava Krleže »Jurja Križanića«, Mite Dimitrijevića »Nabukodonosarja«, Momčila Miloševića »Sunce, more i žene«, Pecije Petrovića »Iz naše avlije«, Ranka Mladenovića »Testament sa dve žene«, R. M. Vesnića »Gospodski dom«. Samo v kombinaciji je (zopet!) Ivan Cankar, in sicer s »Kraljem na Betajnovi«. Izmed ostalih slovanskih avtorjev navajajo imena Bulgakova, Gogolja, Dostojevskega, Konrada, Stodole, Scheinpflugova, Rostwarowskega, Tepa Ježi in Ščepkowske. Izmed tujih pisateljev je v repertoarnem osnutku šestnajst avtorjev od Sofokla preko Shakespearea, Racinea in Dickensa do Acharda, Pagnola in dr. Opera pripravlja izmed domačih novo delo Krste Odaka »Dorica plešeć«, Luje Šafranka Kavića »Hasanaginico« in Stojanovićevo »Blaženkino zakletvo«, izmed tujih navajamo Moniuszkovo »Halko«, ki zanjo delajo velike pripave in ki bo slavnostno uprizorjena za poljski narodni praznik dne 11. novembra, in Musorgskega »Soročinski sejem«. Novi gledališki ravnatelj Dragoslav Ilić napoveduje med drugim sistematične dijaške predstave.

Bolgarski spis o poljski republiki. V založbi Slovanskega družestva v Sofiji je pravkar izšel bolgarski prevod spisa dr. Henryka Batowskega »Republika Polša. Obraz na minjaloto i segašnoto«.

Domače vesti

• **Zakaj se bo vršil kmečki praznik na Cvenu pri Ljutomeru?** Prlekija hoče pokazati uspehe svojega dela, napredek v gospodarstvu in hoče manifestirati za veliko jugoslovensko idejo. Pri prireditvi sodeluje zadruga za rejo žrebet na Cvenu, ki proslavi 25 letnico svojega obstoja in priredi v zadružnih prostorih razstavo konj in goveje živine. Nadalje sodeluje podružnica vinarskega društva v Ljutomeru, ki razstavi vsakovrstna sortna in mešana vina kakor tudi fine specialitete iz ljutomerskih goric. »Kolo jahačev in vozačev« pa priredi veliko jesensko dirko v kasu in galopu. Spored prireditve, ki se vrši pod pokroviteljstvom g. senatorja dr. M. Ploja, je naslednji: ob 8. sv. maša v župni cerkvi v Ljutomeru za pokojne zadružnike; ob 9.30 sprejem ministra Puclja, bana dr. Marušiča in drugih gostov na glavnem trgu v Ljutomeru; ob 10. slavnostna povorka skozi Cven na Moto; ob 11. slavnostna seja Zadruge za rejo žrebet« v gostilni ge. Katice Rajhove; ob 12. skupno kosilo istotam. Popoldne pokušnja vin pri vinarski podružnici, ogled razstave konj in goveje živine in velika jesenska dirka v kasu in galopu. Polovična vožnja na železnici.

• **Jugoslovensko dermatovenerološko društvo** bo priredilo V. kongres v Zagrebu v dneh 6., 7. in 8. septembra takoj po zdravniškem kongresu v Crikvenici. Kongres bo prirejen v prostorih dermatovenerološke klinike na Šalati. Na sporedu so važna predavanja o proučevanju kožnih in spolnih bolezni. Prijavljenih je že okrog 70 predavateljev. Zdravnikom, ki so v državnih službah, so že odobreni dopusti za sodelovanje pri kongresu, prometno ministrstvo pa je tudi odobrilo polovične vožnje, do katerih imajo udeleženci kongresa pravico, če na odhodnih postajah kupijo cele vozovnice, ki veljajo potem tudi za povratek s potrdilom udeležbe kongresa.

• **Polovična vožnja za kongres mladih intelektualcev.** G. minister prometa je s svojim odlokom M. S. br. 17983 od 17. 8. 1933., odobril znižano vožnjo za polovično ceno vsem udeležencem kongresa Zveze mladih intelektualcev, ki se bo vršil v nedeljo 3. septembra v Ljubljani. Ugodnost velja od 2. do 4. septembra t. l. na vseh vlakih in vseh razredih, razen ekspresnih vlakov. Za kongres vlada tudi v južnejših delih države veliko zanimanje, o čemer priča nad 100 dopisov in čestitk, ki jih je prejelo matično vodstvo v Mariboru odn. pripravljalni odbor v Ljubljani. Med dopisniki so tudi nekateri, ki so se borili pod generalom Maistrom za osvobojenje Maribora ter jim je zaradi tega aktivnost naših Mariborčanov posebno pri srcu.

J. MAČEK
Ljubljana, Aleksandrova c. 12
najugodnejši nakup oblek
površnikov in vseh sportnih oblačil

• **Izlet v Južno Srbijo.** UJNŽB priredi dne 4. septembra t. l. poučni izlet v Južno Srbijo z zelo pestrim sporedom. Izletniki bodo obiskali najlepše točke našega juga, kakor Železna vrata, Nišavsko klisuro, znamenite izkopnine rimskega mesta »Stobi«, Prilep, Bitolj, Ohrid s krasnim jezerom in znamenitim sv. Naumom, Vrnjačko banjo, Kosovo polje, kjer se bodo poklonili manom srpskih junakov itd. Ugodnosti vožnje in dopustov so preskrbljene. Oblastni odbor UJNŽB, Ljubljana.

• **Poseben vlak iz Avstrije za ljubljanski velesejem.** Poseben vlak iz Gradca bo pripeljal za soboto in nedeljo 500—600 izletnikov na ljubljanski velesejem. Pavšalna cena za vožnjo iz Gradca v Ljubljano in nazaj je za osebo določena na 14 šilingov. Za vse udeležence tega izleta je oil izdan od našega finančnega ministrstva kolektivni vizum. Specialni vlak v Ljubljano organizirajo v Gradcu po inicijativah našega konzulata v Gradcu.

• **Na osnovnih šolah v Zagrebu bo v prihodnjem šolskem letu preko 15.000 šolarjev.** To je razvidno že sedaj, ker so se vpisi za novo šolsko leto na mnogih šolah izvršili takoj po zaključku preteklega šolskega leta in se število šolarjev prihodnjega šolskega leta z novimi vpisovanji ne bo dosti spremenilo. V Zagrebu naraste povprečno vsako leto število otrok, ki obiskujejo osnovne šole, za tisoč in bo treba že v prihodnjem šolskem letu otvoriti najmanj dve novi šoli. Ena bo v železničarski koloniji v Maksimiru, druga pa v Draškovičevi ulici.

• **Omejitev števila inozemskih visokošolcev v Avstriji.** Zvezno ministrstvo za pouk na Dunaju je podaljšalo prvotno za 1. september t. l. določeni rok za prijavo inozemcev na avstrijskih visokih šolah do 15. septembra 1933.

• **Slovenska Matica** objavlja, da lahko prejmejo člani letošnje knjige v društveni pisarni (Kongresni trg 7) vsak delavnik v uradnih urah ves mesec september. V oktobru se dostavljajo na dom po raznašalki proti dostavnini 2 Din. Informacije zaradi vezave, menjave nevezanih za vezane itd. se dobe v Matični pisarni.

• **»Zbor«**, IX. letnik št. 4. Ureja Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo Ljubljanski Zvon. Vsebina glasbenega dela: D. Bučar: »Tam, kjer pisana so polja«, »Narodna pesem o trnovski fari«, »Angelček moj« (narodna), moški zbori; M. Tajčevič: Vesele popevke (1, 2, 3), mešan zbor. — Vsebina književnega dela: M. Kunčič: »Očka moj je delavec« (pesem), Matej Hubad (povodom 40letnega kulturnega dela). Naši skladatelji, Novosti, Razno, Iz uredništva in upravništva. Pevskim zborom, pevcem in pevkam! — Naročite se na »Zbore«, ki stanejo letno le 50 Din, naročnino lahko poravnate v več obrokih. Moške zbore opozarjamo zlasti na Bučarjeve pevne pesmi, katerih partitura stane 2 Din. Naročite in prepevajte! Uprava »Zborov«, pevsko društvo Ljubljanski Zvon.

• **Abiturientkam ljubljanskih učiteljišč.** Krožek ljubljanskih učit. abiturientk objavlja: »Čitale ste klic po organizaciji naših vrst v Zvezi mladih intelektualcev. V nedeljo bo v Ljubljani kongres. Udeležite se ga čim številnejše, kajti po referatih se bomo pomenile same med seboj o naših zahtevah. Vsako oklevanje in vsak predsodek naj odpade, ker le zavlačuje in ovira prepotrebno organizacijsko delo, ki nam bo le v močni stanovski zavesti in disciplini prineslo rešitve iz našega težkega položaja. Polovična voznina je dovoljena. Prijavljajte se na naslov: Pripravljalni odbor I. kongresa Zveze mladih intelektualcev, Pražakova ulica 8-II., Ljubljana.

• **Jezikovni tečaji v Radiu-Ljubljana.** Uprava Radio-Ljubljane namerava uvesti kot prejšnja leta tudi letos jezikovne tečaje. Skušala bo pridobiti priznane predavatelje in strokovnjake. Vendar pa je upravi znano, da za poedine jezikovne tečaje v pretečenem letu ni bilo dovolj zanimanja. Nikakor ne gre, da se program, ki je namenjen tisočem abonentom, obremeni z jezikovnim tečajem, ki zanima samo desetorice poslušalcev. Zato naproša uprava vse one cenjene abonente, ki se zanimajo za jezikovne tečaje, da to pismeno javijo upravi Radio Ljubljana, Bleiweisova cesta 54., najpozneje do 15. septembra. Lansko leto se je poučevala srbohrvaščina, ruščina, francoščina, angleščina, nemščina, italijanščina in esperanto.

• **Službeni list dravske banovine** objavlja v 70. letošnji številki: Pravilnik o delavcih državnih prometnih ustanov; razglas bana dravske banovine o sklicanju banovinskega sveta na izredno zasedanje; razglas o davščinah v mestni občini Celje za leto 1933.; razglas o občinskih dokladah, pristojbinah in davščinah mestne občine Maribor za leto 1933., ter objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1933.

• **Smrt zaslužnega češkega zdravnika, ki je preko pol veka deloval v Srbiji.** V Kraljevu je umrl eden od najstarejših zdravnikov v Srbiji, 88 letni dr. Josip Maršik, ki je l. 1876. s skupino čeških medicincev prišel na izlet v Srbijo ter tam ostal za vedno. Pokojni dr. Maršik je služboval kot vojaški zdravnik v vseh vojnah in kot civilni zdravnik v raznih krajih, najdalje pa v Kraljevu, kjer je bil zelo spoštovan in priljubljen.

• **Smrtna nesreča v premogokopu.** Industrijec Haseubichel iz Konjic je lastnik malega rudnika v Stranicah pri Konjicah, ki daje prav dober premog. V rudniku je bilo te dni zaposlenih več delavcev s podpiranjem rova z brunami. Nenadno se je utrgala debela plast kamenja in pokopala pod seboj rudarja Antona Sojča z Bukove gore. Ponesrečenec je dobil hude poškodbe, ki jim je kmalu podlegel. Zapušča ženo in otroka.

• **Nalezljive bolezni v dravski banovini.** Na področju dravske banovine je v dobi od 8. do 14. avgusta t. l. obolelo na nalezljivih boleznih 243 oseb, in sicer: na tifuznih boleznih 82, na davici 73, na škrlatinki 49, na šenu 23, na krčeviti odrevenelosti 5, na otročični vročici 4, na griži 3, na ošpicah, na nalezljivem vnetju možganov, na otrpnenju tilnika in na vnetju priušesne slinavke pa po 1 oseba.

• **Sneg na Durmitorju.** V torek zjutraj so prebivalci Nikšiča zagledali vrhove Durmitorja v snežni odeji, ki se širi precej nizko po pobočjih. Preko noči se je tudi v dolinah zelo shladilo in pihati je začel močan severnjak. Durmitorska pobočja so se letos prav zgodaj pokrila s snegom in smatrajo to za napoved hude zime.

• **Požar po — božji volji.** Ko so te dni po okolici Banjaluke divjale hude nevihte, je blizu vasi Begovića udarila strela tudi v veliki senik starega posestnika Reuf-bega. Ljudem, ki so prihiteli od vseh strani, da bi rešili okrog 80 stotov sena, pa je starec dejal, naj se ne trudijo, ker je udarila strela v njegovo seno po božji volji. Ker jih je celo prosil, naj ne nasprotujejo božji volji, da mu ne nakopljejo še kake hujše nesreče, so reševalci naposled odšli in je seno seveda popolnoma zgorelo.

• **Po linčanju v Varvarinu,** kjer so, kakor smo že obširno poročali, izgubili življenje dve stari ciganki in neki ciganski mladenič, so oblasti zaprle že 45 oseb, kmeta, ki je s svojim govorjenjem, da je mlada slepa ciganska sirota njegova sorodnica, ki je bila ukradena, povzročil strašen zločin, pa še vedno zaman iščejo. Oblastni organi so prepričani, da spada ta mož med zlikovce, ki na sejmih in pri podobnih zbirališčih množic povzročajo nerede, da bi lahko kradli.

Četrtek
Tovarna Jugo-Lutz peči Ljubljana, Šiška

• **Prepozno — kako strašna beseda!** Ona pomeni zamujene ure, izgubljene vrednote. Potlej pride kes, »Oj, zakaj nisem«, »Oj, če bi bil vsaj«, kratkomalo tisti »prepozno«. Koliko dobrega nam pokloni mati narava v naši mladosti. Ali pa gojimo vse tako, kakor bi morali? Kako je n. pr. z našimi zobmi? Večkrat je zobni kamen tudi vzrok težkim zobnim obolenjem, če ga nismo o pravem času odpravili. In to je vendar tako lahko, če si le zobe redno snažimo s Sargovim Kalodontom. Samo Sargov Kalodont ima med vsemi zobnimi kremami, kar jil je pri nas, v sebi sulforicinov oleat po dr. Bräunlichu. Začnite torej rajši danes ko jutri s pravilno zobno nego — z zobno nego s Sargovim Kalodontom.

• **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.**

Iz Ljubljane

u— **Vi se želite dvigniti v ozračje nad Ljubljano?** Lahko! Poleti za občinstvo bodo na splošno željo v nedeljo od 17. do 19. ure. Vožnja za polet na aerodromom stane 50 Din, nad vso Ljubljano pa 100 Din in se dobe karte pri »Putniku« za nebotičnikom. Peljali se boste s »Potezom«, ki ima v udobni kabini prostora za pet potnikov.

u— **O nameravani preselitvi sedeža Trboveljske premogokopne družbe iz Ljubljane** v Beograd je poročal včerajšnji »Slov. Narod«. Njegov informator je še pristavil, da družba v Beogradu že išče primerno palačo za pisarne svojega ravnateljstva. Po naših informacijah iz avtentičnega vira je vest o preselitvi TPD na vsem lepem izmišljena in nima nikake podlage.

u— **Vpis v realno gimnazijo.** Kr. banska uprava razglaša, da se vrši vpisovanje v novootvorjeno III. realno gimnazijo v Ljubljani največ v naslednje število oddelkov: I., II. in III. razred po 3 oddelke, IV. in V. razred po 2 oddelka, VI, VII, in VIII po 1 oddelek. III. realna gimnazija vpisuje učence v vse razrede realne gimnazije in v realčne oddelke.

u— **Angleško društvo v Ljubljani** objavlja, da bo društvena knjižnica od 1. septembra dalje poslovala zopet ob torkih in petkih od 17.15 do 19. ure. Redni tedenski konverzacijski sestanki ob sredah ob 8.30 se bodo od 15. septembra dalje vršili zopet v Kongresni kavarni poleg kina Matice. Knjiga o Solčavi in Savinjskih planinah »Slovene Studies« je došla in sprejema naročila tajnik društva, Rožna ulica 41. — Ga. Copelandova bo pričela s svojim tečajem v septembru, ga. Grahorjeva pa z začetniškim in nadaljevalnim tečajem šele v novembru. Točnejši datum bo objavljen.

SMRT komarski nadlegi
Dunajski kemik dr. profesor Schwert je iznašel svečice proti komarjem v sobah. Svečice se že dobijo v
DROGERIJI GREGORIČ,
8879 Ljubljana, Prešernova ulica 5.

u— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«.** Počitnic je konec. Sestanek vsega zbora in prva skupna vaja drevi ob 20. v društvenih prostorih. Vse in vsi! Odbor.

u— **Društvo Tabor.** Drevi ob 8. na realki (Vegova) važna komemoracija z recitacijami. Udeležba častna dolžnost. Pevska vaja bo v torek 5. septembra istotam.

u— **Umrla je v Trdinovi ulici 2,** soproga dvornega svetnika gospa Meta Bežekova. Pogreb vzorne slovenske žene in matere bo danes ob 14.30. Ohranimo ji blag spomin, žalujoči družini izrekamo odkritosrčno sožalje!

u— **Ubegli bolnik.** Predsinočnjim je iz opazovalnega oddelka splošne bolnice pobegnil v bolniški obleki 40 letni Josip M. stanujoč sicer na Krakovskem nasipu 10. Imenovani je srednje, vitke postave in redkih las.

u— **Asfaltiranje Bleiweisove ceste** se bo takoj pričelo, ker je finančno ministrstvo odobrilo licitacijo, pri kateri je dela izlicitiralo gradbeno podjetje inž. Fran Dedek.

DOPISNA TRGOVSKA ŠOLA
v Ljubljani, Pražakova ulica 8/II.
Začetek novih knjigovodskih, stenografskih, trgovskih in jezikovnih tečajev. — Pišite takoj po pojasnila.
8865

u— **Pevska društva Hubadove župe** so vabljena, da se po možnosti z vsem zborom ali vsaj po zastopstvu udeleže proslave 25 letnice pevskega društva »Save« na Jesenicah v nedeljo. Odhod iz Ljubljane zjutraj z izletniškim vlakom (polovična vožnja) ter povratek z istim zvečer, ker prošnja za popustno vožnjo po železnici še ni rešena. Pri razvitju prapora zapojejo združeni zbori s fanfarami E. Adamičevo »Molitev« ter J. Aljaževo »Oj, Triglav moj dom«, note naj pevci prineso s seboj. — Uprava Hubadove župe JPS v Ljubljani.

u— **Nesreča ob Ljubljanici.** Včeraj dopoldne se je pripetila blizu trimostja zopet huda nesreča. Neka kmetica iz Dola je pustila poleg Prešernove kavarne v voz vpreženega konja brez nadzorstva. Konjiček se je nekaj časa pasel na obrežju Ljubljanice, naenkrat pa mu je zmanjkalo pod nogami tal in je zdrknil v globočino. Za seboj je potegnil tudi voz. Konj se je pri padcu ubil in so ga spravili iz struge šele popoldne. Močno se je poškodoval tudi voz. Dogodek je povzročil veliko senzacijo in je bilo čuti od opazovalcev tudi mnogo kritiziranja zaradi nezavarovanega obrežja.

u— **Da ne bo pomote glede osebe,** popravljamo poročilo o begu in hudi poškodbi eskortiranega Anžurja, da je doma iz Zadobrove in ne iz Zaloga, kakor je bilo navedeno. V Zalogu prebiva g. Jože Anžur, ki pa ni z onim soimenjakom iz Zadobrove v nobeni zvezi.

DR. JOŽE JAKŠA
zopet redno ordinira.

Dr. Ivan Pintar
od 2. do 6. IX.
ne ordinira.
8873

Iz Celja

e— **Uradni dan Zbornice za TOI** bo za Celje in okolico v torek od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje, Razlagova ulica 8.

e— **Žrtve nesreč.** V torek je zadel v rudniku v Zabukovju jamski voziček 27 letnega rudarja Maksa Žnidarja iz Griž s tako silo v glavo, da mu je prebil lobanjo na čelu. Na Trojnem pri Marijagradcu je v torek mlatilnica zgrabila 23 letnega delavca Ivana Goriška za levico in mu raztrgala palec, kazalec in sredinec. To je v zadnjih tednih že 12 ponesrečenec, ki ga je zgrabila mlatilnica. V noči na ponedeljek je padel 21 letni posestnikov sin Jože Rebolj iz Trzina na cesti v Savinjski dolini s kolesa. Pri padcu je dobil lahek pretres možganov ter si je prebil ustnici in lažje poškodoval obe dlani. V nedeljo je padel 26 letni urar Ivan Vravnik iz Celja v Radečah po stopnicah in si zlomil desno nogo pod kolenom. V Gotovljah pri Žalcu je padlo v nedeljo popoldne 43 letnemu tesarju Antonu Jelovčanu pri tesanju ostro dleto na levo nogo in jo občutno poškodovalo. Vsi ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnišnici.

e— **Umrl je včeraj zjutraj** v Šoštanju pri svojem sinu v starosti 64 let odvetniški uradnik g. Mihael Kindlhofer iz Celja. Pokojnik je živel v Celju od l. 1894. in je bil ves čas do prevrata član celjske mestne godbe, od prevrata do sedaj pa je bil agilen član Godbenega društva. Nekaj časa je poučeval tudi v šoli Glasbene Matice v Celju. Pogreb bo danes ob 17. v Šoštanju. Blagemu pokojniku bodi ohranjen časten spomin, preostalim naše iskreno sožalje.

e— **Tujska sezona** polagoma že pojema. Letoviščarjev je od tedna do tedna manj. Tudi obisk kopališč ob Savinji je z nastopom hladnega vremena zelo popustil, ker je toplota Savinje po zadnjem deževju padla od 24 na 15 do 16 stopinj R. Pojavili so se v mestu že prvi dijaki, ki delajo te dni ponavljalne izpite. Še nekaj dni in na ulicah bo zopet zavladalo živahno vrvenje šolske mladine.

e— **Tatvina kolesa.** V nedeljo med 19 in 20. je bilo pred Jamnikovo gostilno v Juvanju pri Ljubnem ukradeno okrog 1000 Din vredno črno pleskano moško kolo znamke »Styria« št. 733.767, evid. štev. 2-19.177-8.

e— **Kino Union.** Danes ob 20.30 zvočna opereta »Gospoda od Maksima« in zvočni žurnal.

Iz Maribora

a— **Lavantinski vladika je godoval.** Lavantinski knezoškof dr. Ivan Tomažič je slavil predvčerajšnjim svoj god. Ob tej priliki so se zbrali v dvorcu številni cerkveni dostojanstveniki, med njimi tudi ljubljanski škof dr. Rožman in nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič ter mu čestitali k godu.

a— **Iz sreskega tajništva JNS v Mariboru.** V nedeljo 3. septembra ob 10. uri bo v Resnikovi gostilni v Melju izredno važen sestanek članov JNS za III. mestni okraj, katerega naj se članstvo polnoštevilno udeleži.

a— **Izletnikom Jadranske straže v Split.** Ker je v interesu stvari, da nas pride na proslavo čim več, in to skupno iz vse dravske banovine, sta sklenila oblastna odbora Ljubljana in Maribor, da se izletniki združijo na Zidanem mostu. Udeleženci iz Maribora se odpeljejo 4. septembra ob 17.47 z osebnim vlakom ter se priključijo na Zidanem mostu ljubljanskemu brzovlaku. Prosimo vse izletnike, naj prijavijo do 1. septembra v naši pisarni svoj pristanek, da moremo oskrbeti ev. poseben voz.

a— **Jadranska straža v Mariboru,** Gregorčičeva ulica 26, poziva vse člane, ki so prijavili svojo udeležbo za proslavo v Splitu, da čim prej dvignejo potne objave. Ob tej priliki sporočamo še eventualnim interesentom, da imamo še nekaj objav na razpolago. Ugodnost četrtinske vožnje traja od 4. do 14. septembra. Vse potrebne podatke dobite v pisarni.

a— **Zveza Maistrovih borcev v Mariboru** je prejela na svojo udanostno brzojavko, poslano z ustanovnega občnega zbora dne 13. t. m. iz maršalata dvora na Bledu najvišjo kraljevo zahvalo za vse izraze vdanosti in zvestobe.

a— **V mestnem parku** bo drevi v primeru lepega vremena promenadni večerni koncert godbe »Lira« in sicer od 19.30 do 21 ure.

a— **Krasnega gobana-orjaka** smo imeli priliko včeraj občudovati v našem uredništvu, kamor nam ga je prinesel neki tukajšnji strokovnjak-gobar, ki ga je kupil včeraj od neke kmetice od Sv. Barbare v Slovenskih goricah. Goban, ki je bil popolnoma zdrav, je tehtal točno 900 gramov.

a— **Zopet prodaja cenenega mesa.** Danes se bo od 7. ure zjutraj prodajalo na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnici 50 kg govedine po 50 Din kilogram.

Šolske knjige
za vse šole kupiš najbolje in najceneje v knjigarni
Tiskovne zadruge, Maribor
Aleksandrova c. 13. 8874-I

a— **Važno opozorilo glede prodaje divjačine.** Pri prodaji divjačine v Mariboru veljajo v smislu svoječasnega dogovora med mariborsko mestno občino, politično oblastjo in SLD tudi letos kontrolni listki o provenienci divjačine. Vsak kos divjačine, ki bi se našel na trgu brez predpisanega kontrolnega listka, bo brezpogojno zaplenjen. Lovski zakupniki dobe kontrolne listke pri blagajniku SLD v Mariboru ravnatelju g. Boltavzarju v Ciril-Metodovi ulici 22.

Zakaj ne toži gospa Marica, čeprav jo čaka veliko delo: pranje perila? Ali ni to delo za njo težavno? Nikakor ne! Saj ona je odlične
Ki-Ki bonbone in ti olajšajo tako vsako delo.
Kdor jé Ki-Ki počuti se bolje,
Kdor jé Ki-Ki ta je dobre volje.
Ki-Ki čudo osvežuje, se prileže, prija.
PROIZVOD: UNION, ZAGREB

a— **Nesreča otroka.** Predvčerajšnjim popoldne se je motal okrog štedilnika 2 in pol leta stari Drago Černetič iz Trstenjakove ulice tako nespretno, da je prevrnil nase lonec kropa in se strašno opekel po glavi in hrbtu. Prepeljan je bil na zdravljenje v tukajšnjo bolnišnico.

a— **Žrtev nočnega napada.** V preteklih noči je bil na povratku domov nenadoma napaden po nekem neznancu zasebni nameščenec Stanislav Novakovsky. Neznanec ga je udaril z nekim trdim predmetom večkrat po glavi, nato pa pobegnil v temi. Novakovsky, ki je močno krvavel iz več ran, je moral poiskati pomoč na reševalni postaji. Napadalca išče policija.

a— **Ponesrečena delavka.** Ko se je predsinočnjim vračala domov s kolesom 25 letna, na Ptujski cesti na Teznem stanujoča delavka Angela Donikova, ji je nenadoma spodneslo kolo in je padla tako nesrečno na cesto, da si je nevarno poškodovala levo roko. Zdravi se v bolnišnici.

a— **Ugotovljena identiteta utopljenca.** Kakor smo včeraj kratko poročali, je bilo potegnjeno preteklo nedeljo zvečer iz Drave pri Šturmovi grapi nad Falo truplo neznanega mlajšega utopljenca. Orožniki so sedaj ugotovili, da gre za 19 letnega delavca Avgusta Filipa iz Javnika, občina Brezno, ki je utonil 20. t. m. pri kopanju v Dravi. Na sebi je imel utopljenec samo kopalne hlačke, v roki pa je krčevito stiskal žepni robec. Doma je bil Filip iz Guštanja. Truplo je bilo po komisijskem ogledu pokopano na pokopališču v Selnici ob Dravi.

a— **Preveliko zaupanje ima kvarne posledice.** To bridko resnico so morali izkusiti razni mariborski in okoliški trgovci in obrtniki, ki so kreditirali 25 letni ločeni ženi Almi raznega blaga, krzna, čevljev, zlatnine in srebrnine ter tudi specerije v skupnem znesku 15.207 Din. Pri včerajšnji razpravi pred malim kazenskim senatom je podjetna Alma skušala prepričati sodnike o svoji nedolžnosti, češ, da je jemala blago na upanje s trdno voljo, da ga bo plačala, kar namerava tudi še storiti. Na up pa je morala jemati, ker ni imela prav nobenega denarja. Kljub temu izgovoru pa je bila obsojena na dva meseca in 10 dni strogega zapora in na 200 Din denarne kazni. Izgubila pa je tudi državljanske pravice za dobo 2 let. Seveda bo morala poravnati tudi vso povzročeno škodo trgovcem ter stroške kazenskega postopanja.

Gledališki abonma za sezono 1933-34

Abonma velja za 38 predstav, za 20 dramskih ter 18 opernih in operetnih

Ljubljana, 30. avgusta.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani razpisuje za sezono 1933-34, ki se otvori v četrtek dne 14. septembra, gledališki abonma.

V informacijo p. n. občinstva navaja v podrobnem:

A. REPERTOAR

temelji na delih domače književnosti in na delih znamenitejših predstavnikov slovanskih in drugih literatur.

Drama vprizori iz domače literature naslednja dela: Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, Hlapci; Golia: Kulturna prireditev v Črni mlaki; Kreft: Kreatura; Vombergar: Zlato tele; dalje iz srbohrvatske literature: Nušić: Mister Dolar; Krleža: V agoniji; Feldmann: Zajec. Češko književnost zastopata: Dyk: Don Quijote in Werner: Pravica do greha; poljsko pa Žeronnski z delom: Ušla mi je prepelička. Iz ruske literature se vprizore: Dostojevski: Bratje Karamazovi in Andrejev: Gaudeamus.

Nadaljnji repertoar bo črpala Drama iz naslednjih del: Aishylos: Orestija; Shakespeare: Komedija zmešnjav in Kralj Lear; Moliere: Mizantrop; Claudel: Oznanjenje; Galsworthy: Beg ali Loyalites; Shaw: Sveta Ivana; Strindberg: Sonata strahov; Ortner: Čevljar Anton Hitt. Vprizorila se bodo tudi dela za mladino in po potrebi nekaj del lažjega značaja.

V dramskem ansamblu v tej sezoni ni sprememb. Kot režiser-gost bo sodeloval dr. Branko Gavella.

Opera bo črpala svoj repertoar v novi sezoni izmed naslednjih slovanskih del: Odak: Dorica pleše, Stojanović: Blaženkina prisega, Smetana: Libuša, Poljub in Dalibor, Janaček: Jenufa, Katja Kabanova, Moniuszko: Halka, Čajkovski: Pikova dama, Musorgski: Hovanščina, Čerepin: 01—01, Stravinski: Petruška. Dalje bodo v repertoarju: Massenet: Cherubin, Offenbach: Hoffmannove pripovedke (v novem prevodu), Rossini: Viljem Tell, Verdi: Traviata (v novem prevodu), Zandonai: Francesca da Rimini, Mozart: Figarova svatba. Ponovila se bodo nekatera najuspelejša dela poslednjih sezon (Knez Igor, Luiza, Samson in Dalila, André Chénier, Tosca, Parsifal).

Opereta bo izvajala: izvirno revijo Bravničar-Peen: Stoji, stoji Ljubljan'ca, dalje Abraham: Havajska roža, J. in J. Strauss: Danes bomo tiči, Lehar: Frasquita. Tudi v opereti se bodo ponovila nekatera najuspelejša dela (Poljska kri, Pri belem konjičku).

V ansamblu ni sprememb. Kot stalna gosta bosta nastopali pevki gospa Zinka Kunčeva in gdč. Milena Verbičeva.

B. CENE ABONMAJA

Razpisani so štirje abonmaji: dva stalna (sreda in četrtek), ki bosta imela predstave le na ta dva dneva, in sicer eden stalno ob sredah, drugi stalno ob četrtkih. Poleg tega še A in B.

Abonma velja za 38 predstav: 20 dramskih ter 18 opernih in operetnih.

Abonmaji se sprejemajo od 4. septembra dalje v veži dramskega gledališča od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Lanski abonenti reda Sreda in reda A in B imajo rezervirana lanska mesta do vštevši srede dne 6. septembra. Lanske abonente reda C in D prosimo, da se javijo v četrtek 7. septembra zaradi izbire sedežev v stalnih abonmajih ali v A in B. Novi abonenti za stalni red Četrtek se sprejemajo že od ponedeljka 4. septembra dalje, na vsa druga mesta pa od sobote 9. do srede 13. septembra.

	Cene za polno vplač. abonma	Cene za uradniški abonma
Lože, parter, št. 1—6	10 obrokov a 320.— Din	10 obrokov a 270.— Din
Lože, I. red, št. 1—5	„ 340.— „	„ 270.— „
Lože, I. red, št. 6—9	„ 420.— „	„ 340.— „
Parterni sedeži:		
vrste: I.	„ 100.— „	„ 80.— „
„ II.—III.	„ 90.— „	„ 72.— „
„ IV.—VI.	„ 85.— „	„ 66.— „
„ VII.—IX.	„ 78.— „	„ 62.— „
„ X.—XI.	„ 72.— „	„ 58.— „
Balkonski sedeži:		
vrste: I.	„ 75.— „	„ 62.— „
„ II.	„ 60.— „	„ 44.— „
„ III.	„ 50.— „	„ 35.— „
Galerijski sedeži:		
vrste: I.	„ 40.— „	„ 30.— „
„ II.—III.	„ 32.— „	„ 24.— „
„ IV.—V.	„ 25.— „	„ 20.— „

Cene stalnemu abonmanu Sreda ali Četrtek so za 10% višje. V ceni je vračunana tudi že taksa za penzijski fond. Abonma se plača v desetih mesečnih obrokih in ne v osmih, kakor prejšnja leta. Prvi obrok meseca septembra pri vpisu.

Uprava vabi k obilnemu podpisu abonmana in beleži

z odličnim spoštovanjem

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani.

Gospodarstvo

Vprašanje revizije trošarine na vino

Skoro poldrugo leto je sedaj že v veljavi novela k trošarinskemu zakonu od 12. aprila 1932, s katero je bila uklnjena državna in banovinska trošarina na vino in žganje in nadomeščena s posebno trošarinsko takso, ki se pobira na podlagi točilne takse. Nasprotja v naziranju, ali je bila ta reforma dobra in pravična, pa se v tej dobi niso zmanjšala, temveč še poostrila.

Organizacije gostilničarjev v vseh delih države se z rastočo vnemo prizadevajo, da bi se pobiranje tega bremena uredilo drugače, da bi bilo pravičneje, dočim se vinogradniki z odločnostjo upirajo vsaki izpremembi dosedanjega režima. Kakor se čuje od raznih strani ni izključeno, da bo prišlo do neke reforme. Čuje se celo, da bo znova uvedena trošarina od količine iztočenih pijač. Glede na te vesti je Glavni savez vinogradnikov in sadjarjev kraljevine Jugoslavije poslal že predstavke kmetijskemu ministru, ministru financ, ter finančnim odborom Narodne skupščine ter Senata, v katerih protestira proti nameri, da bi se zopet uvedla trošarina in zahteva, da se v tem vprašanju čuje glas vinogradnikov. Ta glas pa se po mnenju saveza more čuti le, če se čuje stališče vsedržavnega vinogradniškega kongresa, ki se bo letos vršil 8. oktobra v Beogradu ob priliki razstave vina in sadja (od 5. do 15. oktobra). Referati na tem kongresu bodo v prvi vrsti posvečeni trošarini na vino in trgovini z vinom. Primorski vinogradniki, pa nameravajo s tem v zvezi že 25. ali 26. septembra sklicati pokrajinski kongres v Splitu.

Tudi v organizacijah gostilničarjev in vinskih trgovcev vlada precejšnja živahnost. Gostilničarji zahtevajo predvsem pravičnost pri odmeri bremen, ki so v zvezi s točenjem vina; ta pravičnost pa se da doseči po njihovem mnenju samo z obremenitvijo dejansko iztočenih količin, kar pa se da s povečanjem števila kategorij in skupin (pri točilni taksi) le deloma doseči, tudi če bi se te kategorije in skupine podvojile.

Sedanja ureditev trošarinske obremenitve vina in žganja pa je omogočila tudi nelojalno konkurenco in šušmarstvo. Zlasti v vinorodnih krajih se skoro povsod toči vino, nepotrebna in škodljiva konkurenca pa je nastala tudi zaradi znatnih razlik, ki veljajo glede trošarinskih taks v mestih in v okoliških občinah.

Pritožbe gostilničarjev glede krivične obremenitve po trošarinski taksi so gotovo upravičene. Gostilničarji, ki stočijo znatne količine vina, plačajo razmeroma malo, zato pa so tem huje obremenjeni oni gostilničarji, ki le malo iztočijo. V zagrebškem »Jugoslovenskem Lloydu« je te dni objavil finančni svetnik Ante Junčič zanimive številke, ki ilustrirajo to krivično razdelitev bremen. Po objavljenem računu znaša po sedanjem načinu pobiranja trošarinsko breme (za državo in banovino) na 1 liter vina ali žganja pri velikih točilcih le 0.35 do 0.70 Din, pri srednjih točilcih že 1.50 do 2.50 Din na liter, pri najmanjših točilcih, to je pri onih, ki le malo potočijo vina, pa se povzpne tudi na 3 in celo 6 Din. Osiješki gostilničarji navajajo med drugim naslednjo primerjavo. Veletočilec vina, ki potoči mesečno 1 vagon vina ali letno 120.000 l, je prej plačal na leto 180.000 drž. in ban. trošarine (1.50 na liter) sedaj plača sicer najvišjo trošarinsko takso ki pa znaša le 36.000 Din. Dobil je torej od države poklon od 144.000 Din. Če pa vzamemo lastnika bifeja, ki stoči na leto le 30 hl vina, od katerih je prej plačal 4500 Din trošarine (državne in banovinske) tedaj vidimo, da mora le-ta sedaj plačati v Osijeku 12.000 Din trošarinske takse. Še občutneje pa postaja to breme pri padajočem konsumu vina, ker ni mogoče trošarinskega bremena sorazmerno takoj znižati.

Razlika med trošarinskimi taksami v mestih in na deželi pa povzroča še druge neljube posledice, ker plača točilec v mestu neprimerno več kakor točilec na deželi. To je danes eden glavnih vzrokov, zakaj se okoliške občine branijo priključku k mestnim občinam. Značilen je v Sloveniji tudi položaj Maribora. Po trošarinskem zakonu je Maribor uvrščen v mesta prvega razreda, kjer se plačuje največja trošarinska taksa, dočim so tam državni uradniki v drugem draginjskem razredu. Glede državnih nameščencev so v I. draginjski razred uvrščeni vsi sedeži banovin, poleg tega pa še Zemun in Sušak. Glede trošarinskih dajatev, pa je v prvem razredu le 6 banovinskih sedežev, pač pa je v tem razredu Maribor, ki nima prednosti pri draginjskih dokladah, čeprav je obmejno mesto in so bili premeščeni iz Maribora vsi višji uradi. Nižje trošarinske postavke plačujejo gostilničarji v Splitu, Skoplju, Nišu, Cetinju, Banjaluki, Zemunu in Sušaku, čeprav so v teh mestih državni uradniki v prvem draginjskem razredu. Pravijo tudi, da se zaradi sedanjega trošarinskega režima v Mariboru iztoči več vina na nepravičen način (v zvezi s šušmarstvom in tihotapstvom), kakor pa v koncesijoniranih obratih. Mariborski gostilničar plača danes v najvišji stopnji skoro 100 odst. več trošarinske takse nego gostilničar v Skoplju in 170 odst. več kakor v Banjaluki, kjer ima povsod državno uradništvo višje dohodke. Pri najnižji stopnji pa znaša ta razlika nasproti Skoplju in Banjaluki 114 odnosno 200 odstotkov.

Hmelj 90—95 Din

Žalec, 30. avgusta. o. Ob malo mirnejšem razpoloženju se nakupovanje nadaljuje po nespremenjenih čvrstih cenah. Osnovna cena za dobro blago je 90 Din za kg, za boljšo kakovost pa se plača po 91 in 92 Din in za izbrano blago izjemno tudi do 95 Din. Hmelj srednje kakovosti se plačuje od 82 Din navzgor. Mirnejše nakupovanje ima vzrok v tem, ker se računa, da se bodo cene vsaj zaenkrat ustalile, dokler se ne razvije trgovina tudi na tujih tržiščih, kjer še nimajo zadosti novega blaga. Kakor znano, se začenja obiranje v nekaterih nemških okoliških šele v prvem tednu septembra.

Celje, 30. avgusta. »Slovenski hmeljar« je danes izdal posebno izdajo, v kateri pravi med drugim: Obiranje je v glavnem končano. Glede množine je pridelek precej pičel in prvotne cenitve ne bodo držale: ves pridelek bo najbrž znašal komaj 10.000 stotov. Kakovost letošnjega hmelja pa je prvovrstna. Pridelali smo nenavadno enakomerno blago, brezhibne zlato - zelene barve in izredno fine in blage arome. Kupčija se je letos pri obilnem zanimanju za naše prvovrstno blago živahno razvila mnogo prej, kakor navadno, namreč še preden smo končali obiranje. Prodano je doslej še prav malo, s predprodajo vred največ 2000 stotov, t. j. komaj 20 % letošnjega pridelka.

V splošnem je položaj na vseh tržiščih čvrst in kaže, da se bodo tako v Češkoslovaški kakor v Nemčiji cene še dvignile. Pri nas so se dvignile iznad paritete. Ker pa se cene seveda ne morejo dvigati v neskončnost, so morale zaenkrat nekoliko počakati na sedanjem razpetju.

List objavlja še poseben poziv hmeljarjem, kjer pravi med drugim: Hmeljarji! Dobro ste se držali, okanili ste se pogubnega ponujanja in niste nasedali. Zato pa se je cena tako hitro dvigala in dospela končno do plota, ki bi ga mi tako radi preskočili. Bili ste možje, pa tudi ostati morate, če hočete dobro prodati. **Povsod se cene hmelju dvigajo. Zato pa moramo tudi mi naše sedanje cene brezpogojno držati, ker so od dne do dne boljupravičene. Prodajajte počasi in previdno!** Vsaka popustljivost z naše strani bi cene pokolebala in pogubno vplivala na nadaljnji razvoj. Vsi do zadnjega moramo trdno stati na stališču: **izpod svetovne paritete niti ene kobule našega letošnjega pridelka**, pa bomo vsi dobro prodali. Saj pa imamo tudi najbrž vprav mi letos v barvi najlepše blago. Ne pokvarimo si torej zopet cene s prekomerno popustljivostjo in pogubnim ponujanjem, kakor smo storili lansko leto. Zato še enkrat: **prodajajte počasi in previdno ter zahtevajte vedno najvišje dnevne cene!**

Nižje cenitve letine v žateškem okolišu. »Lidove Noviny« poročajo 29. avgusta iz Žatca, da je že polovica hmeljnikov obranih, in da obiranje prav naglo napreduje. Pridelek bo proti lanskemu manjši za celih 30 do 35 odstotkov. Sedaj cenijo pridelek le na 70.000 do 75.000 starih stotov (pred enim tednom so cenili letošnji pridelek na 100.000 starih stotov. Op. ur.). Letošnja doba obiranja je znatno krajša kakor druga leta, obiralcev pa na pretek tako, da se mnogi vračajo ne da bi dobili dela. Na žateškem trgu je prav živahno povpraševanje po blagu in so dosegle cene 2500 Kč za 50 kg (110 Din za kg). To je bila današnja najvišja cena, obče pa se je plačevalo od 2300 do 2400 Kč (101 do 105 Din za kg). Splošno se pričakuje, da bo prodaja žateškega hmelja prav dobra, k čemer upravičuje letošnji nizki pridelek.

Gospodarske vesti

= **Jugoslovensko denarništvo v nemški luči.** O priliki posete 35 Švabov iz Bačke v Münchenu objavljajo »Münchner Neueste Nachrichten« v številki od 29. t. m. obširen članek o jugoslovenskem gospodarstvu, ki posveča tudi precej pažnje našemu denarništvu ter pravi med drugim: Zakon o zaščiti kmeta od aprila l. 1932., ki je bil za kmeta signal, da svojih dolgov sploh ne plača, je sedaj nekoliko zrahljan, potem ko je škoda za kreditno gospodarstvo postala preveč očitna. Ena od posledic tega zakona (poleg napačnega kratkoročnega financiranja industrije) je ohromelost najvažnejših bank v deželi. Le štiri od najvažnejših bank v Jugoslaviji so ostale izven moratorija (Vseobča jugoslovenska bančna družba, Hrvatska banka, Francosko - srpska banka in ljubljanski Kreditni zavod), te pa deloma podpira inozemski kapital. V celoti se je moratorija poslužilo približno 100 bank z okrog 7 milijard hranilnih vlog. Za ta razvoj delajo, zlasti v zagrebških krogih odgovorno predvsem Narodno banko. Dejstvo, je, da so merodajni krogi dolgo časa zasledovali razvoj, ne da bi kaj storili in da je menični portfelj Narodne banke močno znižan pri hudo kritizirani obrestni meri 7.5 odnosno 9.5 %. Obtok bankovcev je padel od 5.2 milijarde Din ob koncu l. 1931. in 4.7 milijarde Din ob koncu l. 1932. na 4.3 milijarde Din, pri čemer je seveda upoštevati tudi dotok novega kovanega denarja. Računsko kritje ni nikoli padlo pod 35 %, v ostalem pa se da samo ceniti. Dinar je že dalj časa docela stabilen na višini, ki je oficijelno 28.5 % pod stabilizacijsko pariteto. Transferni moratorij za inozemske dolgove je sedaj spremenjen v triletni sporazum z inozemskimi upniki predvojnih in povojnih posojil in prinaša v tej dobi državi prihranek na devizah od 1261 milijonov frankov, ker odpade amortizacija in je treba od obresti plačati v devizah le 10 %.

= **Iz naše kemične industrije.** Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d. je predložila v odobritev projekta za povečanje oddelka za proizvodnjo alkaloidov. Združene jugoslov. tvornice acetilena in oksigena »Aga - Ruše« d. d. pa bodo uredile v poslopju bivše oljarne (blizu nekdanje cementne tvornice) na Zidanem mostu tovarno za stisnjen acetilen ali »dissous« plin. Komisijski ogled in obravnava bo za oba projekta 5. septembra na Zidanem mostu.

= **Sirarska razstava na letošnjem jesenskem velesejmu** obeta biti posebno pestra. V zadnjih letih se je namreč razvilo poleg emendolskega tudi več drugih panog sirarstva, kot n. pr. tilsitski, edamski, stiški, »gouda« in drugi siri. Vsak obiskovalec jesenskega velesejma bo imel priliko prepričati se, da se tudi pri nas izdeluje sir, ki v mnogih primerih prav nič ne zaostaja za inozemskim.

= **Veterinarski pouk in veterinarsko literaturo** bo obsegal XXI. oddelek »Veterinarske razstave« (od 2. do 11. septembra) na ljubljanskem velesejmu. Razstavljene bodo slike živinozdravniških visokih šol, predvsem naše domače fakultete v Zagrebu, pa tudi vzorno urejenih inozemskih veterinarskih fakultet, veterinarskih zdravilnic - ambulant itd. — Živinozdravniška književnost bo obsegala poleg priročne veterinarske literature, prav posebno tudi naše domače živinozdravniške knjige starejše, novejše in najnovejše dobe, dalje najrazličnejše strokovne liste raznih kulturnih jezikov, spise itd. Posebno mesto bo imela tukaj naša **slovenska poljudna knjiga veterinarske vsebine** poleg neštevilnih poljudnih živinozdravniških člankov, spisov, beležk, nasvetov in dr. v naših številnih gospodarskih listih od Bleiweisove dobe do današnjega dne.

= **Likvidacija.** V likvidacijo je prešla Kmetska posojilnica za celjsko okolico, reg. zadruga z o. z. v Celju (prej Lastni dom).

Borze

30. avgusta.

Na ljubljanski borzi je deviza Newyork, ki se je včeraj nekoliko popravila, danes zopet popustila, dočim je London nekoliko čvrstejši. Tudi ostale devize notirajo večinoma za malenkost višje. V avstrijskih šilingih ni bilo prometa (v Zagrebu 8.60 zaklj., v Beogradu 8.575 zaklj.).

Na zagrebškem efektnem tržišču se Vojna škoda drži na višini zadnjih dni; najprej je bila danes zaključena po 231, pozneje pa po 235 (v Beogradu po 234, 233). V ostalih državnih papirjih ni bilo zaključkov.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2313.18 — 2324.54, Berlin 1364.30 — 1375.10, Bruselj 800.24 do 804.18, Curih 1108.35 — 1113.85, London 182.86 — 184.46, New York ček 3987.05 do 4014.31, Pariz 224.82 — 225.94, Praga 169.90 — 170.76, Trst 302.13 — 304.53 (premija 28.5%).

Zagreb. Amsterdam 2313.18 — 2324.54, Berlin 1364.30 — 1375.10, Bruselj 800.24 do 804.18, London 182.86—184.46, Milan 298.60 do 304.43, Newyork kabel 3986.05—4036.31, ček 4008.05 — 4014.31, Pariz 224.82—225.94.

Curih. Pariz 20.2975, London 16.62, Newyork 365, Bruselj 72.20, Milan 27.30, Madrid 43.25, Amsterdam 208.65, Berlin 123.30, Dunaj 56.75, Stockholm 85.75, Oslo 83, Kobenhavn 73.75, Praga 15.33, Varšava 67.85, Bukarešta 3.08.

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu.) Beograd 11.56, London 29.20, Milan 47.81, Newyork 638.11, Pariz 35.57, Praga 25.33, Curih 175.15, 100 S v zlatu 128 S pap.

Efekti

Ljubljana. Vojna škoda 232 den., 7% investicijsko 49 — 51, 7% Blair 33.75 den., 8% Blair 35.50 den., 7% Drž. hipotekarna banka 48 den., 4% agrarne 27 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 232 — 235, za december 233 — 236, 7% investicijsko 48 den., 4% agrarne 26 — 28, 7% Blair 33.50 — 34.50, 8% Blair 35.50 do 36.50, 7% Drž. hipotekarna banka 48 — 51, 6% begluške 35 den.; bančne vrednote: Narodna banka 3450 — 3800. Priv. agrarna banka 222 — 225; industrijske vrednote: Šečerana Osijek 170 bl., Trbovlje 125 bl., Isis 25 den.

Beograd. Vojna škoda 234, 233 zaklj., za december 237 den., 7% investicijsko 53 bl., 4% agrarne 28.50 zaklj., 6% begluške 37.10, 36.50 zaklj., 8% Blair 35.50 — 36, 7% Blair 34 — 35, 7% Drž. hipotekarna banka 50 bl., Narodna banka 3600 — 3650, Privil. agrarna banka 227 bl.

Dunaj. Trboveljska 18.65, Alpine-Montan. 11.30.

Blagovna tržišča

LES.

+ **Ljubljanska borza** (30. t. m.) Tendenca za les nespremenjena. Eksekutivno je bilo kupljenih 375 kob. čevljev jelovih tramov (3/3" — 8/10'), 4 do 12 m, zdravih, merkantilnih, pravilno tesanih) po 4.25 Din za kub. čevelj franko oddajna postaja.

ŽITO

+ **Chicago**, 30. avgusta. Začetni tečaji: **Pšenica:** za september 83.75, za december 88, za maj 92.25; **koruza:** za september 48, za december 53.25, za maj 59; **rž:** za december 75.25, za maj 81.50.

+ **Winnipeg**, 30. avgusta. Začetni tečaji: **Pšenica:** za oktober 70.25, za december 71.875, za marc 77.125.

+ **Ljubljanska borza** (30. t. m.) Tendenca za žito mirna. — Nudijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): **pšenica** (po mlevski tarifi): nova baška, 79/80 kg 167.50 — 170; nova sremska, 78/79 kg 155 — 157.50; **koruza** (po mlevski tarifi): baška promptna 105 — 107.50, za sept. 112.50 — 115; **moka:** baška, »0« iz nove pšenice 320 — 325, banatska 330 do 335.

+ **Novosadska blagovna borza** (30. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet 66 vagonov. **Pšenica** (78 kg): baška, okolica Novi Sad, srednjebaška, gornjebanateka, baška ladja Dunav 105 — 107.50; baška, okolica Sombor 102.50 — 105; gornjebaška, baška potiska in baška ladja Tisa 107.50 — 110; sremska in slavonska 100 — 102.50; južnobanatska 97.50 — 100. **Koruza:** baška 62 do 64; sremska, baška, okolica Sombor, banatska 63 — 65; slavonska, baška ladja Sava ali Begej 65 — 67; baška, ladja Tisa ali Dunav 66 — 68. **Oves:** baški, sremski, slavonski 55 — 57.50. — **Ječmen:** baški, sremski, poml. 66/67 kg 62.50—65. **Moka:** baška, banatska »0g« in »0gg« 207.50—227.50; »2« 187.50 — 207.50; »5« 167.50 — 187.50; »6« 137.50 — 157.50; »7« 95 — 105; »8« 50 do 52.50; banatska, sremska »0g« in »0gg« 197.50 — 212.50; »2« 177.50 — 192.50; »5« 157.50 — 177.50; »6« 127.50 — 142.50; »7« 90 — 100; »8« 50 — 52.50. **Otrobi:** baški, sremski 42.50 — 45; banatski 40 — 42.50. **Fižol:** baški, sremski 92.50 — 97.50.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (30. t. m.) Tendenca slaba, promet živahen. **Pšenica:** za oktober 8.28 — 8.29, za marc 9.32 do 9.33; **koruza:** za september 6.75, za maj 7.49 — 7.50.

Sokol

Pred otvoritvijo Sokolskega doma v Laškem

Poleg kraljevega zastopnika se otvoritve udeleži tudi minister dr. Kramer.

Laško, 30. avgusta.

Ob bregu bistre Savinje in ob široki asfaltni cesti, ki veže Laško s Celjem in Zidanim mostom naslonjena na temno ozadje zelenja zdravilišča parka, se dviga kakor tempelj zgradba, kjer bo odslej torišče delovanja našega čvrstega in agilnega laškega Sokola. Dolgo je hrepenel po lastnem domu, zdaj je dokončno ustvarjena njegova želja, prvenstveno po zaslugi banskega svetnika in župana g. dr. Frana Roša.

Novi Sokolski dom, ki bo v nedeljo slavnostno otvorjen, je v vsakem pogledu v čast in ponos Laškega in Laščanov, zgradba, ki s svojo klasično umerjenostjo naravne lepote kraja le še povečuje. Relief (sokol s perotmi v zaletu), ki je vdelan v pročelje zgradbe, priča tudi neinformiranemu gostu, kakim svrham služi ta impozantna zgradba, ki mora vsakemu prišlecu že takoj pri vhodu v mesto stopiti v oči. Ovalno zaokrožene stopnice te pripeljejo v vežo, s katere stopiš v glavni prostor doma, s parketi tlakovano sokolsko areno, v katero skozi vitka, visoka okna lije svetloba. Na stropu in ob stenah so vdelane naprave za namestitev telovadnega orodja, na koncu dvorane pa se dviga prostran oder.

V dvorani gredo h koncu zadnja dela; mnogo pridnih rok, tudi takih, katerih ročno delo ni njih vsakdanji posel, se giblje, hiti ter doprinaša v veliki požrtvovalnosti svoj delež, da bo delo čim prej gotovo in čim popolnejše dovršeno. Od jutra do večera vidiš tu učitelja br. Benka, ki žrtvuje ves svoj prosti čas, da nadzira razna dela pri zgradbi. Poleg knjižnice, posvetovalnice in drugih potrebnih lokalov ima dom tudi stanovanje za hišnika.

Razni odseki in odbori so že več tednov z vso vnemo na delu, da bo dom v nedeljo preskrbljen z vso potrebno opremo ter tudi z vsemi onimi sredstvi, s katerimi se bo postreglo mnogoštevilnim gostom, ki se nam obetajo od vseh strani. Razpoloženje slavnostnega dne pa se bo še prav posebno povzdignilo z navzočnostjo odposlanca Nj. Vel. kralja in s prisotnostjo pokrovitelja g. ministra dr. **Kramerja.**

Vsa znamenja tudi kažejo, da nam ni treba biti v bojazni zaradi vremenskih neprilik in tako bodo dani vsi pogoji, da bo otvoritev potekla v najboljšem razpoloženju; zato pa naj naša narodna javnost ne zamudi pohiteti v nedeljo v prijazno Laško, ki pričakuje **drage goste z odprtimi rokami.** P.

Sokol na Viču poziva članstvo, ki se namerava udeležiti ptujskih jubilejnih svečanosti, da se takoj prijavi pri tajniku v Sokolskem domu, najkasneje do jutri zvečer. Vse brate in sestre, pa tudi nečlane vabimo na sestanek dramskega odseka v petek ob 20. Določile se bodo smernice za zimsko sezono.

Sokol II poziva članstvo, da se najkasneje do jutri prijavi pri br. Kebru na telovadišču na Prulah za udeležbo na svečanostih v Ptuju. Prijave se sprejemajo od 19. dalje v društvenem lokalu na Prulah.

Sokolska četa v Kozarjah bo imela prvi javni telovadni nastop v nedeljo 3. septembra ob 15. na vrtu gostilne g. Kušarja (pri Dolgem mostu). K prvemu nastopu vsi bratsko vabljeni!

Sokolska četa Grahovo, priredi dne 3. septembra svoj 3. javni telovadni nastop. **Nastopili bodo vsi domači oddelki od dece do članstva in oddelki bratskih sosednih društev. Po telovadnem nastopu prosta zabava ob spremljevanju godbe. Vsa bratska društva in prijatelje Sokolstva bratsko vabimo. — Odbor.**

Iz življenja na deželi

Iz Trbovelj

t— **Prašna nadloga.** Že nekaj dni muči prebivalstvo neznosen prah, ki ga vzdigujejo avtomobili in druga vozila. Ker smo se te nadloge zadnja leta že precej odvadili, jo sedaj tem težje prenašamo. Zakaj škropilni avto ne vozi več? Pri škropilniku se je nekaj pokvarilo in mora občina dobiti neke nadomestne dele iz tovarne, potem pa bo zopet vse v redu.

t— **Prekinjevanje električnega toka.** — Zadnje čase se dogaja, da je električni tok večkrat prekinjen ravno v času, ko ga najbolj potrebujejo v različnih obratovalnicah, tako da morajo te večkrat sredi dela prekiniti obratovanje. Zainteresirani žele, naj bi se popravila na omrežju izvršila v času, ko obratovalnice počivajo.

Iz Ptuja

j— **Huda nezgoda** se je pripetila včeraj ptujskemu mestnemu blagajniku g. Vinku Rožmarinu, ki se je z motornim kolesom vozil iz Grajeve proti mestu. Po nesrečnem naključju je trčil skupaj z nekim avtomobilom, ki je privozil od nasprotne strani, ter se hudo poškodoval. Avtomobilist ga je takoj odpeljal v ptujsko bolnišnico.

j— **Pogreša se** že od 24. t. m. 16letna Simončič Marija, doma iz Zagorja ob Savi, ki je bila zaposlena v Ptuju pri neki modistinji kot učenka. Deklico so videle nekatere priče, ko je na postaji kupovala vozni listek v Zagorje ter pravila ljudem, da se odpelje k staršem. Njeni starši pa so se v nedeljo zglasili v Ptuju na policiji ter pokazali od hčerke pismo, v katerem se poslavlja od staršev in zatrjuje, da gre v Dravo.

★

BREŽICE. 20. t. m. je priredil krški pododbor Zveze kmetskih fantov in deklet na Gornjem Griču v Krški vasi tekmo koscev. Pred tekmo samo je bil v Krški vasi manifestacijski shod kmetske mladine vsega sreza. Govoril je poleg domačega narodnega poslanca Drmelja Alojzija tudi poslanec g. Urek. Shod sam kakor tudi prireditev sama sta bila za tukajšnje razmere naravnost sijajna. Tekma se je vršila pod pokroviteljstvom poslanca Drmelja, prisostvovali pa so tudi razni drugi ugledni gostje iz Krškega in iz Brežic. Tekmovalo je 20 koscev, ki so bili veseli, da se bo enkrat tudi kmetsko delo ocenilo ter da tudi ostali dobe veselje do domače grude in kmetskega dela. Celotni uspeh je bil hvalevreden, sorazmerno so se pokazali vsi, da so res fantje od fare. Prvo nagrado narodnega poslanca Drmelja v znesku 300 Din je prejel Ivšič Miha iz Krške vasi, drugo 200 Din Veličič Vinko iz Drnovega, tretjo 100 Din pa Vovk Vinko iz Leskovca. Poleg tega so razdelili med tekmovalce še štiri utešne nagrade. Najboljši čas je bil 8.25, za pokositi pa je bilo vsakemu koscu dodeljeno 40×5.50 travnika. Največja zasluga za tako krasno uspelo prireditev gre v glavnem vrlemu županu g. Horvatiču Martinu, ki je vse vodil in se ni ustrašil truda. Po tekmi je bila domača zabava na Malem Griču. Ob zvokih raihenburške godbe na pihala smo se zelo lepo zabavali. Želeti bi bilo, da se prihodnje leto ponovi taka lepa prireditev.

DOBOVA. Kr. o. Rdečega križa v Dobovi priredi v nedeljo ob 15.30 v novi gledališki dvorani igro »Utopljenca«. Lepa dvorana je last podjetnega gostilničarja g. Kramerja. Rdeči križ pa ima tu svoj gledališki oder. Po igri bo prosta zabava združena z licitacijami, šaljivo pošto itd. Sodeluje gasilska godba. Vse prijatelje in obiskovalce lepe Dobove in Čatežkih toplic ter vse prijatelje društva Rdečega križa najvljudneje vabimo k številni udeležbi. Odbor R. k.

Šolstvo

Naknadno vpisovanje učencev na II. deški osnovni in višji nar. šoli v Ljubljani »Graben« (Cojzova cesta 5) bo v petek, t. j. 1. septembra t. l. v času od 8. do 12. ure. Starši, ki svojih otrok še niso vpisali, jih naj ta dan zanesljivo in vsi vpišejo; zakaj v ponedeljek, t. j. 4. septembra pričnemo že z rednim poukom. Sv. maša pa bo v soboto, t. j. 2. septembra t. l. ob 8. uri v Trnovem.

Starše opozarjamo še posebno na to, da ima šola na »Grabnu« letos I., II. in III. razred višje narodne šole. Ker po drugih ljubljanskih šolah ni II. in III. razreda viš. nar. šole, naj vpišejo na »Grabnu« vse one učence, ki so dovršili I. razred viš. nar. šole (prej 5. razred). Viš. nar. šola je namenjena za one učence, ki ne gredo na meščansko, oziroma srednjo šolo, temvec so namenjeni, da se gredo učit obrta, trgovine itd. Ves pouk je usmerjen tako, da bodo gg. obrtniki z učencem, ki bo dovršil vse štiri razrede viš. nar. šole, gotovo prav zadovoljni in bo učencem obrtno-nadaljevalna šola samo v veselje in jim bo tem lažje odprla pot k še večji nadaljnji izobrazbi.

III. realna gimnazija v Ljubljani zopet otvorjena. S prosvetnega oddelka banske uprave so nas obvestili, da je III. realna gimnazija v Ljubljani zopet otvorjena. Vpisovanje učencev bo v 1., 2. in 3. razred za vsakega v 3 oddelke, za 4. in 5. razred za vsakega v 2 oddelka, v 6., 7. in 8. razred pa po en oddelek.

Vpisovanje na I. in III. državni realni gimnaziji v Ljubljani. Ker se s prihodnjim šolskim letom zopet otvori III. realna gimnazija, se bo vpisovanje vršilo iste dni, kakor je bilo objavljeno, za oba zavoda ločeno po razporedih, ki visita na deski v avli šolskega poslopja v Vegovi ulici. Vsak učenec se more po prosti izbiri vpisati na I. ali na III. realno gimnazijo. Vpisovanje bo za oba zavoda samo v šolskem poslopju I. državne realne gimnazije v Vegovi ulici.

Vpisovanje na drž. konservatorij v Ljubljani se prične jutri v petek dne 1. septembra. Vpisuje se vsako dopoldne od 9. do 12. ure do 7. septembra v sobi št. 18 poslopja Glasbene Matice v Gosposki ulici. Vse podrobnosti v veži zavoda.

Šola Glasbene Matice ljubljanske vpisuje v petek, soboto in prihodnji ponedeljek od 9. do 12. in od 15. do 17. ure. Redni pouk se prične dne 7. septembra. Podrobnosti v veži poslopja Glasbene Matice.

Na ljubljanski državni manjšinski osnovni šoli z nemškim učnim jezikom ter poukom v slovenščini in srbohrvaščini bo naknadno vpisovanje dečkov in deklic dne 1. septembra od 11. do 12. ure. — Cojzova c. 5, I. nadstropje, desno. Dne 2. septembra bo začetna šolska maša, 4. septembra redni pouk.

Nož v srce

Maribor, 30. avgusta.

V nedeljo se je pripetil v prelepih Slovenskih goricah zopet divjaški uboj, posledica fantovske objestnosti in nepremišljenosti. Zvečer sta se vračala od Sv. Lenarta proti domu v Žice posestnikova sinova Maks in Konrad Kegel. Pred Perkovo hišo, ki stoji ob cesti, je pričel nenadoma nanja streljati 21letni posestnikov sin Janez Perko, ki pa k sreči ni nikogar zadel. Ko mu je zmanjkalo patron, je pričel podivjani Perko z besedami izzivati oba brata na korajžo.

Dočim je ostal Maks Kegel na cesti, se je njegov brat odzval izzivaču in skočil čez plot proti Perku, s katerim se je že v naslednjem trenutku besno spoprijel. Nenadoma pa je kriknil, popustil nasprotnika in se zgrudil mrtev na tla. V prsih mu je tičal do ročaja zaboden nož Janeza Perka, ki mu je prerezal srce in mu končal mlado življenje. Nesrečnežev brat je takoj, ko je spoznal, da v bratu ni več življenja, odhitel k orožnikom v Sv. Lenart, ki so uvedli preiskavo in aretirali ubijalca Perka.

Na tleh poleg mrtveca so našli okrvavljen kol, s katerim se je pokojnik branil pred Perkom. Perko se skuša zagovarjati s silobranom. Keglovo truplo je bilo po sodni obdukciji pokopano na šentlenartskem pokopališču, ubijalec pa je bil izročen sodišču.

Radio

Četrtek, 31. avgusta.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 19: Radio - orkester. — 19.30: Gospodinjska ura. — 20: O kugi čebelne zalege. — 20.30: Operne arije poje g. Ado Darian. — 21.15: Večer operetnih pesmi in šlagerjev, poje gdč. Anta Kovačič. — 22: Poročila, radio - orkester.

Petek, 1. septembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 19: Radio - orkester. — 20: O klanju živali na domu. — 20.30: Prenos iz Beograda. — Vmes napoved časa in poročila. — 22.30: Plošče.

BEOGRAD 19: Narodne pesmi. — 19.50: Operne arije. — 21.40: Koncert orkestra. — 22.30: Plesna glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Prenos iz Beograda. — 22.40: Lahka glasba. — PRAGA 19.25: Godba na kromatično harmoniko. — 20: Orkestralen koncert. — 21: Igra. — BRNO 19.25: Slovaški plesi in pesmi. — 20: Prenos koncerta iz Prage. — VARŠAVA 17.15: Lahka glasba. — 20: Simfoničen koncert. — 22: Godba za ples. — DUNAJ 12: Opoldanski koncert. — 17.15: Pevski in klavirski koncert. — 18.35: Simfoničen koncert. — 20.20: Spevoigra. — 21.50: Rossinijeva glasba na ploščah. — BERLIN 21.10: Koncertni večer iz Hamburga. — Godba za ples. — KÖNIGSBERG 20.40: Glasbeniki naše dobe. — Godba za ples. — MÜHLACKER 20: Zabaven program. — 21.10: Koncertni večer iz Hamburga. — 22.34: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 17.30: Pesmi s kitaro. — 18.30: Lahka godba. — 19.30: Pevski večer. — 21: Revija novih plošč. — 22.30: Orkestralen koncert.

Iz življenja in sveta

Ribica — dokaz zveze med celinami:

Geološka uganka — rešena!

Mali klen dokazuje Wegenerjevo teorijo

Teorija o nekdanji spojenosti Evrope in Amerike in sploh vseh celin je prejela že več dokazov, enega najbolj tehtnih pa daje

neznatna ribica,

ki je znana pod imenom mali klen (iz družine ciprinodontov).

To ribo so našli v sladkih vodah Evrope, Afrike in obeh Amerik, med njene pavrste spada tudi tista

gambuzija,

ki igra v močvirnih ozemljih Teksasa, Severne Karoline in v novejšem času mnogih drugih delov zemlje velevažno vlogo.

Brez te ribice, ki je vsa nora na moskite, bi bila ta ozemlja zaradi

nevarnosti malarije

namreč enostavno neobljudena. V zadnjem času so pričeli gambuzijo iz Amerike presajati tudi v druga, po moskitih zastrupljena ozemlja sveta.

Mali klen pa je važen tudi v nekem drugem oziru. Malo težko bi bilo namreč odgovoriti na vprašanje, ako živi ta klen na omenjenih kontinentih, če ti niso bili nikoli

združeni v enoto.

Med njimi je cel ocean, ki ga mali klen kot prebivalec sladke vode nikoli ne bi preplaval.

Ostane samo ena

razlaga:

Ljudje so že pred davnim časom spoznali njegovo uporabnost proti komarjem, ki povzročajo malarijo, in so ga presadili s starih kontinentov na novega oziroma narobe. A to bi se bilo moralo izvršiti že davno pred Kolumbovim potovanjem v Ameriko in to je vendarle malo verjetno.

Možganski trust brez voditelja

Nenaden odstop prof. Moleya

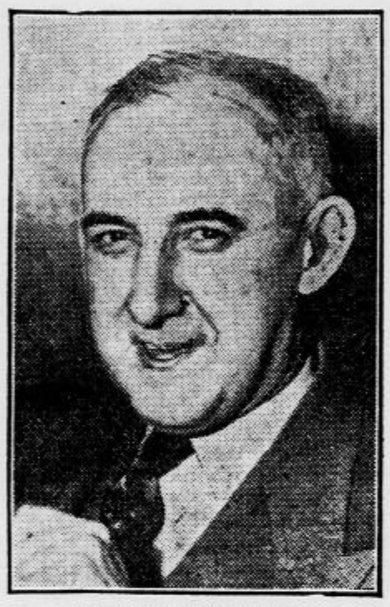

Raymond Moley

Kakor poročajo iz New Yorka, je odstopil prof. Raymond Moley, državni podtajnik in vodja tako zvanega Rooseveltovega možganskega trusta.

Prof. Moley bo vstopil zdaj v podjetje znanega milijonarja Vincenta Astorja ter bo začel izdajati tednik, v katerem se bo zavzemal za svoje politične cilje. Izjavil je, da bo ostal posihmal zvest Rooseveltovim idealom.

Prof. Moley je stopil v ospredje na londonski konferenci, kjer je zastopal docela nasprotno stališče kakor šef ameriške delegacije Hull, ki je odobraval stališče mednarodnega gospodarstva, dočim se je Moley zavzemal za narodno gospodarstvo. Odnosi med Hullom in Moleyem so bili že dalj časa napeti. Moley, ki je bil poprej profesor za kriminalistiko na kolumbijski univerzi, je bil zaradi tega že pred časom dodeljen pravosodnemu departementu, kjer je proučeval vzroke zločinstev v Zedinjenih državah.

Moley je zastopal v pogledu kapitalizma zelo radikalne nazore. Njegov novi delodajalec Astor ni kapitalist reakcionarnega tipa, marveč po svojih idejah in po načinu svojega življenja dovolj, liberalen, da se bosta z Moleyem lahko prenašala.

Emigranti v Franciji

Po sklenitvi svetovnega miru je postala Francija tista evropska dežela, v katero so se najbolj upirale oči emigrantov, ki jim ni mogla domovina nuditi dovolj zaslužka. Celo Zedinjene države je Francija zasenčila s svojo gmotno blaginjo, ki jo je nudila novim naseljencem.

Celokupno število v Franciji zaposlenih inozemcev cenijo na približno 3 milijone. Tako pravi uradna ugotovitev, toda neštevilno je ljudi, ki se odtegujejo uradnemu nadzorstvu.

Največ emigrantov je sprejela Francija iz slovanskih dežel. Poljska, Rusija in Češkoslovaška so vrgle v Francijo mogočne skupine svojih ljudi. Šele v distanci jim sledi Jugoslavija, ki se je, žal, prepozno spomnila na to, da bi svoje delavce na tujem posebno v Nemčiji, pravočasno opozorila na prednosti zaposlitve v Franciji. Tako se je zgodilo, da imajo največje kontengente dalavstva v Franciji danes tri imenovane slovanske države.

Toda Francija ni zaprla vrat niti drugim, posebno ne Grkom, Afričanom in Azijcem in še danes sprejema, čeprav z utemeljenimi pridržki, vsakogar, ki je pripravljen pošteno delati in si lužiti kruh s pridnostjo svojih zdravih rok.

Slišni severni sij

Astrofizikalni observatorij v Victoriji (Britska Kolumbija) je nedavno obravnaval vprašanje, če se severni sij resnično sliši, kakor trdijo nekateri opazovalci. V ta namen je zavod poslal vprašalne pole osebam, ki so imele priliko opazovati ta pojav. Prišlo je 144 odgovorov, ki soglasno pravijo, da je severni sij slišen pojav. Kadar se severni sij pojavlja na nebu, se vselej čujejo neki prasketajoči in pokajoči glasovi.

Preselili smo se

na Aleksandrovo cesto 7.

Za šolsko mladino najprikladnejša oblačila, za dijake in dečke po znižanih cenah.

Drago Schwab, Ljubljana

Po najdbi Amundsenovega letala

V Moskvi živeči italijanski general Nobile izjavlja, da je prepričan, da so kosi letala, ki so jih našli ribiči blizu Biernena, deli ponesrečenega »Lathama«. Zadnje Amundsenovo sporočilo je prišlo iz Barentsovega morja, približno od tam, kjer so našli ostanke letala. Podoba je, da je bila ekspedicija primorana zasilno pristati, pri čemer je prišlo do katastrofe.

Odlikovanje Codosa in Rossija

Letalo »Joseph Lebrix«, s katerim sta francoska letalca Codos in Rossi izvojevala rekord v nepretrganem poletu na daljavo, je razstavljeno te dni v Parizu. Ogledujejo si ga neštevilne množice. Codos je bil zaradi hrabrega vedenja povišan v podporočnika, Rossi pa je bil imenovan za častnika Častne legije.

„Obnova" — najnovejši ples

Neki Američan je sestavil ples, ki ga je imenoval na čast predsedniku Rooseveltu »Recovery Dance«

Zanimivosti iz sodobne Nemčije

Kljukasti križ v Švici

V noči od sobote na nedeljo se je v švicarskem kantonu Schaffhausen na švicarsko-nemški meji primeril nenavaden incident. Nemški obmejni stražniki so v družbi rjavosrajčnikov vpadli na švicarsko ozemlje in prijeli češkoslovaškega državljana Webra, ga pretepli, nato pa ga zavlekli s seboj na nemško ozemlje. Švicarski listi zahtevajo zaradi tega dogodka takojšnje sankcije.

Policijski uradniki morajo imeti arijski videz

»Deutsche Zeitung« poroča, da je komisija, ki je pregledovala kandidate za policijske uradnike, polagala posebno pažnjo na to, če so čistega arijskega porekla. Kandidati, ki so bili nearijskega porekla ali ki so tudi samo na zunaj spominjali na nearijsko raso, so bili že vnaprej odklonjeni.

Norimberški gostje

Letošnjega kongresa narodno socialistične stranke v Norimberku se udeležijo na Hitlerjev poziv tudi mnogi zastopniki inozemskih držav. Častni gostje se bodo vozili s posebnim vlakom, ki bo štel 14 salonskih in spalnih voz.

Doslej so prijavili svojo udeležbo zastopniki Bolivije, Estonije, Danske, Egipta, Portugalske, Haitija, republike San Domingo, Peruja, Bolgarije, Litovske, republike Čile, Perzije, Argentine, Švice, Mehike, Siama, Madžarske, Irske, Finske, Grške, Guatemale, Urugvaja, Afganistana, Brazilije, Nicarague, Kube, Švedske, Norveške, Romunije, Turčije in Italije. Izostali pa bodo delegati Francije, Anglije, Zedinjenih držav, Češkoslovaške, Jugoslavije, Poljske in Avstrije.

Za neoddano pismo — dve leti ječe

Posebno sodišče v Vratislavi je obsodilo 60 letnega učitelja tujih jezikov Harryja Diamanta, romunskega državljana, na dve leti ječe. Pri njem so našli v angleškem jeziku napisano pismo, naslovljeno na Filantropsko društvo v New Yorku. Pismo je baje vsebovalo hude žaljivke proti režimu. Diamant je izjavil, da je napisal neodposlano pismo v hudi depresiji. Kljub temu je moral takoj nastopiti odmerjeno kazen.

Francoski orožniki v Andori

Da napravijo konec neumestnim notranje političnim homatijam v Andori, so se Francozi poslužili svoje mednarodno priznane pravice ter so zasedli vsa javna poslopja. Slika kaže poštni urad v liliputanski prestolnici pod francoskim varstvom.

Dnevi groze na Sundskem otočju

50 let po silni ognjeniški katastrofi

Pred kratkim je minulo petdeset let, odkar je človeški rod zadela največja vulkanska katastrofa, kar jih pomni zgodovina. Vulkan Krakatau je odprl svoje žrelo ter bljuval lavo in pepel na cvetoče pokrajine ter strašno opustošil naselbine, ki so bile prej podobne raju. Vse velike naravne nesreče, ki jih poznamo iz povestnice, so v primeri s to ognjeniško katastrofo epizodni dogodki. Potres v Lizboni in Karakasu, večkratni izbruhih Vezuva, mesinski, chicaški in japonski potres — vse to je v primeri z izbruhom Krakatava pred petdesetimi leti malenkost. Kar se je v dneh 26. in 27. avgusta 1883 odigravalo v bližini Krakatava, je brez primere. Samo smrtnih žrtev je bilo 40.000, število ljudi, ki so bili poškodovani in pohabljeni, pa je doseglo 100.000.

Krakatau, ki leži v ognjeniškem pasu Sundskega otočja, je dvesto let pred tem izbruhom miroval in počival. Po bregovih in rebrih ognjenika so pasli pastirji svojo živino. Nenadno je planil v ta idilični mir krik groze. Plameni so začeli sukljati nad pokrajino, ognjenik se je zavil v črne oblake. Nihče ni slutil, kaj se pripravlja. Toda lava je v kratkem pokončala cvetoče naselbine. Najhujše pa je bilo 26. avgusta.

Začelo se je z detonacijo, ki je uvedla peklenski koncert gorečega podzemlja. Detonacija je bila tako silovita, da so jo slišali na tisoče kilometrov daleč, celo v Avstralijo. Množina kamenja, lave in pepela, ki je tedaj bruhnila iz žrela, je bila tolikšna, da bi lahko pokrila velikanska ozemlja. Silovitost izbruha izpričuje najvernejše dejstvo, da je zletel pepel do 80 kilometrov visoko v zrak. Še tedne in tedne po tej erupciji je bilo nebo zatemnjeno in jutranja in večerna zora je bila pošastno strahotna. Ob istem času je začelo na Sundskih otokih bruhati šestnajst vulkanov. Morje je divjalo in se vrglo čez bregove ter pomedlo v pičlih treh minutah tri mesta in petdeset vasi z zemskega površja. Tudi šestnajst svetilnikov na zapadnem nabrežju Jave je izginilo v morje, kakor da niso nikoli stali tam.

Zaradi razpok, ki so nastale v zemlji, je vdrla voda iz morja v vulkanska žrela. Žareča lava se je trenutkoma pretvorila v paro, ki je bruhnila nazaj in tedaj je razgnalo ognjenik kakor kupček peska. Spet je pokrilo okolico kamenje, pomešano s silnimi množinami pepela. Kdor se ni pravočasno umaknil, je izgubil glavo. Lava pa, ki se je tedaj zlila iz podzemskega ognjišča, je požgala mesto Samarand, ki je edino še ostalo kolikor toliko ohranjeno. Tri dni in tri noči je trajala ta groza. Šele potem je sonce prodrlo skozi oblake.

Očividci so obstrmeli nad nepopisnim opustošenjem. Velik del Krakatava je bil uničen, namestu njega se je napravila v morju več sto metrov globoka luknja. Ljudje, živali, rastline so bile pokončane. Ob izlivih rek so plavala trupla mrtvih tigrov, nosorogov, kač in drugih plazilcev. In dolgo, silno dolgo je trajalo, dokler so se zabrisali sledovi tega opustošenja in je začelo na razvalinah kliti novo življenje.

Nemci se pripravljajo na vojno!

Oddelki nemškega Rdečega križa se marljivo vežbajo za vojno s plini

Možgani — tvornica strupa

Možganski izvleček kot uspavilo

Poskusi iz zadnjega časa kažejo, da so v možganih med drugimi živčne stanice, ki izdelujejo ta čas še neznan uspavalni strup.

Mačke, ki so jih uspavali s pernoktonom, so n. pr. ubili in pripravili iz njihovih možganov ekstrakt, ki so ga vbrizgnili drugim mačkam. Te so kmalu potem padle v globoko spanje, iz katerega so se zbudile čez pol ali eno uro, ne da bi kazale kakšne posledice.

Isti učinek so dosegli z možganskim ekstraktom iz kuncev, ki so jih uspavali z električnim tokom.

Tudi možganski ekstrakti iz živali v zimskem spanju predstavljajo izredno močna uspavila. Neka mačka je spala po injekciji takšnega ekstrakta n. pr. 35 dni brez prestanka, ko se je zbudila, pa je bila takoj sveža in zdrava.

Možganski ekstrakti iz živali, ki so bdele, niso pokazali nobenega učinka, prav tako kakor ekstrakti iz vranice, jeter, ščitne žleze in celo iz žleze za zimsko spanje. Zadnji ekstrakti niso vplivali niti tedaj, če so izvirali od spečih živali.

Gre tedaj za učinek snovi, ki nastaja brez dvoma v možganih samih. Iz česa je ta snov, doslej še niso mogli ugotoviti. Pač pa je znano, da nastaja v človeških možganih brom, ki človeka utrudi in ga dela ponoči zaspanega.

Zadnji berberski rod podvržen

Kakor poročajo vesti iz Pariza, se je Francozom posrečilo podvreči še zadnji berberski rod, ki se je upiral kolonialni vojski. S tem je Francija uspešno zaključila svojo pet in dvajsetletno vojno za Maroko. Hrib Džebel Baddu je bil zadnje uporniško gnezdo. Tam so zdaj zajeli zadnjega voditelja upornega berberskega plemena, Onsa Skountija.

Druge je rešil, sebe ni mogel

Pri Ardenzi ob Tirenskem morju je te dni neki delavec rešil tri otroke iz morskih valov, ki so jim že grozili s smrtjo. Na nabrežju se je namreč igralo 40 deklic. Nenadoma se je približal visok morski val, ki je udaril z izredno silo na prod in odnesel s seboj tri deklice. Delavec je planil za njimi v valove in jih privlekel na breg, sam pa je nazadnje tako opešal, da ga je neki val potegnil s seboj, nakar je utonil.

DOBRO JE, ČE VEŠ...

da je bilo letos 1. januarja na svetu 27,813.201 avtomobilov, katerih prevesno število ima Amerika, kjer odpade eno vozilo na pet prebivalcev,

da ima v Evropi največ avtomobilov Francija. Šele na drugem mestu je Anglija, Italija pa pride šele za Kanado in Avstralijo;

da je pred kratkim kupil neki človek v birminghamskem muzeju portret, za katerega je plačal 10 šilingov. Izkazalo se je, da je ta portret delo slovitega vam Dyka;

da se bavijo v Nemčiji resno z načrtom velikanske ceste, ki pojde od holandske meje skozi Kelmorajn, Frankfurt in Regensburg ter Pasovo do avstrijske meje. Cesto bodo imenovali »Nibelumško cesto«;

da bodo v Budimpešti zastrupili 20.000 vrabcev, ki motijo s čivkanjem mir madžarske oligarhije. Natrosili bodo ptičem nekaj stotov zastrupljene pšenice, bojijo pa se, da bodo vrabčja trupla ogražala zdravje;

da si je Rus Aleksandrov izposloval dovoljenje pri japonski vladi, da začne kopati pri Port Arturju zaklad 12 milijonov zlatih rubljev, ki so jih po njegovi trditvi Rusi zakopali pred predajo trdnjave v japonske roke;

da je obisk jesenskega velesejma v Lipskem zelo slab in da ugotavljajo celo listi pod režimsko cenzuro, da je popustilo zanimanje za to največjo revijo nemškega gospodarstva.

ANEKDOTA

Slikarja Leibla je nekoč neka dama, ki se je ponašala s svojim razumevanjem umetnosti, nadlegovala z najnesmiselnejšimi vprašanji. »Kako slikate prav za prav, iz notranjega nagona ali zgolj iz čistega veselja nad ljudmi in svetom?« ga je vprašala. Leiblu je zasmrdelo. »Ne to ne ono me ne spodbuja,« je odvrnil Leibl, »marveč slikam samo zato, ker od tega živim.«

VSAK DAN ENA

Sodnik: »Že spet ste tu!... Ali vam nisem rekel, da vas ne želim več videti?«

Obtoženec: »Da, gospod sodnik, tudi jaz sem to povedal stražniku, pa ni hotel verjeti!« (»Tidens Tegu«).

Sezona gre že h kraju...

v Parizu, na višji šoli za telesno vzgojo, ki jo vodi prof. Latarjet, pa se gojenci in gojenke pod vodstvom strokovnega učitelja ob vodnem bazenu vadijo še vedno neumorno v vseh umetnijah, ki so v zvezi s plavalnim sportom. O tem ali onem med njimi bo mogoče svet že v kratkem govoril kot o novem prvaku tega sporta.

J. H.: 10

Jezero ljubezni

Roman

Ellen je nedoločno čutila, da mora zamolčati svoje srečanje z mladim človekom; vsekako jo je bilo pa strah zaupati svoj doživljaj Benedettiju.

In tako ji je kar odleglo, ko Benedetti ni delj silil vanjo, ampak jo je pokorno odvedel na njeno mesto.

»Vidim, miss Black, da želite iti sami. Čutim z vami in se ravnam po vaših željah. Počakal bom, da me spet pokličete.«

Nežno in rahlo ji je položil beli plašček okoli ramen. Čutila je lahni, zapeljivi pritisk njegovih rok na tankem, belem volnenem blagu svoje obleke, vonj po njegovih cigaretah in trpki parfum, ki je bil neločljivo združen z njegovo osebnostjo.

A ni se smela dati omamiti; zdaj je šlo za to, da premisli čisto drugačne reči.

»Da, hvala lepa, signor Benedetti.«

Kmalu potem je videla Benedettija najprej z Jelo in nato z drugimi gospodičnami v vrvenju plešočih dvojic.

★

»Nu, otrok, reci že kaj,« je izpodbudljivo rekel Milan Črne, ki je bil pravkar vstal od popoldanskega spanja in prišel dol. »Zmerom odpiraš usta in jih zapiraš, glasu pa ni slišati od tebe. Kaj je to? Kakšna vprašanja že spet zadajaš usodi?«

Smehljaje se je ozrl na Ellen. Krasno dekle je bila! Nikoli si ne bi bil mislil, da more zrasti v Ameriki tako prisrčno in pametno bitje. Posebno še pri njegovem bratrancu John Blacku. Takšne hčerke se niti sam ne bi bil branil. To bi bilo zanj! Da, da, če bi se bil takrat oženil z Ellenino materjo; a kaj, ko ni bil tiste čase še nihče in se ni upal z besedo na dan.

Bratranec John je bil potem utrgal rožo. Kaj hočemo, je pomislil Milan Črne in si prižgal novo smotko. Konec koncev se človek potolaži za vse, za ljubezen, za razočaranje pri ženi, za sina, ki je bil v vsem tolikanj podoben materi in ni imel niti iskrice Črnetove nature. Ljubeče je otresel pepel s svoje smotke. Hvala Bogu, da so bile vsaj še te tolažnice na svetu!

Ta mah je Ellen iznova odprla usta.

»Nu, vendar že,« je menil Milan Črne, ko je obotavljaje se izpregovorila.

»Pa strogo med nama,« je rekla Ellen.

»I seveda, med nama, dete. Kateno častno besedo želiš? Malo za dvajset dinarjev ali veliko za petdeset?«

»Nikar se ne norčuj, zame so to zelo resne reči.«

»Kadar ti bo toliko let, kakor jih je meni, boš že vedela, da je ni tako resne reči, da ne bi prenesla trohice norčevanja. In prav resne reči so tiste, ki jim to najmanj škodi. Če jim škodi, jih ni nič prida. Torej — poročaj!«

In Ellen mu je jela pripovedovati o svojem srečanju z mladim človekom. Med opisovanjem tega dogodka se je nekoliko zamotala, kar drugače ni bilo njena navada.

»Le počasi, dekletce. Bil je po tem takem mlad gospod, in ta mladi gospod je natakar. In ta natakar je prav za prav dijak. Nu, kaj je to čudnega? Edino, kar bi se zdelo človeku novo, je to, da se ponoči izprehaja v zdraviliškem parku in da začne dobro vzgojeno mlado dekle sredi noči pogovor z njim. Vljudno te vprašam, kaj naj jaz storim v tej zadevi?«

»Hm, striček, ne vem. Ali ta mladi človek mi je neprestano na mislih. Kako strašno mora biti igrati natakarja in prenašati muhe vseh gostov, če imaš glavo polno povsem drugačnih zamisli! Grozno!«

»Življenje je sploh časih grozno, ljuba Ellen. Samo vi mladi ne veste, kako. Sicer pa, če je fant dobil za počitnice službo v tem hotelu, ima prav lep zslužek. S tem si bo med tečajem že nekaj časa pomagal.«

»Rada bi vedela, kako tak človek živi,« je strastno rekla Ellen. »Vidiš, stric Milan, to me spet spominja vsega, kar sva govorila zadnje čase. Človek iz naših krogov nima nikoli pravega pojma o stiski, ki je na svetu. Očividno je ljudem strašno težko živeti.«

»O, da,« je pokimal Milan Černe. »Ko bomo spet doma, lahko pri priliki pregledaš mojo pošto. Koliko skrbi in nesreče je vmes, ki prosita pomoči! Časih je tega še za trdosrčnega poslovnega človeka preveč. Rad priznam, marsikaj je zlaganega. A če je tudi le desetina resnična, je že dovolj. In vsem ne moreš pomagati, to je najhujše. Prav zdaj, ko beda vsak dan narašča, moraš brzdati svojo radodarnost. Podjetja ne preneso nobene obremenitve več!«

»Tedaj ima Izidor vendarle prav? Pa si ga ondan pri telefonu tako nahrulil.«

»Seveda ima prav, le to je, da mu ne smem pritrditi, če nočem, da gre zadnji ostanek človekoljubja rakom žvižgat. Po pravici ti povem, da sem edino zato na Bledu, ker si hočem nabrati novih moči za skrb in delo, ki me čakata doma. Beda je strašna, preveč je tistih, ki bi jim bilo treba pomagati.«

»A posameznik?« je vprašala Ellen, ki se je čedalje bolj razvnemala. »Kaj je treba storiti, ako srečaš posameznika — kakršen je na primer ta mladi človek? Kako mu boš pomagal?«

Dnevno sveže najfinejše čajno pecivo! Torte, bonboni, bonboniere itd.

* * *

Po naročilu raznovrstne specialitete, najprikladnejše za godove in druge svečanosti.

SLAŠČIČARNA ADOLF PELICON

WOLFOVA ULICA 14

p. n. občinstvu v mestu in na deželi vljudno sporoča, da je svojo, že znano, renomirano slaščičarno znatno razširila, povečala in v higieničnem oziru najmoderneje opremila. Svoje cenjene odjemalce bo, kakor doslej, skušala tudi v bodoče TU in v podružnici: KONGRESNI TRG štev. 18, kar najbolje postreči z najfinejšimi slaščicami, izdelanimi po lastnih receptih.

Mleko, kava, ekspres-čaj, čokolada! Hladne pijače.

* * *

Postrežba solidna! Cene zmerne!

8864

Sport

V nekaj vrstah. Drevi ob 9. bo v Zagrebu medmestna tekma Zagreb : Beograd, na kateri bo obenem svečano otvorjeno nočno igrišče Concordije. Prvo letošnjo tekmo med obema moštvoma je Zagreb izgubil z 1 : 2. Za tekmo vlada veliko zanimanje. — Po vesti dunajskega »Sporttagblatta« je plavalni dvomatch med Avstrijo in Jugoslavijo, ki bi se moral po lanskem dogovoru vršiti to soboto in nedeljo v Splitu, odpovedan, in sicer na prošnjo avstrijske plavalne zveze. JPS o odpovedi še ni izdal službenega obvestila.

Službeno iz LNP (kazenski odbor). Drevi ob 19.30 seja k. o. v tajništvu (nebotičnik IV. nadstr.). Na sejo se pozivajo gg.: dr. Köstl, dr. Dolenc, dr. Dougan, Galof, Šetina Rajko, Bucik in Tomšič. — Točno ob začetku seje naj se javijo naslednji igralci: Svetic Ignacij, Slapar, Jug Franc (vsi ASK Primorje), Berglez (SK Ilirija). — Ob 20. se poziva k seji Jež Franc (SK Reka), vsi zaradi zaslišanja. — Tajnik III.

Službeno iz odbora za delegiranje sodnikov pri MO LNP Trbovlje. Za nedeljo 3. IX. se delegirajo naslednji gg. sodniki: K prijateljski tekmi SK Zagorje : SK Hermes na igrišču SK Zagorja ob pol 17. ps. s. Lunder Dušan; k prijateljski tekmi SK Amater : SK Grafika ob 17. uri ps. s. Marin Ludvik; k prijateljski tekmi SK Hrastnik : SK Svoboda iz Zagorja na igrišču SK Hrastnika ob pol 17. uri ps. s. Božič Adalbert; k predtekmi SK Zagorje rez. : SK Trbovlje rez. na igrišču SK Zagorja ob 15. uri g. Arhar.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Važna seja načelstva nogometne sekcije bo drevi ob 20.30 v kavarni Evropa. Vabijo se suspendirani igralci Grintal, Hörtner, Derenda, Pečan in Eiselt zaradi zaslišanja!

ZSK Hermes. Drevi točno ob 20. seja centralnega odbora pri »Beliču«. Vabijo se vsi gospodje, da se je zanesljivo udeleže. Na sejo se poziva tudi g. Zalokar. (Nogometna sekcija). Danes od 18. dalje trening za vse igralce.

SK Jadran. Drevi ob 20. članski sestanek pri Sokliču. Poziva se I. in II. moštvo sigurno, Brcar zaradi novih čevljev. Vsi, ki še niso prinesli slik za legitimacije, naj jih prinesejo naknadno. V nedeljo igramo dve tekmi.

SK Svoboda, Vič. Danes od 17. dalje trening vseh nogometašev. Posebno obvezno za I. moštvo. V petek sestanek članstva, po sestanku seja odbora. Vsi in točno!

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3 temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5 smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

30. avgusta

Ljubljana 7, 765.5, 10.6, 82, mirno, 4, 0.3, Ljubljana 13, 764.0, 18.0, 69, E1. 10, —, —; Maribor 7, 764.3, 13.0, 80, mirno, 1, —, —; Zagreb 7, 765.0, 14.0, 70, NE4, 8, —, —; Beograd 7, 762.6, 14.0, 70, E1, 9, 7,6 dež; Sarajevo 7, 762.3, 13.0, 70, N2, 10, —, —; Skoplje 7, 760.4, 13.0, 90, mirno, 10, 11.0, dež Split 7, 758.3, 19.0, 50, NE5, 8, 0.0, dež; Kumbor 7, 756.4, 19.0, 60, ENE3, 10, 0.4, dež Rab 7, 761.2, 18.0, 50, E2, 3, —, —.

Temperatura: Ljubljana —, 9.2, 20.6, —; Maribor 18.2, 12.0; Zagreb 20.0, 13.0; Beograd 20.0, 12.0; Sarajevo 18.0, 11.0; Skoplje 19.0, 13.0; Split 24.0, 18.0; Kumbor —, 18.0; Rab —, 18.0.

Solnce vzhaja ob 5.18, zahaja ob 18.42. Luna vzhaja ob 16.19, zahaja ob 23.53.

BORZA

ROBE, DELA IN POSESTI

»Jutrov« mali oglasnik donaša vsakomur velike koristi.

PARKETNE DEŠČICE

hrastove in bukove dobavlja in polaga najceneje

JOS. R. PUH

Ljubljana, Gradaška ul. 22.

Zahtevajte ponudbe!

MEDNARODNI VELESEJEM v PRAGI

3.—10. septembra 1933.

SVETOVNI VELESEJEM NA KATEREM SO ZASTOPANI NARODI IN DRŽAVE.

ZNIŽANA VOŽNJA za brzovlake in navadne vlake: Jugoslavija 25%, Češkoslovaška 50%, Avstrija 25%, Madžarska 25%.

Opozarjamo posebno na ugodnost znižane vožnje v Češkoslovaški prej 33% sedaj 50% popusta.

Pojasnila in legitimacije daje:

Aloma Company, Ljubljana, Aleksandrova c. 2
Češkoslovaški konzulat
Putnik, Gajeva ulica (za nebotičnikom) in njegovi podružnici hotel »Metropol«. 8628

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Ako želite, da Vam bo dete tako zdravo in veselo

dajte mu

Energin

ZA KREPITEV KRVI, ŽIVCEV IN TEKA

»ENERGIN« krepi kri, krepi živce, daje tek in pospešuje razvoj otroka. Otrokom od 5 do 15 let 3 krat na dan po 1 malo žličko okusnega »ENERGINA«.

»ENERGIN« se dobiva v lekarnah v polliterskih steklenicah po Din 35.—. S pošto razpošilja Laboratorij »ALGA« na Sušaku. 3 steklenice »Energina« Din 110.—, 6 steklenic »Energina« Din 220.— in 1 zastonj, 12 steklenic »Energina« Din 440.— in 2 zastonj.

Odobreno po Min. soc. politike in nar. zdravja S. Br. 4787, 28./III. 1932

ČEVLJI ZA OTROKE

Otroci kvarijo čevlje veliko bolj nego odrasli. Zato naj se kupujejo za deco samo naši čevlji res dobre kakovosti.

26/28 D. **65·—**

29/30 D. 80.—
31/35 D. 90.—
36/39 D. 110.—
rjavi +D. 5.—

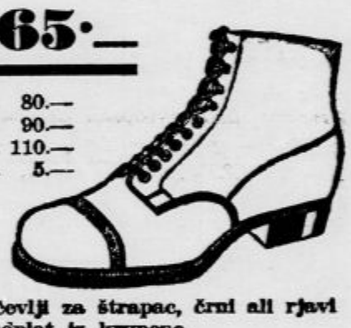

Zelo dobri čevlji za štrapac, črni ali rjavi R. boks. podplat iz krupona.

D. **38·—**

36—41

Telovadni čevlji (sokolski) vel. 31—35 Din 32.—, vel. 42—46 Din 45.—.

Humanik

LJUBLJANA: Tyrševa cesta 1a »Petovia«.
MARIBOR: Gosposka ulica 17.
CELJE: Aleksandrova cesta 1.

8814

SOKO PEČI

čudovito poceni in dobre iz brona, ne iz pločevine, za kurjenje z vsakovrstnim gorijivim materijalom. Dobivajo se v vsaki trgovini z železnino.

Izdeluje:

Vojvodjanska livnica d. d. Novi Sad

TRGOVSKI LOKAL S STANOVANJEM

se odda v najem na deželi, v večjem naselju ob glavni cesti, z veliko okolico, sedaj brez trgovine, pol ure do žel. postaje. Trgovina je opremljena z vsem potrebnim inventarjem, vendar brez vsake zaloge. Ugodna prilika za začetnika. Za nakup blaga potrebno 80 do 100 tisoč Din. Eventualno se sprejme poslovodja z označenim kapitalom za otvoritev podružnice. Vse informacije daje tvrdka Joža Hrastelj, Gor. Radgona. 8877

JAVNA DRAŽBA

plesnih toalet, južnih noš in stvari iz damske garderobe

se bo vršila 2. 9. t. l. ob 9. uri v Kamniku pri hraniteljici

M. PETERLIN na Šutni, poleg cerkve.
Informacije telefon 27-23. 8880

+

Zapustila nas je predobra žena in mati

META BEŽEK

danes ob drugi uri.

Pogreb bo dne 31. avgusta ob pol 3. iz hiše žalosti, Trdinova ulica 2, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 30. avgusta 1933.

Dvorni svetnik Bežek z otroki.

8875

BARVANJE LAS

zanesljivo, enostavno in trajno samo z

ORO.

Prekrasne nijanse od črne do zlatorumene. Stalnost barve zajamčena. — 1 garnitura Din 30.—.

SIVI LASJE

dobe takoj svojo prvotno barvo z uporabo preparata

»WIE VORHER«.

Uporaba posebno enostavna, a učinek preseneča. — 1 steklenica Din 20.—.

VODA OD KOPRIV

najuspešnejše sredstvo proti prhljaju in izpadanju las. Krepi teme in pospešuje porast las. — 1 steklenica Din 30.—.

TEMNI LASJE

postanejo s pranjem s

SHAMPOO - FLORIA

prekrasno bleščeči, čisti, brez prhljaja in se dajo lahko česati. — 1 zavojček Din 3.—.

BLONDINKE

perejo svoje lase z najnovejšim

FLORIA-BLOND-SHAMPOO

Ta šampon daje plavim lasem prekrasen sijaj, divno barvo in nedosegljivo lepoto. — 1 omot Din 5.—.

ZAHTEVAJTE POVSOD! — GLAVNA ZALOGA: NOBILIOR, PARFUMERIJA, ZAGREB, ILICA 34. — ZAHTEVAJTE POVSOD!

PEKO

ZA ZAČETEK ŠOLE

SMO GLOBOKO ZNIŽALI CENE NAŠIH PRIZNANO NAJBOLJŠIH ČEVLJEV. ZATO OSKRBITE SVOJE OTROKE LE S „PEKO“ ČEVLJI.

Din **37·—**

Udoben higijeničen čevelj za otroke iz črnega ali rujavega boksa. Od štev. 18 do 27 **Din 37.—**, iz laka številka 18 do 22 **Din 45.—**.

Din **75·—**

Priljubljen dekliški čevelj iz črnega ali rujavega boksa v okusnih kombinacijah iz laka. Od štev. 28 do 30 **Din 75.—**, od štev. 31 do 35 **Din 85.—**.

Din **85·—**

Sportni čevelj za deklice in dečke z okrašenim jezikom iz rujavega boksa s prvovrstnimi podplati. Od štev. 26 do 27 **Din 85.—**, od 28—30 **Din 95.—**, od 31—35 **Din 115.—**, od 36 do 39 **Din 145.—**.

Din **75·—**

Visok fantovski in dekliški čevelj za slabo vreme, rujav in črn boks. Od štev. 25 do 30 **Din 75.—**, od 31 do 35 **Din 95.—**, od 36 do 39 **Din 125.—**.

30 LET

BOGATA IZBIRA PRVOVRSTNIH SOLIDNIH TELOVADNIH ČEVLJEV.

DIREKTNA PRODAJA KONSUMENTOM NARAVNOST IZ TVORNICE V LASTNIH PODRUŽNICAH IN TVORNIŠKIH SKLADIŠČIH V VSEH VEČJIH KRAJIH DRŽAVE

MALI OGLASI

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Biro »Central«
Vasina 6. Beograd, telefon 26-228, namešča v prvorazrednih hišah in hotelih kuharice, sobarice, vzgojiteljice in vse ženske pole. 23721-1

Mlajšega brivskega pomočnika
dobrega delavca sprejmem takoj. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 25644-1

Gospodično
vešto nemščine, sprejmem k trem otrokom. Ponudbe s sliko na oglasni oddelek »Jutra« pod »Direktor — Bombor«. 25653-1

Starejšo kuharico in hišno
z dobrimi priporočili — iščem za Ljubljano, v boljše gospodinjstvo. Ugodno in trajno. Plemba na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »O. L. št. 2204«. 25659-1

Izurjeno šiviljo
za ženske obleke, sprejmem na dom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 25678-1

Vzgojiteljico
perfektno v francoskem in slovenskem jeziku, iščem k 2 otrokoma, za čas med 4. in 7. uro. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Vzgojiteljica«. 25666-1

Za gostilno
blizu Ljubljane iščem pošteno in zanesljivo
gospodinjo
Oglasiti se je v Realitetni pisarni Grašek, Masarykova 12. 25683-1

Postrežnico
ki zna tudi kuhati, iščem za dopoldanske ure. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25670-1

Gdč. učiteljico
iščem k dvema deklicama za popoldne. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25709-1

Šoferja
trezenega in zanesljivega, vešča tovornega avtomobila, mlajšega, sprejmem takoj. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod značko »Pošten«. 25726-1

Kontoristinjo
zmožno nemške in slovenske stenografije ter amerikanskega knjigovodstva, sprejmem. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod znako »2741«. 25750-1

Strojno veziljo
dobro izvežbano, iščem za takoj. Več se poizve pri tvrdki Jax in sin, Gosposvetska cesta štev. 2. 25742-1

Boljšo deklico
marljivo, mlado in simpatično, za vsa hišna dela, ki ima sposobnost in voljo pomagati tudi v Buffetu, išče majhna, boljša obitelj. Ponudbe s sliko na naslov Jozefina Lukić, Virje — drvatska. 25711-1

Natakarica
ki položi 1000 Din kavcije dobi mesto na Jesenicah v gostilni kjer je dnevnega prometa nad 1000 l vina, od katerega dobi po 25 para od litra. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25754-1

Prodajalko
marljivo in pošteno, dobro izurjeno v trgovini mešanega blaga, sprejmem takoj. Istotam sprejmem tudi
mlajšo šiviljo
dobro izurjeno v šivanju perila. — Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod značko »Sposobna«. 25725-1

Vajenci (ke)

Vajenko
sprejme knjigarna Glasbene Matice, Kongresni trg. 25685-44

Mesar. vajenca
sprejme August Jaklič, mesar, Velike Lašče. 25672-44

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. — Kdor sprejema potnike, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (5)

Zastopnika
resnega, za Ljubljano in dravsko banovino išče na novo v pogon stavljen eksportni mlin v Banatu. Ponudbe pod »Mlin K-2301« na Interreklam d. d., Zagreb, Masarykova ul. 28. 25619-5

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za šifro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Francoščino in klavir
poučuje zopet A. Potočnik, dipl. učiteljica, Wolfova ulica 10/II. — Vpisovanje dnevno med 10. in 5. uro. 25658-4

»Gymnasium«
Lazarevićeva 7 (pri Excelsioru) Beograd, pripravlja dopisnim potom zaposlene v notranjosti, za gimnazijo, po metodi »Samouk«. Šola. Internat. Prospekti brezplačno. 25440-4

Šoferska šola I. Gaberščik
bivši komisar za šoferske izpite. Slomškova ulica 6, garaža Stupica. 25686-4

Knjige

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja pa vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (8)

»Ljubljanski Zvon«
nevezani letniki 1923., 1928., 1929. in 1930. poceni prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25265-8

Šolske knjige
za I.—IV. gimnazijo, dobro ohranjene kupim. — Osebne ali pismene ponudbe na naslov: J. D., Fügnerjeva (Skofja) ul. 7, pritličje, desno. 25649-8

Kolesa

za besedo. Oglasi socijalnega značaja po 50 par beseda. Za dajanje naslova ali za šifro 3 Din, oziroma 5 Din. (11)

Damsko kolo
naprodaj na Viču — Cesta na Dobravo štev. 4. 25706-11

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

Hranilne knjižice
kupuje in prodaja
M. Jankole
komand. družba. Ljubljana
Aleksandrova c. 4/II
(palača »Viktorija«). Telefon 3052. 25611-16

Iz hranilne knjižice
Ljubljanske kreditne banke rabim 3300 Din za prenos na drug konto iste banke. Ponudbe z najnižjo ceno na naslov: Šerbec, Črmošnjice. 25625-16

2000 Din posojila
iščem. Vrnem v 4 mesecih po 600 Din. — Garancija plača in premičnine. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vrnem pošteno«. 25714-16

Zamenjamo
hranilne knjižice Mestne hranilnice za hranil. knjižice Kmetske posojilnice. 25.000 Din. Večje ali manjše vsote izravnamo v gotovini. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« v Ljubljani pod »Izravnava«. 25722-16

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Preglednik
(poduradnik) fin. kontrole v pokoju, z znanjem slov., hrv. in nemškega jezika, vesten in trezen, išče službo inkasanta ali kaj sličnega. — Prevzame tudi službo kakega nadzornika ali kaj primernega. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 25516-2

Mlada gospodična
simpatična in štedljiva — išče mesto. Ponudbe pod šifro »Za gospodinjo« na oglasni oddelek »Jutra«. 25646-2

Primorka
z dobrimi spričevali, išče zaposlenje pri majhni družini. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25662-2

Postrežnica
pridna in poštena, išče zaposlitev trikrat tedensko. Pozve se pri gospe Lončar, Vegova ul. 8, levo. 25651-2

Starejša kuharica
dobra in varčna gospodinja, išče kjerkoli službo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Varčna gospodinja«. 25665-2

Mlajša gospodična
dobra gospodinja, vajena vseh hišnih del in kuhanja, želi službo pri samostojnem gospodu ali kjerkoli. Elsa Štor, Krapina, Popovec. 25682-2

Kot natakarica
ali kaj sličnega grem na velesejem. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 25702-2

Izučena šivilja
išče mesto pomočnice, ali pa gre tudi kot varuhinja otrok. — Gizela Ojstršek, Trbovlje I, Loke št. 65. 25696-2

Gospodična
stara 18 let, želi službo k 2 otrokoma — samo v boljši hiši v Ljubljani. — Nadaljna pojasnila pismeno. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25712-2

Mlado služkinjo
prijazno in vajeno kuhe za hišna dela išče Vatovac, Ambrožev trg št. 3, dvorišče. 25746-2

Prodam

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (35)

Pletilni avtomati
kompletni, za nogavice, ugodno naprodaj. Pojasnila v pekarni Robaus, Maribor, Koroška cesta 24. 25047-6

Otroško posteljco
železno, belo emajlirano, prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 25541-6

Patent št. 9711
nov, praktičen in dobičkanosen, radi potrebe gotovine prodam. Interesenti dobijo naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25622-6

Kamno vrtalno napravo
16 Ks, prodam — tudi proti hranilni knjižici. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kompresor«. 25679-6

Perser
3 × 2 vel., lep, antičen, proda Golob Marija, Gallusovo nabrežje štev. 29. 25694-6

Orehovo jedilnico
ročno rezljano, zelo reprezentativno, prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25752-6

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

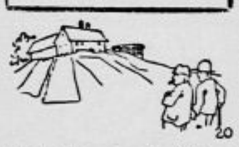

Parcele za knjižice
Ljudske ali Kmetske. Battelino Angelo, Ljubljana VII. Aljaževa. 227-20

„POSEST“
Realitetna pisarna
družba z o. z.
Ljubljana, Miklošičeva c. 4
proda:
HISO, dvonadstropno, prenovljeno, 4 dvosobna in 5 enosobnih stanovanj, elektrika, vodovod, kanalizacija, 550 m² zemljišča, 10 minut od centra in 100 korakov od tramvaja, za 320.000 Din. Potrebno 100.000 Din gotovine, ostanek plačljiv s knjižicami in prevzemom hipoteke. Donos čistih 9 %.
HISO, novozidano, 2 trisobni stanovanji, 1 dvosobno, 600 m² vrta, sredi Ljubljane, 225.000 Din. 25656-20

Hišico-vilo
enodružinsko, z vrtičkom proda Lavrič, Mengeš 135. 25626-20

Trgovci, pozor!
Vogalno trgovsko hišo z že vpeljano stroko — tik cerkve in kolodvora, v najprometnejšem kraju Savinjske doline, radi bolezni ugodno prodam. Ponudbe na poduž. »Jutra« v Celju pod značko »Savinjska dolina«. 25598-20

Novo vilo
petstanovanjsko, moderno urejeno, z velikim vrtom prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 25605-20

Enodružinsko hišo
z vrtom, ugodno prodam. Vprašati v Cerkveni ulici št. 25 — Trnovo. 25731-20

Lep objekt
v centru mesta, blizu kolodvora, obstoječ z velike dvorane, vrta, raznih skladišč in velikih kleti, primeren za razna podjetja, **in 2 stavbni parceli** ugodno naprodaj. Veljak, Maribor — kino »Union«. 25733-20

Tvorniško podjetje
v bližini kolodvora, zaradi bolezni naprodaj proti gotovini. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Moj dom«. 25755-20

Vrednote

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (35)

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
ČERNE — juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 3

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Kompletno spalnico
skoro novo poceni prodam. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 25663-12

Prehrana

Kdor nudi prehrano plača za vsako besedo 1 Din; kdor išče prehrano pa za besedo 50 par; za dajanje naslova ali šifro 3 Din, oziroma 5 Din. (14) Trgovski oglasi 1 Din

6 gospodov ali gdč.
sprejmem s 1. septembrom na prvovrstno hrano v Fügnerjevi ulici št. 12/II, levo. 25628-14

V novoustanovljeni menzi
sprejmem nekaj boljših gostov. Hrana domača in prvovrstna. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 25664-14

Več gospodov ali gospodičen
sprejmem po nizki ceni na dobro domačo hrano. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25721-14

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (33)

Koroške brusnice
(Preiselbeeren) prvovrstne, dnevno sveže, dobro pakovane, razpošilja od 5 kg naprej po pošti ali brzovozno Zechner Henrik, trgovec, Libeliče, Koroško. 24744-33

Jagode-sadike
finih, debeloplodnih vrstnih sort, 100 komadov 30 Din, 50 kom. 20 Din, proti predplačilu, franko pošilja Matija Ribič, ekonom — Slov. Bistrica. 25621-33

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Lep trg. lokal
s poetranskimi prostori takoj oddam. Vprašati v pisarni dr. Luckmanna — Ljubljana, Gradišče št. 4. 25608-19

Lep lokal in prostor
poleg, oddam za 450 Din mesečno. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 25757-19

Lokal
oddam na Starem trgu 24. 25648-19

Lokal
za vinotoč ali mlekarno išče Jenko, Erjavčeva cesta št. 12. 25699-19

Brivnico
(podružnico) brez konkurence, blizu Maribora zelo ugodno proda Matija Bukovčan, Celje. 25728-19

Dijaške sobe

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (22)

Dva dijaka
sprejmem po nizki ceni na stanovanje in zajtrk, v bližini srednje tehnične šole. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25576-22

2—3 dijake
sprejmem v vestno oskrbo. Pri učenju nudim izdatno in uspešno pomoč. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 24872-22

4 dijake
z vso oskrbo sprejmem v veliko solnčno sobo s posebnim vhodom, kakor tudi
dijakinjo
kot sostanovalko, z uporabo klavirja. Napoleonov trg št. 4, pritličje, desno. 25001-22

V Celju
sprejme dva dijaka (srednješolca) učiteljska družina v zelo dobro oskrbo in strogo nadzorstvo. Naslov pri podružnici »Jutra« v Celju. 24933-22

Konservatoristinja
5. letnika išče od 15. septembra naprej stanovanje s popolno oskrbo ter uporabo klavirja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mirna«. 25076-22

Mlajša dijaka
sprejmem po nizki ceni na stanovanje v veliko, svetlo in zračno sobo na Miklošičevi cesti štev. 6/II 25446-22

Dva dijaka
nižješolca sprejmem v dobro oskrbo. — Pomoč pri učenju. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 25639-22

4 dijake ali dijakinje
sprejme uradniška družina v vso oskrbo, v 2 lepo opremljeni sobi z elektriko. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25646-22

Dijake
ali druge gospode sprejmem v sobo. — Istotam se sprejema tudi
krpanje
perila in oblek. Hrenova ulica 19/I. 25634-22

V Novem mestu
sprejmem dva dijaka (inji) v popolno oskrbo. Na razpolago klavir, francoska in nemška konverzacija, na željo pomoč pri učenju — Dernovšek, Novo mesto, Šukljetova štev. 18. 25632-22

Dijake
sprejmem v lepo solnčno sobo z dobro hrano in oskrbo, v bližini I. državne real. gimnazije in obrtne šole, po zmerni ceni. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25633-22

Dva nižješolca
le boljših staršev, sprejmem na stanovanje in hrano. Oskrba dobra. — Beethovnova št. 15, desno stopnjišče, III. nadstropje, vrata 14. 25641-22

Dijake
sprejme učiteljska družina. Strogo nadzorstvo, center, najmodernejši komfort in nizka cena. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 25657-22

Rodbina profesorja
sprejme dijaka v vso oskrbo. Nadzorstvo in pomoč pri študiju, nemška konverzacija, klavir in lep vrt. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25631-22

V Celju
sprejmem 2 dijaka v vso oskrbo, v bližini gimnazije. Skrbno nadzorstvo. Pomoč pri učenju in klavir. Naslov pri poduž. »Jutra« v Celju 25727-22

Dva dijaka
sprejmem na hrano in stanovanje. Pozve se v ogl. oddelku »Jutra«. 25684-22

Mirna prof. rodbina
v sredini mesta sprejme 2 mlajša dijaka (ev. dijakinji) na hrano in stanovanje. Soba lepa in zračna. Hrana prav dobra. Pomoč pri učenju na razpolago. Nadzorstvo vestno. — Sv. Petra cesta štev. 27/I. 25667-22

Dva dijaka
poceni sprejmem v oskrbo v centru mesta. Separirana mirna solnčna soba. Nemška konverzacija in brezplačna pomoč pri učenju. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25689-22

Dijaška stanovanja
posredujem. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25687-22

2 dijaka (inji)
sprejmem po nizki ceni v dobro oskrbo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 25701-22

Dva dijaka (inji)
gospoda ali gdč. sprejmem v vso oskrbo v centru mesta. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 25723-22

Sobe za dijake
s popolno dobro oskrbo oddam po zmerni ceni. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25717-22

Za dijaka
iščem stanovanje z vso oskrbo in nadzorstvom, v dobri družini — najraje v profesorski — v bližini srednje tehn. šole v Ljubljani. Ponudbe na naslov: Lekarnar Anderech, Murska Sobota. 25713-22

Dijakinjo
sprejmem v vso oskrbo nasproti liceja. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25758-22

Dijaško stanovanje
lepo, v sredini mesta, z zajtrkom, pranjem perila, razsvetljavo, kurjavo in postrežbo 220 Din mesečno. Čevljarska ulica 2/III — vraven Jurčičevega trga. 25736-22

Dva dijaka
sprejmem na stanovanje in vso oskrbo po nizki ceni v zračno sobo v centru mesta. — Franja Koman, Cankarjeva nabrežje 7/II. 25738-22

Dijakinjo
višje srednje šole sprejme dobra družina na stanovanje in hrano. Klavir, vrt in kopalnica na razpolago. Zwitter, Maribor, Štritarjeva ulica štev. 5/I 25734-22

2 dijakinji
sprejmem po nizki ceni v vso oskrbo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25743-22

Staršem v pomoč!
Onim, ki iščejo stanovanje za dijake ali dijakinje, daje brezplačne naslove posredovalnica Novotny — Pojasnila v slaščičarni. 25756-22

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23-a)

Sobico
išče za takoj gospod. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Plača 100—150 Din«. 25676-23/a

Separirano sobo
s hrano ali brez, v centru mesta iščem samo za september. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Prijatelj«. 25707-23/a

Sobo v Ljubljani
preprosto, izven centra, s klavirjem, poceni, z oktobrom iščeta dva dijaka. Haas, Maribor, Sodna 14 25731-23/a

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (21)

Pristopajte
k Društvu stanovanjskih najemnikov Gajeva ulica Nebotičnik III. 373-21

Enosob. stanovanje
s pritiklinami oddam. Pojasnila daje hišnica na Domobranski cesti št. 23, med 8. in 12. uro. 25688-21

Komfortna stanovanja
dvo-, tri-, štiri- in petsobna takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25604-21

Lepo stanovanje
2 sob, kabineta in kopalnice takoj oddam mirni stranki na Mirju, Verstovškova 9. 25695-21

Enosob. stanovanje
z elektriko, parketom, souporabo vrta in telefona, oddam za 400 Din s 1. oktobrom pri tobačni tovarni Ogredati med 8. in ½1. uro. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25708-21

Trisob. stanovanje
s kabinetom, kopalnico in vsemi pritiklinami, v mirni legi I. nadstropja, oddamo takoj. — Pojasnila: Dvořakova ulica 3, dvorišče — pisarna. 25741-21

Stanovanja išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

2 sobi s kuhinjo
sredi mesta, za modni salon, ali sobo, kuhinjo in kabinet iščeta mlada zakonca brez otrok. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Svetlo 99«. 25661-21/a

Dvosob. stanovanje
išče dvočlanska družina. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25677-21/a

Enosob. stanovanje
v mestu išče, mati s hčerko. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Točna plačnica«. 25655-21/a

Dvosob. stanovanje
s kopalnico, v centru mesta iščem. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »255«. 25705-21/a

Dvosob. stanovanje
v centru mesta iščem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Odrasli«. 25748-21/a

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Sobo
lepo opremljeno, s separatnim vhodom in krasnim razgledom, pri operi oddam le stalnemu gospodu s 1. septembrom. Knafljeva 13/II. 25007-23

Mesečno sobo
zelo veliko in lepo opremljeno, v najlepši legi centra z dvema posteljama oddam event. z vso oskrbo le boljšim, stalnim osebam. Kopalnica in telefon na razpolago. Dopise na oglas. oddelek »Jutra« pod »Udobnost«. 25008-23

Mirno sobo
solnčno, z elektriko oddam 2 uradnicama ali dijakoma — Reber štev. 7. 25468-23

Opremljeno sobo
oddam dvema gospodoma ali dijakoma na Miklošičevi cesti 4/I, levo. 25425-23

Krasno sobo
solnčno, prazno ali opremljeno, s posebnim vhodom, 7 minut oddaljeno od univerze, oddam s 1. septembrom. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25514-23

Lepo solnčno sobo
mirno in zračno, oddam v sredini mesta takoj mirnemu in solidnemu gospodu. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 25592-23

Solidnega gospoda
sprejmem po zmerni ceni na stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25555-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, v vili oddam s 1. septembrom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25529-23

Solnčno sobo
lepo opremljeno in popolnoma separirano, z elektr. razsvetljavo, oddam za stalno solidnemu gospodu na Erjavčevi cesti. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 25690-23

Sostanovalca
sprejmem v pritlično sobo z dvema posteljama. Pozve se v trgovini, Borštnikov trg 1. 25630-23

Opremljeno sobo
za 2 osebi, s posebnim vhodom, parketirano, v visokem pritličju oddam s 1. septembrom na Mirju, Lepi pot 12. 25629-23

Separirano sobo
lepo opremljeno, po želji s klavirjem oddam v vili pod Rožnikom. Večna pot št. 14. — Telefon v hiši. 25643-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, z 1 ali 2 posteljama, pri mitnici blizu tramvaja poceni oddam. Sp. Šiška, Černetova 31/I-4. 25635-23

Opremljeno sobo
oddam dvema gospodoma v Kladezni ulici štev. 5, Krakovo. 25673-23

Mesečno sobo
z 1 ali 2 posteljama, posebnim vhodom in razgledom na cesto, oddam na Aleksandrovi cesti št. 7/II levo. 25618-23

Snažno sobo
z elektr. razsvetljavo in posebnim vhodom takoj oddam. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 25668-23

Sobo
lepo opremljeno, oddam v Beethovnovi ulici solidnemu gospodu. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25624-23

Lepo sobo
s posebnim vhodom takoj oddam na Taboru št. 6/II desno. 25674-23

Opremljeno sobo
zračno, popolnoma enažno, strogo separirano, oddam boljšemu gospodu v Florijanski ulici štev. 3/I. 25675-23

Elegantno sobo
popolnoma separirano, oddam po zmerni ceni, event. z vso oskrbo na Mirju — Marmontova ulica št. 27. 25680-23

Sobo
s posebnim vhodom, oddam 1 ali 2 osebama s hrano ali brez na Mestnem trgu štev. 17/II, vrata 8. 25704-23

Separirano sobo
lepo opremljeno, čisto in solnčno, s souporabo kopalnice, v centru mesta oddam 1 ali 2 boljšima gospodoma. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 25642-23

Čedno, zračno sobo
z elektr. razsvetljavo in posebnim vhodom, z vso oskrbo ali brez oddam v sredini mesta. Naslov pove oglasni oddelek Jutra. 25703-23

Solnčno sobo
lepo opremljeno, parketirano in enažno, s posebnim vhodom in elektriko oddam v Gorupovi ulici št. 3/III. 25698-23

Opremljeno sobo
v strogem centru oddam boljšemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 25715-23

Sobo
v centru mesta takoj oddam z vso oskrbo po zmerni ceni. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 25718-23

Gospoda
sprejmem na stanovanje Ulica na grad štev. 7. 25719-23

Separirano sobo
s souporabo kopalnice oddam 2 gospodoma. Novi trg štev. 1/III, levo. 25720-23

Dve prazni sobi
event. 1 opremljeno, s souporabo kopalnice oddam v centru mesta. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 25716-23

Sobo
lepo opremljeno, oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25751-23

Sobo
lepo opremljeno, s parketom, elektriko in posebnim vhodom s stopnjišča, oddam ob Napoleonovem trgu — Rimska cesta 2, levo, II. nadstr. 25747-23

Opremljeno sobo
oddam gospodični ali gospodu. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 25745-23

Elegantno sobo
solnčno in mirno, s separiranim vhodom s stopnjišča oddam gospodu. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25737-23

Lepo sobo
z dvema posteljama in vso oskrbo takoj oddam na Vidovdanski cesti št. 1/I. 25749-23

Komfortno sobo
z 2 posteljama, oddam v strogem centru. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 25735-23

Sostanovalko
sprejme Jeraj, Kolodvorska ulica 11. 25740-23

Elegantno sobo
oddam 2 gospodičnama na Cankarjevem nabrežju. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25758-23

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din. (24)

Uradnica
samostojna, želi stikov z inteligentom srednjih let. Dopise na poduž. »Jutra« v Celju pod »Generozna«. 25627-24

Ženitve

Vsaka beseda 2 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din. (25)

Tovarnar
bi poročil žensko s 25.000 do 50.000 Din. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod značko »54«. 25739-25

Obrt

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (30)

Mojstrica kozmetike
Slava Grill, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 15, — vis-a-vis nebotičnikovih zgradb, neguje po najboljši metodi in se priporoča cenj. damam. 25570-30

Glasbila

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (26)

Harmoniko
trivrstno, malo rabljeno po nizki ceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 25697-26

Gramofon
dobro ohranjen, in 50 lepih plošč, proda Golob Marija, Gallusovo nabrežje št. 29. 25693-26

Stroji

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (29)

Prodamo
zelo dobro ohranjeno: stabilni parni stroj 75 Ks; dinamo stroj 2 × 115 V, 68 KW; dinamo stroj 2 × 120 V, 47 KW, s stikalno napravo in 2 dvovprežna fijakerska voza z novo urejeno streho. Zdravilišče Rogaška Slatina. 25620-29

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Drva in premog
pri
IV. SCHUMI
Dolenjska cesta
Telefon št. 2951

Med mestom in deželo
posreduje »Jutrov« mali oglasnik.

G. Th. Rotman:

Nove prigode gospoda Kozamurnika

62.

Oh, kako je bila vrla Minka ponosna! Pri tisti priči je šla k frizerju in si dala napraviti najlepše trajne kodre. »Ali bo Jaka gledal, ko pride drevi pome — ali me bo imel rad!« je mislila sama pri sebi.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.